

**TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA
GÖRE HAZIRLANMIŞ NAKİT AKIŞ TABLOSU VE ANALİZİ**

FATMA ZEHRA AVCI

**IŞIK ÜNİVERSİTESİ
2017**

**TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA
GÖRE HAZIRLANMIŞ NAKİT AKIŞ TABLOSU VE ANALİZİ**

FATMA ZEHRA AVCI

Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Denetim Yüksek Lisans
Programı, 2017

Bu tez, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne Yüksek Lisans (MA) derecesi
ile sunulmuştur.

IŞIK ÜNİVERSİTESİ

2017

İŐIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MUHASEBE VE DENETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA GÖRE
HAZIRLANMIŞ NAKİT AKIŞ TABLOSU VE ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi
FATMA ZEHRA AVCI

ONAYLAYANLAR

Prof. Dr. S. Saygın Eyüpgiller İŐık Üniversitesi
(Tez DanıŐmanı)

Prof. Dr. Dilek Teker İŐık Üniversitesi

Doç. Dr. Halil Emre AkbaŐ Yıldız Teknik Üniversitesi

Onay Tarihi: 15.06.2017

TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA GÖRE HAZIRLANMIŞ NAKİT AKIŞ TABLOSU VE ANALİZİ

ÖZET

“Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu ve Analizi” başlıklı bu tezin amacı; ülkemizde Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre hazırlanan nakit akış tablolarının özelliklerini ve diğer nakit akış tabloları ile aralarındaki farkları vurgulayarak farklı analiz teknikleri kullanılması suretiyle nakit akış tablolarının finansal tablo okuyucularına daha faydalı hale getirilebileceğini ortaya koymaktır.

Çalışmada, nakit akış tablosu ile ilgili muhasebe standardı, nakit akış tablosunun Türkiye ve Dünya'daki tarihsel gelişimi, nakit akış tablosu ile ilgili kavramlar, Türkiye Muhasebe Standartlarından “TMS 7 Nakit Akış Tablosu” standardının hazırlanma esasları incelenmiş, yapılan analiz çalışmaları ile işletme hakkında daha ayrıntılı ve isabetli analiz sonuçlarının alınabileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Ampirik boyutta ise Borsa İstanbul (BİST) 'da faaliyet gösteren halka açık bir işletmenin “TMS 7 – Nakit Akış Tablosu” standardına göre hazırlanmış 2014-2015 yıllarına ait nakit akış tabloları; karşılaştırmalı tablolar analizi (yatay analiz), dikey yüzde analizi, nakit akış rasyoları, serbest nakit akışı incelenerek analiz edilmiştir.

Çalışmanın sonucunda Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre hazırlanan nakit akış tablosunun, işletmelerin planlama ve karar verme süreçlerinde diğer mali tablolarla birlikte kullanılmasının önemi ve vazgeçilmez olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: TMS 7 Nakit Akış Tablosu Standardı, Nakit Akış Tablosu, MSUGT' ye Göre Nakit Akış Tablosu, Finansal Analiz Teknikleri, Nakit Akış Analizi

COMPILATION AND ANALYSIS OF CASH FLOW STATEMENT ACCORDING TO TURKISH FINANCIAL REPORTING STANDARDS

ABSTRACT

The purpose of this thesis, **Compilation and Analysis of Cash Flow Statement According to Turkish Financial Reporting Standards**, is to review and analyze the principles used in the preparation and analysis of cash flow statements prepared according to Turkish Financial Reporting Standards and compare them with cash flow statements prepared according to other standards in order to provide more useful information to the financial statement readers by using different analysis techniques.

The cash flow statement which is prepared according to the standard "Statement of Cash Flows TMS 7" of a publicly traded company operating on the Istanbul Stock Exchange for the years 2015-2014 was analyzed using comparative statements analysis, common-size percentage, trend analysis, cash flow ratios, free cash flow, cash conversion cycle. In this study, the standard TMS 7 related to the cash flow statement, the historical development of the cash flow statement in Turkey and in the world, concepts related to cash flow statement, the principles governing the preparation of the "Statement of Cash Flow TMS 7" standard have been examined, and has been tried to show that more detailed and accurate analysis results about the business can be obtained with this analysis. Besides facilitating the examination of the operator's cash flows. The cash flow statement according to TMS 7 standard is essential and indispensable and proves to provide important information useful for the management and analysis of the business together with other financial statements in planning and decision making processes.

Keywords: TAS 7 Cash Flow Statement Standard, Cash Flow Statement, Cash Flow Statement by MSUGT, Financial Analysis Techniques, Cash Flow Analysis

TEŞEKKÜR

Tezimin konusunun seçim aŐamasından araştırılması, hazırlanması aŐamalarına kadar beni yalnız bırakmayarak sabırla yönlendiren, bilgilerini, tecrübelerini benimle paylaşan kıymetli DanıŐmanın Prof. Dr. Sait Saygın EYÜPGİLLER hocama saygılarımı sunar çok teşekkür ederim.

Tüm eğitim hayatım boyunca bana destek olan, inanan hayatımda istersem her Őeyi başarabileceğimi hissettiren anneme, babama hayatımda oldukları için sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	iv
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
NAKİT AKIŞ TABLOSU İLE İLGİLİ GENEL AÇIKLAMALAR	3
1.1. Nakit Akış Tablosunun Tarihsel Gelişimi	5
1.1.1. Nakit Akış Tablosunun Dünyadaki Gelişimi	5
1.1.2. Nakit Akış Tablosunun Türkiye’ deki Gelişimi	7
1.2. Nakit Akış Tablosu İle İlgili Kavramlar	10
1.2.1. Nakit Akış Tablosuna Göre Nakit Kavramı	10
1.2.2. Nakit Akış Tablosuna Göre Nakit Benzeri Kavramı.....	11
1.3. Nakit Akış Tablosunun Düzenlenme Amacı.....	12
1.4. Nakit Akış Tablosunun Faydaları	12
1.5. Nakit Akışı ile Dönem Net Kârı Arasındaki İlişki.....	13
1.6. Nakit Yönetimi.....	14
İKİNCİ BÖLÜM	15
TÜRKİYE MUHASEBE STANDARDINA (TMS 7)' YE GÖRE NAKİT AKIŞ TABLOSU	15
2.1. Nakit Akış Tablosunun Düzenlenmesinde Kullanılan Yöntemler.....	15
2.1.1. Direkt (Brüt-Dolaysız) Yöntem.....	15
2.1.2. Endirekt (Net-Dolaylı) Yöntem.....	18
2.2. Nakit Akış Tablosunun Bölümleri	21
2.2.1. İşletme Faaliyetleri’ ne İlişkin Nakit Akışları	21

2.2.2. Yatırım Faaliyetleri' ne İlişkin Nakit Akışları	24
2.2.3. Finansman Faaliyetleri' ne İlişkin Nakit Akışları	26
2.3. Nakit Akış Tablosu Hazırlanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar.....	27
2.3.1. Yabancı Paraya Dayalı İşlemlere İlişkin Nakit Akışları	27
2.3.2. Faiz ve Temettülerin Nakit Akış Tablosunda Gösterilmesi	28
2.3.3. Vergilerin Nakit Akış Tablosunda Gösterilmesi	30
2.3.4. Bağlı Ortaklıklar, İştirakler ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlara İlişkin Nakit Akışları	30
2.3.5. İşletmenin Bağlı Ortaklıklarının ve Diğer Birimlerinin Elde Edilmesi ve Elden Çıkarılması	31
2.3.6. Nakit Akışı Yaratmayan İşlemler.....	32
2.3.7. Nakit ve Nakit Benzerlerinin Unsurları.....	32
2.3.8. Dipnot Açıklamaları	33
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	35
MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİNE (MSUGT) GÖRE NAKİT AKIM TABLOSU	35
3.1. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğ'lerine (MSUGT) Göre Nakit Akım Tablosu' nun Değerlendirilmesi	35
3.1.1. Dönem Başı Nakit Mevcudu	35
3.1.2. Dönem İçi Nakit Girişleri.....	36
3.1.2.1. Satışlardan Elde Edilen Nakit.....	36
3.1.2.2. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlardan Sağlanan Nakit	38
3.1.2.3. Olağandışı Gelir ve Kârlardan Sağlanan Nakit.....	39
3.1.2.4. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit.....	39
3.1.2.5. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit.....	40
3.1.2.6. Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit	41
3.1.2.7. Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit.....	41
3.1.2.8. Diğer Nakit Girişleri	41
3.1.3. Dönem İçi Nakit Çıkışları	42
3.1.3.1. Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları	42
3.1.3.2. Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları	46

3.1.3.3. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları	47
3.1.3.4. Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları	48
3.1.3.5. Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Çıkışı	48
3.1.3.6. Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları	49
3.1.3.7 Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)	51
3.1.3.8. Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri	52
3.1.3.9 Ödenen Vergi ve Benzerleri	54
3.1.3.10. Ödenen Temettüleri	54
3.1.3.11. Diğer Nakit Çıkışları	54
3.1.4. Dönem Sonu Nakit Mevcudu	56
3.1.5. Nakit Artış veya Azalışı	56
3.1.6. Nakit Akım Tablosunun Biçimsel Yapısı	57
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	59
NAKİT AKIŞ TABLOSUNUN ANALİZİ VE YORUMLANMASI	59
4.1. Temel Analiz Tekniklerinin Nakit Akış Tablosunda Finansal Analiz Aracı Olarak Kullanılması	59
4.1.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi	61
4.1.2. Yüzde Yöntemi İle Analiz (Dikey Analiz)	63
4.1.3. Eğilim Yüzdeleri Yöntemi İle Analiz (Trend Analizi)	64
4.1.4. Oranlar Yöntemi İle Analiz (Rasyo Analizi)	66
4.1.5. Nakit Dönüş Süresi	67
4.2. Nakit Akış Rasyoları	74
4.2.1. Nakit Akışlarındaki Etkinlik Ve Yeterlilik Oranları	75
4.2.2. Yatırımlarla İlgili Nakit Akış Oranları	77
4.2.3. Finansal Yönetimle İlgili Nakit Akış Oranları	78
4.2.4. Sermaye Ve Kâr Payı İle İlgili Nakit Akış Oranları	79
4.2.5. Diğer Rasyolar	81
4.3. Cari Oran ve Nakit Durumu (Para Pozisyonu) Oranları	82
4.3.1. Cari Oran	82
4.3.2. Nakit Durumu (Para Pozisyonu) Oranları	83

4.4. Serbest Nakit Akışı	84
BEŞİNCİ BÖLÜM	86
MUHASEBE STANDARTLARINA UYGUN NAKİT AKIŞ TABLOSU: BİR UYGULAMA.....	86
5.1. Türk Finansal Raporlama Sistemi'nde Nakit Akış Tabloları Uygulamasının Değerlendirilmesi	86
5.2. Nakit Akış Tablosunun Hazırlanması ve Sunumu	88
5.2.1. Bilanço Aktif ve Pasif Farklar Tablosu	92
5.2.2. Nakit Akış Tablosunun Hazırlanması	94
5.3. Dikey Yüzde ve Yatay Analizi Yönteminin Uygulanması ve Yorumlanması .	114
5.4. Faaliyet Bölümlerine Göre Nakit Akış Analizi.....	119
5.5. Nakit Akış Rasyoları' nın Hesaplanması ve Yorumlanması	121
5.5.1. Nakit Akışlarındaki Etkinlik ve Yeterlilik Oranlarının Yorumlanması	121
5.5.2. Yatırımlarla İlgili Nakit Akış Oranlarının Yorumlanması	122
5.5.3. Finansal Yönetimle İlgili Nakit Akış Oranlarının Yorumlanması	123
5.5.4. Sermaye ve Kâr Payı İle İlgili Nakit Akış Oranlarının Yorumlanması.....	124
5.5.5. Diğer Rasyoların Yorumlanması	125
5.6. Cari Oran ve Nakit Durumu (Para Pozisyonu) Oranlarının Yorumlanması	126
5.7. Serbest Nakit Akışı' nın Hesaplanması ve Yorumlanması.....	127
SONUÇ.....	129
KAYNAKLAR	132

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1	: Direkt Yönteme Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu	17
Tablo 2.2	: Endirekt Yönteme Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu	20
Tablo 2.3	: İşletme Faaliyetlerinden Nakit Akışları Tablosu	23
Tablo 2.4	: Yatırım Faaliyetlerinden Nakit Akışları Tablosu	25
Tablo 2.5	: Finansman Faaliyetlerinden Nakit Akışları Tablosu	27
Tablo 2.6	: TMS-7 Nakit Akışları Standardı' na Göre Nakit Akış Tablosu	34
Tablo 3.1	: MSUGT'e Göre Nakit Akım Tablosu	58
Tablo 4.1	: İşletmelerde Faaliyet Döngüsü	70
Tablo 5.1	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Bilanço Aktif	89
Tablo 5.2	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Bilanço Pasif	90
Tablo 5.3	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Gelir Tablosu	91
Tablo 5.4	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Bilanço Aktif Farklar Tablosu	92
Tablo 5.5	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Bilanço Pasif Farklar Tablosu	93
Tablo 5.6	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015 Maddi Duran Varlıklar ve Birikmiş Amortismanlar Hareket Tablosu	96
Tablo 5.7	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015 Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Birikmiş Amortismanlar Hareket Tablosu	97
Tablo 5.8	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Kıdem Tazminatı Hareket Tablosu	98
Tablo 5.9	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar Tablosu	98
Tablo 5.10	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Finansman Giderleri Tablosu	99

Tablo 5.11	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Şüpheli Alacak Karşılığı Tablosu	99
Tablo 5.12	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Vergi Gideri Tablosu	100
Tablo 5.13	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ticari Alacaklardaki Değişim Tablosu	101
Tablo 5.14	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Stoklardaki Değişim Tablosu	102
Tablo 5.15	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlardaki Değişim Tablosu	102
Tablo 5.16	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Peşin Ödenmiş Giderlerdeki Değişim Tablosu	103
Tablo 5.17	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Diğer Dönen Varlıklar Değişim Tablosu	104
Tablo 5.18	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ticari Borçlardaki Değişim Tablosu	104
Tablo 5.19	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Diğer Duran Varlıklardaki Değişim Tablosu	105
Tablo 5.20	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ertelenmiş Gelirlerdeki Değişim Tablosu	106
Tablo 5.21	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ödenen Kıdem Tazminatları Değişim Tablosu	106
Tablo 5.22	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ödenen Vergiler Tablosu	106
Tablo 5.23	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Cari Yükümlülüğü Tablosu	107
Tablo 5.24	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Cari Vergi Kredi Geri Ödemeleri Tablosu	108
Tablo 5.25	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Finansman Giderleri Tablosu	108

Tablo 5.26	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Alınan Sermaye Avansları Tablosu	109
Tablo 5.27	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 124 Sermaye Artırımına İlişkin Nakit Girişleri Tablosu	109
Tablo 5.28	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Nakit Dönem Sonu Nakit Mevcudu Tablosu	110
Tablo 5.29	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015 Düzeltmeler Tablosu	111
Tablo 5.30	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Endirekt Yönteme Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu	112
Tablo 5.31	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015 Dönemi Direkt Yönteme Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu	113
Tablo 5.32	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Nakit Akışlarının Kaynak ve Kullanım Yerlerine Göre Sınıflandırılması	116
Tablo 5.33	: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Nakit Akım Tablosunun Dikey Yüzde ve Yatay Analizi	117

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ADH	: Alacak Devir Hızı
AICPA	: Amerika Mali Müşavirler Enstitüsü
AOTS	: Alacakların ortalama tahsilat süresi
APB	: Amerika Muhasebe İlkeleri Kurulu
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu
BIST	Borsa İstanbul
DVY	: Duran Varlık Yatırımları
EPDK	: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
FASB	: Amerika Birleşik Devletleri Finansal Muhasebe Standartları Kurulu
FGO	: Faaliyet Göstergesi Oranı
FVÖK	: Faiz ve Vergi Öncesi Kar
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
IAS	: Uluslararası Muhasebe Standartları
IAS 7	: Nakit Akış Tablosu Standardı
IASB	: Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
IASC	: Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi
İFEEN	: İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit
KGK	: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
KVBOÖS	: Kısa vadeli borçları ortalama ödeme süresi
MDDT	: Mali Durumdaki Değişmeler Tablosu
MDV	: Maddi Duran Varlık

MODV	: Maddi Olmayan Duran Varlık
MSUGT	: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
NAT	: Nakit Akış Tablosu
NAYO	: Nakit Akış Yeterliliği Oranı
NBKO	: Nakit Borç Karşılama Oranı
NDS	: Nakit Dönüş Süresi
NKDO	: Nakit Kaynakları Dağılım Oranı
NNA	: Net Nakit Akışı
NYO	: Ortaklar İçin Nakit Yaratma Oranı
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OFNA	: Olağan Faaliyetlerden Elde Nakit Akış Miktarı
OSTS	: Ortalama stok tutma süresi
s.	: Sayfa
SNM	: Serbest Nakit Mevcudu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu'nun
TFRS 1	: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulamasına İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TMS 1	: Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı
TMS 12	: Gelir Vergileri Standardı
TMS 19	: Çalışanlara Sağlanan Faydalar
TMS 21	: Kur Değişiminin Etkileri Standardı
TMS 23	: Borçlanma Maliyetleri Standardı
TMS 3	: Nakit Akış Tabloları Standardı
TMS 7	: Nakit Akış Tabloları Standardı
TMS 8	: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler Ve Hatalar Standardı
TMSK	: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
TMUDESK	: Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu

TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TÜRMOB	: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
UMS	: Uluslararası Muhasebe Standartları
VSAO	: Varlık Satın Alma Oranı
VUK	: Vergi Usul Kanunu
YYO	: Yatırım Yenileme Oranı

GİRİŞ

İşletme yönetiminde muhasebenin sunacağı bilgiler oldukça önemlidir. Muhasebenin bilgi verme işlevi, finansal tablolar aracılığıyla yerine getirilmektedir. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine göre işletme yönetiminin hazırlamak zorunda olduğu finansal tabloların başında bilanço ve gelir tablosu gelmektedir. Ancak günümüz ekonomik koşullarında, bilanço ve gelir tablosunun, işletmelerin finansal durumunu sunmada yetersiz kalmıştır. Bu nedenle, özellikle halka açık şirketlerde başta yöneticiler olmak üzere, yatırımcı ve borç verenlerin geleceğe yönelik planlama yapma ve karar almada kullanılabileceği, diğer finansal tablolara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla hazırlanabilecek finansal tabloların en önemlisi nakit akış tablosudur.

Bu çalışmanın amacı, nakit akış tablosunun hazırlanmasında ve analizinde uyulması gereken esaslar ile ulusal ve uluslararası standartları incelemektir. Bu nedenle uluslararası standartlara uygun nakit akış tablosunun yanı sıra vergi amaçlı düzenlenen nakit akış tablosu ve analiz teknikleri hakkında karşılaştırmalı bilgiler verilmiş ve daha sonra yapılan analiz çalışması ile de işletmenin nakit akışları hakkında hangi çerçevede yararlı bilgiler üretilebileceği hakkında değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde, nakit akış tablosunun tarihsel gelişimi, tanımı ve önemi, nakit akış tablosu ile ilgili bazı kavramlar, nakit akış tablosunun düzenlenme amacı ve nakit akış tablosu hazırlanmasının finansal tablo kullanıcılarına faydaları, nakit yönetimi, nakit ve dönem net kârı arasındaki ilişki hakkında bilgiler verilmektedir.

İkinci bölümde, Türkiye Muhasebe Standardı olan "TMS 7 Nakit Akış Tabloları" na göre nakit akış tablosu düzenlenmesinde kullanılan yöntemler, nakit akış tablosunun bölümleri ve nakit akış tablosunun hazırlanması esnasında dikkat edilmesi gereken hususlar anlatılmaktadır.

Üçüncü bölümde, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT)' ne göre dönem içi nakit girişleri ve dönem içi nakit çıkışını oluşturan hesap kalemlerinin incelenmesi, dönem sonu nakit mevcudu, nakit artış veya azalışına neden olan olaylar ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT)'e göre nakit akım tablosunun biçimsel yapısı incelenmiştir.

Dördüncü bölümde, nakit akış tablosunun analizinde kullanılan, temel analiz tekniklerinin nakit akış tablosunda finansal analiz aracı olarak kullanılması ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir.

Beşinci bölümde, Borsa İstanbul (BİST) ' da işlem gören halka açık Bir Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin nakit akış tablosunun analizi yapılarak işletmenin 2015-2014 yılları arasındaki nakit akışları hakkında bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Sonuç kısmında ise yapılan analiz yöntemleri, değerlendirilerek karşılaştırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

NAKİT AKIŞ TABLOSU İLE İLGİLİ GENEL AÇIKLAMALAR

Nakit akış tablosu, işletmelerin mevcut durumlarını, finansal performansları ve nakit akışları hakkında yararlı ve gerekli bilgiler sağlaması açısından vazgeçilmez bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Nakit akış tablosu, önemi nedeniyle halka açık şirketler mevzuatında ve 6102 sayılı TTK' nın 397. maddesine eklenen dördüncü fıkraya göre, Bakanlar Kurulu' nca belirlenen denetime tabi olacak tüm sermaye şirketlerinin düzenleyeceği zorunlu temel finansal tablolar arasında yer almaktadır.

Finansal tablo kullanıcıları, işletmenin nakit ve nakit benzeri varlıklarını nasıl oluşturduğu ve nasıl kullandığı ile ilgilenmektedirler. Bu ilgi işletmenin doğasından kaynaklanan nakdin işletmenin ürünü gibi görülmesinden bağımsızdır.

İşletmeler kâr elde etmek amacıyla farklı faaliyette bulunmalarına rağmen, özünde faaliyetlerine devam etmek, yükümlülüklerini yerine getirmek ve yatırımcılara getiri sağlamak gibi benzer nedenlerle nakde ihtiyaç duymaktadır.

Nakit akış tablosu, bir faaliyet dönemi içinde işletmede ortaya çıkan nakit akışlarını işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları, yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışları ve finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları olarak sınıflandıran bir tablodur. Amacı, birbirini izleyen iki dönem arasındaki nakit ve nakde eşdeğer varlık hesabındaki değişimi açıklamaktır. Gelecekteki para ihtiyacının öngörülmesi ve nakit bütçesinin hazırlanabilmesi için dönem içindeki para tahsilat ve ödemelerinin kaynağı ve kullanım yerleri izlenerek, artış ve azalışların nedenleri anlaşılmasına çalışılmaktadır.

İşletmeler faaliyetlerinin sürekliliğini sağlamak için daha fazla kâr etmek ve öz kaynaklarını güçlendirmek isterler. Ancak kârlı görünen bir işletmenin sürekli nakit noksanı ile karşılaşması ve hatta iflas riski ile karşı karşıya kalması mümkündür. Bu nedenle nakit akış tablosu dönem sonunda nakit ve nakde eşdeğer varlıklarda, neden dönem kârı kadar likidite bulunmadığını açıklamaya çalışır. Bu farkın nedeni, gelir tablosunun düzenlenme esasları ile nakit akış tablosunun düzenlenme esaslarının birbirinden farklı olmasıdır.

Gelir tablosu bir dönem içinde elde edilen gelirlerle yapılan giderleri para hareketine neden olsun ya da olmasın dikkate almaktadır. Dönemin gelir ve giderlerinin bir kısmı nakit bazında diğerleri ise tahakkuk bazında finansal tablolara yansımaktadır. Ancak nakit akış tablosunun düzenlenmesinde sadece nakit esas geçerlidir. Diğer yandan işletme yöneticilerinin nakit akışlarının yönetimine ilişkin akılcı bir yaklaşım benimsemesi büyük önem taşımaktadır. Çünkü ortaklar işletmenin gelişme potansiyeli, borç ödeme ve diğer finansal yükümlülüklerini karşılama gücünü değerlendirmek için, yatırımcılar kâr payı ödemeleri için, işletmeye kredi verenler de borç anapara ve faizlerin geri ödenebilirliğinin sağlanması amacıyla nakit akışları hakkında bilgi sahibi olmak isterler.

Özetle nakit akış tablosu; işletmenin nakit akışını özetleyerek, hem geçmiş finansman politikasını değerlendirir, hem de geleceğe yönelik nakit akış planlamasının yapılması ile gerek işletme yönetimine gerekse diğer işletme ilgililerine önemli bilgiler sağlamaktadır.

1.1. Nakit Akış Tablosunun Tarihsel Gelişimi

Bu bölümde nakit akış tablosunun tarihsel gelişimi, Dünya'daki ve Türkiye'deki gelişim süreci olmak üzere iki ayrı başlık altında ele alınacaktır.

1.1.1. Nakit Akış Tablosunun Dünyadaki Gelişimi

Her ülkenin finansal raporlama sistemi içinde nakit akış tabloları da düzenlenmiştir. Ancak Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun yayınladığı standartlar arasında "Nakit Akış Tabloları Standardı" 7 no.lu standart olarak yer almıştır.

Küreselleşme ile beraber işletme faaliyetlerinin uluslararası düzeyde yoğunlaşması, finansal piyasaların bütünleşmesi ve denetimin gelişimi ile beraber finansal raporlar ve bunları düzenleyen kuralların yeniden düzenlenmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır¹.

Uluslararası arenada parasal işlemlerin artması nedeni ile gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde; Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), Muhasebe Standartları Çalışma Grubu, Birleşmiş Milletler Hükümetler Arası Çalışma Grubu, Avrupa Birliği Muhasebe Danışma Grubu gibi kuruluşlar, uluslararası ortak bir dil ve kavram bütünlüğünü sağlamak amacı ile çalışmalarda bulunmuşlardır².

İlk olarak 1900'lü yılların başında mali tablolar, kredi kurumlarına bir güvence vermesi amacı ile hisse senedi sahiplerinin ne kadar kâr elde etmesi gerektiğinin anlaşılmasını sağlamak amacı ile bir araç olarak görülmüştür³.

Daha sonra Nakit Akış Tablosu ilk defa 1908 yılında, William Morse Cole tarafından "Nereden Geldi Nereye Gitti" adıyla yapılan ve sadece kurumun bilanço

¹ Kocamaz Hilal, Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada ve Türkiye'de Oluşum ve Gelişim Süreci, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Sayı:2, s.108, 2012

² Bekçi İsmail ve Özdemir Ozan, Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci ve ve Türkiye Muhasebe Standartlarına Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, cilt 11, No 2, s.145, 2006

³ Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri, 13 Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, s.10,2010.

kalemlerindeki artış ve azalışları göstermekten başka bir şey içermeyen bir analiz olmuştur ve nakit akış tablosunun ilk çekirdeğini oluşturmuştur⁴.

1961 yılında, Amerika Mali Müşavirler Enstitüsü (AICPA), Nakit Akış Tablolarının önemini kabul ederek bir araştırma yaptırmıştır. Bu araştırma sonucunda pay sahiplerinin sunacağı faaliyet raporlarında fonlar tablosunun dâhil edilmesi ve bağımsız dış denetçilerinde bildirecekleri görüş de bu tabloları içermesi tavsiye edilmiştir. Zamanla fonlar tablosu kullanan firmaların sayısı arttı ve bu nedenle 1971 yılında Amerika Muhasebe İlkeleri Kurulu (APB), 19 no'lu görüşü ile yeni bir isimle “Mali Durumdaki Değişmeler Tablosu” (MDDT) olarak değiştirdi. Daha önceleri “Fon Akış Tablosu” olarak yayınlanan bu mali tablo 1963 yılında ihtiyari, 1971 yılında ise zorunlu olarak hazırlanması istenen “Mali Durumdaki Değişmeler Tablosu (MDTT)” oldu⁵.

A.B.D’ de fonun tanımı firmaların tercihine bırakıldığından fon genellikle net işletme sermayesi olarak algılandı. Ancak “Net İşletme Sermayesi” yeterli olan kârlı firmaların iflas etmesi, nakit analizinin önemini artırmıştır. Mali Durumdaki Değişmeler Tablosu’ nun daha çok tahakkuk esasına yönelik olması nedeni ile nakit esasına göre hazırlanmış nakit akış tablosu uygulaması düşünülmeye başlandı. Bu nedenle Amerika Birleşik Devletleri Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) 95 numaralı, nakit akış tabloları ile ilgili finansal muhasebe standardını 15 Temmuz 1988’den sonra sona erecek olan muhasebe dönemleri ile ilgili hazırlanacak mali tablolar için geçerli olmak kaydıyla yayınladı. Bu bildiri de Nakit Akış Tablosu bilgisi sınıflandırmaya tabi tutularak işletme faaliyetleri, yatırım faaliyetleri ve finansman faaliyetleri olmak üzere üç faaliyet de sınıflandırılmıştır.⁶

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından nakit akış tabloları ile ilgili olarak bugüne kadar birçok düzenleme yapılmıştır. Haziran 1976’da Fonların Kaynak ve Kullanımı (Fon Akış) Tablosu Taslağı yayımlanmıştır. Ekim 1977’de “IAS 7 Finansal Durumdaki Değişmeler Tablosu” yürürlüğe girmiştir. Daha sonra Temmuz 1991’de Nakit Akış Tablosu Taslağı yayımlanmış ve Aralık 1992’de “IAS

⁴ Şensoy Necdet, Nakit Akış Tabloları, İstanbul: Yayılım Yayıncılık, s.29, 2002

⁵Şensoy Necdet, a.g.e, s.30.

⁶Erol Cengiz, Nakit Akım Yaklaşımı Yöntemi İle Kredi Değerlendirmesi, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği, Yayın No:167, s.27, 1991

7 Nakit Akış Tablosu Standardı” revize edilerek Ocak 1994’den itibaren yürürlüğe girmiştir⁷.

Avrupa Birliği ise 1995 yılında Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi’ nin (IASC) çalışmalarını desteklemeye başlamış ve 2000 yılında birlik üyesi ülkelerin işletmelerinde uluslararası muhasebe standartlarının benimsemeleri konusunda çalışmalar yapmıştır⁸. Bu nedenle AB komisyonu Şubat 2001’de karar alarak, tüm üye ülkelerin borsalarına kote edilmiş şirketlerin (banka ve sigorta şirketleri dahil) konsolide edilmiş mali tablolarının 01.01.2005 tarihinden itibaren UMS/UFRS’ ye göre uygun şekilde düzenlenmesini zorunlu hale getirmiştir⁹.

1.1.2. Nakit Akış Tablosunun Türkiye’ deki Gelişimi

Türkiye’de ilk bağımsız denetim faaliyetleri, 1960 yılında uluslararası işlem yapan Türk bankalarının, finansman sağlama ve kredi kurumlarının güvenilir finansal bilgi sağlama ihtiyacını karşılamak amacı ile ortaya çıktı. 2499 Sayılı yasa ile kurulan Sermaye Piyasası Kurulu’nun, bağımsız denetimle alakalı ilk düzenlemesi 1987 yılında yürürlüğe giren Bağımsız Denetim yönetmeliğidir¹⁰.

Sermaye Piyasası Kurulu’ nun (SPK) Nakit Akış Tablo ’su ile ilgili düzenlemesi; 29.01.1989 tarihinde Sermaye Kurulu’nun XI Seri No’ lu Tebliği’dir. Bu tebliğ ile Sermaye Piyasasına tabii olan özel sektör firmalarından nakit akış tablosu talep edilmiştir. Ancak Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından nakit akış tablosunun düzenlenmesi istense de yayınlanması zorunlu değildi¹¹.

SPK’ nın 29.014.1989 tarihinde yayınladığı XI Seri No’ lu tebliğine göre nakit akım tablosu düzenlenmesi zorunlu olmayan finansal tabloydu. Ancak 1994 yılında

⁷Çiftçi Yavuz ve Sarioğlu Levent, «Nakit Akış Tablosu ile İlgili Türkiye'deki Düzenlemeler ve Uluslararası Uygulamalarla Karşılaştırılması,» Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt 10, No: 1-2, s. 193, 2007.

⁸Bekçil İsmail ve Özdemir Ozan, a.g.e, s.145

⁹Aksoy Tamer, Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:71, s.191-193, Nisan-Mayıs-Haziran, 2005.

¹⁰Sanlı Nail ve Özbirecikli Mehmet, Türkiye'de Denetim Mesleğinin Gelişim Süreci: Geçmişten Geleceğe Bir Araştırma, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Sayı: 38, s.3, Kasım 2012

¹¹Çiftçi Yavuz ve Sarioğlu Levent, s.191

yürürlüğe giren “Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği” ne göre belirli bir büyüklüğü olan işletmelerin nakit akım tablosu hazırlaması zorunlu tutulmuştur¹².

1989 yılında Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) kurularak, muhasebe mesleklerinin sistematığı oluşturularak denetimin hedefleri ve faaliyet alanları belirlenmiştir¹³.

Türkiye’de bağımsız denetim açısından en önemli adımlardan biri 9 Şubat 1994 yılında TÜRMOB bünyesinde kurulan Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK)’dur. TMUDESK’ in amacı, muhasebe ilkelerinde tek düzeni gerçekleştirmek ve Türkiye Muhasebe Standartlarının, Uluslararası Muhasebe Standartları ile uyumunu sağlayarak muhasebe standartları geliştirmek ve yayınlamaktır¹⁴.

Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) faaliyet süresi boyunca 19 adet uluslararası muhasebe standartları ile uyumlu ulusal muhasebe standartları yayınlamıştır¹⁵. Ancak yasal yaptırım olmadığı için TMUDESK tarafından kabul edilen standartlar uygulamaya yansıtılmamıştır ve çalışmalar tavsiye niteliğinde kalmıştır¹⁶.

Nakit Akış Tabloları ile ilgili Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) tarafından TMS 3 Nakit Akış Tabloları Standardı yayımlanmıştır. Bu standartta nakit akış tablosu formatı, UMS formatına uygun ve belli bir dönemde, işletmelerin nakit ve nakde eşdeğer varlıklarında meydana gelen değişiklikleri “işletme faaliyetleri”, “yatırım faaliyetleri” ve “finansman faaliyetleri” olarak sunmaktadır¹⁷.

¹²Karğın Mahmut ve Aktaş Rabia, Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Raporlanmış Nakit Akış Tablosu ve Analizi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 52, s.2, Ekim 2011

¹³Yalkın Yüksel Koç, Demir Volkan ve Demir Defne, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Türkiye’de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi, http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/malicozum_kongreozel/16%20yüksel%20koc%20yalkin.pdf, s.295, (Erişim: 30 Temmuz 2016)

¹⁴Bayazıtlı Ercan, Nakit Akış Tabloları ve Uygulama Önerileri IV. Oturum, TMS 3 Nakit Akış Tabloları Standardı, Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu II. İzmir, s.5, 5-9 Kasım 1997

¹⁵Ataman Başak ve Gökçen Gürbüz, Türkiye Finansal Raporlama Standardları Uygulamaları, İstanbul, Türkmen Kitapevi, s.9, 2011.

¹⁶ Kocamaz Hilal, a.g.e, s.111

¹⁷ Bayazıtlı Ercan, , a.g.e, s.6

18 Aralık 1999 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na eklenen bir madde ile Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kurulmuş ve 4487 sayılı kanunun 27.maddesi ile muhasebe standartlarını belirleme yetkisi Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) 'na devredilmiştir. TMSK, 07.03.2002 tarihinde yaptığı ilk toplantısı ile TMSK' in görevlerini devralmış ve muhasebe standartlarının belirlenmesinde tek yetkili kuruluş olarak faaliyetlerine başlamıştır¹⁸.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 15.11.2003 Tarih ve 25290 Sayılı Resmi Gazete' de yayınladığı Seri XI, No:25 "Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ"ini yayınlamıştır. Tebliğin 4.kısımında nakit akış tablosunun düzenlenme esaslarını belirlemiştir. ¹⁹.

TMSK 18.01.2005 tarih ve 25704 sayılı Resmi Gazete' de yayınladığı TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı ile 31.12.2015 döneminden sonra başlayan hesap dönemlerine uygulanmak üzere "IAS 7 Nakit Akış Tablosu Standardı" ile uyumlu bir düzenleme yapmıştır²⁰.

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 13 Ocak 2011 kabul edilmesi ve 14 Şubat 2011'de Resmi Gazete yayınlanması ile bağımsız denetim yeni bir boyut kazanmıştır. Avrupa Birliği uyum sürecine göre yeni hazırlanan Türk Ticaret Kanunu (TTK), Avrupa Birliği (AB) 8 no'lu Şirketler Hukuku Direktifine uyumlu hazırlanmıştır. AB 8 no'lu direktifi ile yeni TTK sistematik hale getirilerek bağımsız denetim ile ilgili önemli düzenlemeler yapılmıştır²¹.

02.11.2011 tarihli 28103 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) oluşturulmuştur. Bu nedenle TMSK yetki ve

¹⁸Gözlüklü Burçin, "Türkiye Muhasebe Standartları Setinin Oluşturulması Sürecinde Geline Nokta", Vergi Dünyası, Sayı:308, s.85, Nisan 2007

¹⁹Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ Seri XI No:25, <http://www.spk.gov.tr/apps/teblig/displayteblig.aspx?id=178>, s.40-41, (Erişim: 30 Temmuz 2016)

²⁰Uçma Tuğba ve Köroğlu Çağrı, TMS-7'ye Göre Nakit Akış Tablosu, Mevzuat Dergisi, Sayı:92, s.2, Ağustos 2005.

²¹Memiş Ünsal Mehmet ve Güner Fatih Mehmet, "Avrupa Birliği Müktesebatına Uyum Sürecinde Muhasebe ve Denetim Alanında Yapılan Düzenlemeler", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 20, Sayı:2, s.154, 2011.

sorumluluklarını devretmiştir. KGK' nın amacı SPK, BDDK, EPDK ve buna benzer kurum ve kuruluşların bağımsız denetime ilişkin çok başlı bir yapısını ortadan kaldırarak bağımsız denetimde tek bir otorite oluşturmaktır²².

1.2. Nakit Akış Tablosu İle İlgili Kavramlar

Nakit Akış Tablosu; bir işletmede belli bir dönemde oluşan nakit akışını açıklayan, nakit akışlarını işletme faaliyetlerine, yatırım faaliyetlerine ve finansman faaliyetlerine göre gösteren bir mali tablodur. Nakit akış tablosu, geleceğe yönelik nakit planlamasının yapılmasında gerek işletme yönetimi gerekse o işletmenin ilgilileri açısından büyük bir öneme sahiptir²³.

Dönem içerisinde oluşan nakit akışını, diğer bir deyişle nakit giriş ve çıkışlarının kaynakları ve kullanım yerleri bu tablo aracılığı ile kontrol edilebilmektedir.

1.2.1. Nakit Akış Tablosuna Göre Nakit Kavramı

Nakit akış tablosu düzenlenirken "nakit" kavramının neleri kapsamadığını belirlemekte fayda vardır. Muhasebe standartlarında küçük farklar olsa da, genellikle nakit olarak kasa ve bankalarda bulunan paralarla ve vadesiz mevduatı ifade etmektedir²⁴.

Geniş anlamda nakit; henüz tahsil edilmemiş veya bankaya yatırılmamış çek bedelleri, posta ve banka havaleleri, Türk lirası karşılığı dövizler, damga pulları ve posta pulları, vadesi gelmemiş kupon bedelleri nakit kavramı içine girmektedir. Bunların bazıları aynen, bazıları ise paraya çevrilerek ödemelerde kullanılabilir²⁵.

²²Bozdemir Enver, "Sermaye Şirketlerinde Bağımsız Denetimin Zorunluluğuna İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Güncel Gelişmeler", Mali Çözüm Dergisi, Sayı:113, s.72-73, Temmuz-Ağustos 2013

²³Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s.358

²⁴Yanar Gülşen, Türkiye Muhasebe Standardı-3 Nakit Akış Tabloları, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:66, s.1, Ocak-Şubat-Mart 2004

²⁵Güvemli Oktay, İşletmelerde Nakit Akış Planlaması, İstanbul: Çağlayan Kitabevi, 1.Baskı, s.1, 1977

1.2.2. Nakit Akış Tablosuna Göre Nakit Benzeri Kavramı

Nakit akış tablosu; nakit ve nakit benzeri varlıklar kavramı üzerine odaklanmış olduğundan ve nakit ve nakit benzeri varlıklardaki değişimleri doğuran olayları açıkladığından nakit ve nakit benzeri varlıklarından ne anlaşılması gerektiğinin açıklanması uygun olacaktır. “TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı” nın 6.cı maddesi nakit ve nakit benzeri varlıkları aşağıdaki gibi tanımlamıştır.

Standarda göre nakit, “Tutarı belirli bir nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan yatırımlar” olarak tanımlamıştır²⁶.

“Nakit benzerleri, kısa vadeli nakit yükümlülükler için elde bulundurulan ve yatırım amacıyla veya diğer amaçlarla kullanılmayan varlıklardır. Bir varlığın nakit benzeri olarak kabul edilebilmesi için, değeri kesinlikle saptanabilen bir nakde dönüştürülebilmesi ve değerindeki değişim riskinin ise önemsiz olması şarttır. Buna göre, vadesi 3 ay veya daha az olan yatırımlar nakit benzeri yatırım olarak kabul edilir. Öz sermayeyi temsil eden menkul kıymetlere yapılan yatırımlar, vadesine kısa bir süre kala iktisap edilen ve üzerinde belirli bir itfa tarihi bulunan imtiyazlı hisse senetlerinde olduğu gibi özellikli durumlar hariç, nakit benzeri olarak kabul edilmez”²⁷.

“Banka kredilerinin finansman faaliyetleri kapsamında olduğu kabul edilir. Ancak, bankanın talebi halinde geri ödenmesi gereken ve bakiyeleri sıklıkla pozitif ve negatif olacak şekilde dalgalanabilen bankalar nezdinde ki cari hesaplar işletmenin nakit yönetiminin ayrılmaz parçasını oluşturduğundan, bunlar nakit ve nakit benzerleri olarak kabul edilir”²⁸.

“Nakit yönetiminin bir parçasını oluşturması ve işletmenin, işletme, yatırım veya finansman faaliyeti dışında kalması nedeniyle nakit ve nakit benzerleri kalemleri

²⁶Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,6)

²⁷ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,7)

²⁸Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,8)

arasındaki işlemler nakit akışı olarak kabul edilmez. Nakit yönetimi, fazla nakdin, nakit benzeri yatırım araçlarında değerlendirilmesini içerir”²⁹.

1.3. Nakit Akış Tablosunun Düzenlenme Amacı

İşletmelerin nakit akışlarına ilişkin bilgiler, finansal tablo kullanıcılarına, işletmenin nakit ve nakit benzeri yaratma yeteneğini ve işletmenin bu nakit akışlarını kullanma ihtiyacını değerlendirebilmelerinde dayanak oluşturması bakımından faydalıdır. Nakit akış tablosunda sunulan bilgilerin finansal tablo kullanıcılarına;³⁰

- 1- Firmanın gelecekteki net nakit akışı (NNA) yaratma kabiliyetini (likidite kabiliyeti) ölçülmesi hakkında,
- 2- Firmanın yükümlülüklerini karşılama kabiliyeti, kâr payı ödeme kabiliyeti ve dış finansman ihtiyaçlarını ölçmek,
- 3- Net kâr ile işletme faaliyetlerinden meydana gelen net nakit akışına ait değişikliğin sebeplerinin ölçülmesi,
- 4- Bir dönem boyunca nakit ve nakit olmayan yatırım ve finansman işlemlerinin, bir firmanın finansal görünümü üzerindeki etkilerini ölçmek ile ilgili bilgiler vermelidir.

Nakit akış tablolarının bir diğer amacı, işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerinden dönem boyunca elde edilen nakit akışlarını sınıflandırarak nakit akış tablosu ile finansal tablo kullanıcılarına bir işletmenin nakit ve benzerlerindeki tarihi değişiklikler hakkında bilgi vermektir³¹.

1.4. Nakit Akış Tablosunun Faydaları

Mali tabloların en başta gelen amaçlarından biri firmanın nakit durumu hakkında yatırımcılara ve borç verenlere bilgi sağlamaktır. Nakit akış tablolarını hem yöneticiler, hem de pay sahipleri ve borç verenler kullanırlar.

²⁹Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,9)

³⁰Uğur Oktay, Nakit Akım Tablosu Amaçları Hazırlanışı Yorumu, Vergi Dünyası, Sayı:239, s.51-52, Temmuz 2001

³¹Özerhan Yıldız ve Yanık Serap, Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı Türkiye Muhasebe Standartları Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Ankara: MU-DEN, 2.Baskı, s.65, 2012

Yöneticilerin nakit akış tablosundan yararlandığı konular şöyle sıralanabilir³²:

- İşletmenin akışkanlığını değerlendirmek,
- Kâr payı dağıtım politikasını belirlemek. Kâr payı ödemelerini artırmak veya azaltmak konusunda kararlar vermek,
- Yatırım ve finansman ihtiyaçlarını planlamak.

Yatırımcı ve borç verenlerin nakit akış tablosundan yararlandığı konular şunlardır³³:

- Yöneticilerin nakit akışını yönetme becerisini değerlendirmek,
- Gelecekte olumlu nakit akışı üretme becerisini değerlendirmek,
- Borç ödeme yeteneğini değerlendirmek,
- Faiz ve kâr payı ödeme yeteneğini değerlendirmek,
- Ek finansmana ihtiyaç olup olmadığını öngörebilmek,
- Gelir tablosunda görülen net kâr rakamı ile faaliyetlerden doğan net nakit akışı arasındaki farkları açıklamak.

Nakit akış tablosu diğer finansal tablolar ile kullanıldığında, finansal tablo okuyucularına, işletmenin net aktiflerindeki değişim, mali yükümlülüklerini yerine getirme gücü, likidite kapasitesi ile nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması hakkında önemli bilgiler sağlamaktadır. Nakit akışı bilgisi işletmenin başka bir işletme ile karşılaştırılabilmesine ya da gelecekte nakit akışlarını tahmin etmede gerçekçi bir yaklaşım sağlamaktadır³⁴.

1.5. Nakit Akışı ile Dönem Net Kârı Arasındaki İlişki

Net kâr bir işletmenin başarı ve başarısızlığının önemli göstergelerindedir. Ancak bazı finansal tablo kullanıcıları işletmenin faaliyet dönemi sonucunda yaratılan nakit ile ilgilenmekte ve net kâr ile arasındaki farkın nedenleri konusunda en güvenilir

³² Yanar Gülşen, a.g.e, s.3

³³ Şensoy Necdet, a.g.e, s.56-57

³⁴ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,4)

bilgi sahibi olmak istemektedirler. Nakit akış tablosu bu konuda en güvenilir bilgiyi vermektedir³⁵.

1.6. Nakit Yönetimi

Firmaların günlük faaliyetlerinin yürütülmesinde nakit yönetimi önemlidir, çünkü nakit gelir getirmeyen bir varlıktır. Enflasyonist dönemlerde de firmaların fazla nakit bulundurması durumunda nakit varlık enflasyondan olumsuz etkilenir. Ayrıca firmaların fazla ya da az nakit bulundurmasının da sakıncaları vardır.³⁶

Nakit planlamasının en önemli hedefi nakit akışını devam ettirmektir. Nakit yönetiminin en önemli aracı nakit bütçesidir. Nakit bütçesi, dönem boyunca yapılacak nakit giriş ve çıkışlarının tahminine dayanır. Nakit yönetiminin etkinliği, işletmenin faaliyetlerini genişletmek için gerekli ek fonları üretmesine imkân sağlayabileceği gibi, önemli ölçüde faiz tasarrufu da sağlamaktadır.³⁷

Nakit Yönetimi ile işletmeler; finansal yükümlülüklerini karşılamak için yeterli nakit sağlamayı amaçlamaktadır. Yeterli nakit bulundurmanın amacı, büyüme ve yatırım fırsatlarından yararlanabilmektir. Ancak işletmeler bir taraftan da gereğinden fazla nakit bulundurmanın maliyetinden kaçınmaya çalışmaktadır³⁸.

Sonuç olarak nakit yönetiminde hedef, işletmenin optimum nakit düzeyi ile çalışmasıdır. Nakit düzeyinin optimum olmasında ölçü, nakdin o düzeyde olmasının sağladığı faydanın, işletmeye yüklediği külfetten tatmin edecek ölçüde fazla olması amaçlanmaktadır³⁹.

³⁵Uğur Oktay, a.g.e, s.52

³⁶Önal Yıldırım, "Nakit Yönetiminin Önemi ve İşleyişi:-Türkiye Örneği", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:4, s.94, 1996

³⁷Yükçü Süleyman ve İçerli Yılmaz, "Etkin Bir Nakit Yönetim Aracı Olarak Dinamik Bütçe Önerisi", Muhasebe Ve Denetime Bakış Dergisi, Sayı:9, s.2, Mayıs 2003

³⁸Güvemli Oktay, a.g.e, s.6-8

³⁹Önal Yıldırım, a.g.e, s.100

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARDINA (TMS 7)' YE GÖRE NAKİT AKIŞ TABLOSU

2.1. Nakit Akış Tablosunun Düzenlenmesinde Kullanılan Yöntemler

TMS 7'nin 18 inci maddesine göre, nakit akış tablosunun hazırlanmasında, direkt (brüt) yöntem ve endirekt (net kâr) yöntem olmak üzere iki yöntem kullanılmaktadır. Standart, işletmeleri yöntem seçme ve kullanma konusunda serbest bırakmıştır. Fakat standartta verilen dipnotta uygulama birliği sağlanması bakımından “Brüt (Dolaysız)” yöntemin uygulanması önerilmiştir.

2.1.1. Direkt (Brüt-Dolaysız) Yöntem

Brüt yöntemde, brüt nakit girişleri ve brüt nakit çıkışları ayrı ayrı ana gruplar halinde raporlanır. İşletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akışlarının, nakit akışının kaynağına göre detayıyla belirtildiği yöntemdir. Diğer bir deyişle, gelir tablosunda yer alan kalemler nakit girişi sağlamışlarsa kaynaklar arasında, nakit çıkışına neden olmuşlarsa kullanımlar arasında yer almaktadır. Brüt yönteme göre nakit akış tablosunun düzenlenmesinde bilanço ve gelir tablosundan yararlanılmaktadır⁴⁰.

Gelir tablosu nakit akış tablosunun düzenleme çalışmalarının başlangıç noktasını oluşturur. Direkt yöntemle hazırlanmış nakit akış tablosunun temel özelliği, hesaplamalara nakit hesaplanmasına gelir tablosunun üst kalemi olan gelir kaleminden başlanmasıdır.⁴¹

Direkt yöntem, endirekt yönteme göre hazırlanıp sunulan tablodan daha fazla bilgi içermekle birlikte, firmalar için daha fazla maliyetli ve zor ve karmaşıktır. “TMS 7 Nakit Akış Tablosu” Standardı incelediğinde gelecekteki nakit akışlarının tahmininde işletme yöneticilerinin de daha doğru yönetim kararları alabilmesi açısından direkt yöntemin kullanılması istenmiştir. Çünkü geçmiş faaliyet

⁴⁰Toroslu M.Vefa, TMS 7 Nakit Akış Tabloları, *Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi*, Sayı:67, s.295, Temmuz 2009

⁴¹Çiftçi Yavuz ve Sarıoğlu Levent, a.g.e, s.187

akımlarının bilinmesi ve gelecekteki nakit akışı tahmin etmek açısından dolaylı yöntemin daha kaliteli, detaylı ve faydalı bilgiler verdiği tespit edilmiştir⁴².

Direkt (Brüt-Dolaysız) Yönteme göre hazırlanmış nakit akış tablosu standartta aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

⁴²Özdemir Serkan, Nakit Akış Tablosunun Hazırlanmasında Yöntem Tartışmaları ve TMS 7 Standardı Şartlarına Uygun Brüt (Dolaysız) Yönteme Göre Örnek Bir Uygulama, Mali Çözüm Dergisi, s.61-62, Eylül-Ekim 2014

..... ŞİRKETİ		
BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ (GEÇMEMİŞ) TARİHLİ BİREYSEL NAKİT AKIŞ TABLOSU (Tüm Tutarlar TL Olarak Gösterilmiştir)		
	Cari Dönem 20...	Önceki Dönem 20...
A. İŞLETME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Esas Faaliyet Gelirlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
<i>a) Satışlardan sağlanan nakit girişleri (+)</i>		
<i>b) Gelirlerden sağlanan nakit girişleri (+)</i>		
2. Esas Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
<i>a) Satılan mal ve hizmet maliyetleri ve stok değişimlerine ilişkin nakit çıktıları(+)</i>		
<i>b) Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (+)</i>		
Esas Faaliyet Sonucu Sağlanan Net Nakit Akışı (1-2)		
3. Diğer Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit Girişleri +		
4. Diğer Gider ve Zararlardan Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		
5. Finansman Giderlerinden Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		
6. İşletme Faaliyetleriyle İlgili Varlık ve Yabancı Kaynaklardaki Değişikliklere İlişkin Nakit Akışları (+) (-)		
<i>(a) Varlık Artışları (-)</i>		
<i>(b) Varlık Azalışları (+)</i>		
<i>(c) Yabancı Kaynak Artışları (+)</i>		
<i>(d) Yabancı Kaynak Azalışları (-)</i>		
7. Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüklerle İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
<i>(a) Önceki Dönem Karından Ödenen (+)</i>		
<i>(b) Geçici Vergiler(+)</i>		
B. YATIRIM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Yatırım Faaliyetinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
<i>(a) Mali Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)</i>		
<i>(b) Maddi Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)</i>		
<i>(c) Diğer Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)</i>		
<i>(d) Mali Duran Varlıklarla İlgili Alman Temettülerden Sağlanan Nakit Girişleri (+)</i>		
<i>(e) Yatırım Faaliyetleriyle İlgili Faizlerden Sağlanan Nakit Girişleri(+)</i>		
2. Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
<i>(a) Mali Duran Varlık Alışları (+)</i>		
<i>(b) Maddi Duran Varlık Alışları (+)</i>		
<i>(c) Maddi Olmayan Duran Varlık Artışları (+)</i>		
<i>(d) Özel Tükenmeye Tabi Varlıklardaki Artışlar (+)</i>		
<i>(e) Diğer Duran Varlık Artışları (+)</i>		
C. FİNANSMAN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
<i>(a) Kısa Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit(+)</i>		
<i>(b) Uzun Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit (+)</i>		
<i>(c) Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit (+)</i>		
<i>(d) Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit (+)</i>		
<i>(e) Diğer Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)</i>		
2. Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
<i>(a) Kısa Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)</i>		
<i>(b) Uzun Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)</i>		
<i>(c) Ödenen Temettüleri (-)</i>		
<i>(d) Sermayenin Azaltılması (-)</i>		
<i>(e) Diğer Finansman Faaliyetlerine ilişkin Nakit Çıktıları</i>		
D. KUR FARKLARININ NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNE ETKİLERİ (+), (-)		
E. NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDE MEYDANA GELEN NET ARTIŞ (+)		
F. DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU		
G. DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU		

Tablo 2.1: Direkt Yönteme Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu

Kaynak: Gücenme Ümit ve Arsoy Poroy Aylin, “Muhasebe Standartlarındaki Sınıflandırılmış Nakit Akım Tablosu Formatı ile Finansal Performansın Ölçülmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 30, s.69-70, Nisan 2006.

2.1.2. Endirekt (Net-Dolaylı) Yöntem

Endirekt yöntem brüt yöntem kadar ayrıntılı ve açıklayıcı değildir. Nakit Akış tablosunda dönem net kârından başlanır. Dönen varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynaklardaki değişimler dikkate alınarak, faaliyetlerden elde edilen nakit akışına ulaşılır⁴³.

Net kâr rakamına bazı eklemeler ve indirimler yapılır, ekleme ya da indirim yapılan kalemler net kârı etkiler ancak, nakit etkisi olmayan kalemlerdir. Sonuç olarak kâr rakamı tahakkuk esasından, nakit esasına dönüştürülür⁴⁴.

İki yöntem arasındaki fark esas faaliyetlerin gösterimine ilişkin olarak ortaya çıkmaktadır. Brüt yöntem işletmenin gelecekteki nakit akışlarına ilişkin olarak bilgiler verirken, endirekt yöntem de bu mümkün olmamaktadır. İşletmelerin nakit akış tablolarını brüt yönteme göre hazırlamaları tercih edilmektedir. Ancak pek çok firma endirekt yöntem kullanarak nakit akışı tablosu hazırlamaktadır.

Endirekt yöntemi destekleyen iki görüş vardır. Birincisi direkt yöntemin uygulamasının çok maliyetli olmasıdır. İkincisi ise direkt yöntemin tahakkuk esaslı finansal belirlenmeleri açık bir şekilde dile getirememesidir.

Endirekt yöntemde, “İşletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akışları, net dönem kâr veya zararının aşağıdaki işlem ve kalemlerin etkilerine göre düzeltilmesi ile tespit edilir”⁴⁵.

- a) Dönem içerisinde stoklarda ve faaliyetle ilgili alacak ve borçlarda meydana gelen değişiklikler,
- b) Amortisman, karşılıklar, ertelenmiş vergi, gerçekleşmemiş kambiyo kâr veya zararları ve iştiraklerin dağıtılmamış kârları gibi nakit dışı kalemler,
- c) Yatırım veya finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışlarından kaynaklanan diğer tüm kalemler.

⁴³Demir Mehmet ve Kısayürek Mustafa.M, Nakit Akım Tablosunun Hazırlanmasında Direkt-Endirekt Yöntem Tartışması, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:30, s.207, Nisan 2006

⁴⁴Uğur Oktay, a.g.e ,s.56

⁴⁵ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,20)

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan net nakit akışlarının endirekt yöntemde, yukarıdaki usuller yerine, kapsamlı gelir tablosunda yer alan hasılat ve giderler ile dönem içerisinde stoklarda ve faaliyetle ilgili alacak ve borçlarda meydana gelen değişimler esas alınarak sunulması da mümkündür.

Şüphesiz ki hem direkt yöntem hem de endirekt yöntem kullanıcılarına firmanın nakit akışı hakkında bilgi sağlar. Fakat farklı formatta hazırlanmalarından dolayı kullanıcılar daha sağlıklı bilgi sahibi olmak için ikisine de ihtiyaç duyabilirler. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunca, uygulama birliğinin sağlanması bakımından nakit akış tablolarının Türkiye içinde raporlanmasında, brüt (dolaysız) yöntemin uygulanması tercih edilmiştir.

Borsa İstanbul (BİST)'da işlem gören sanayi, ticaret ve hizmet şirketlerinden 416 şirket incelenmiş ve bu şirketlerin yüzde 97'nin endirekt yönetime göre, yüzde 3'nün ise direkt yönetime göre nakit akış tablolarını raporladığı tespit edilmiştir.⁴⁶

Endirekt Yönteme göre hazırlanmış nakit akış tablosu standartta aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

⁴⁶ Kamuyu Aydınlatma Platformu, <https://www.kap.org.tr/tr/bist-sirketler>, (Erişim: 09.06.2017)

..... ŞİRKETİ		
BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ (GEÇMEMİŞ) TARİHLİ BİREYSEL NAKİT AKIŞ TABLOSU (Tüm Tutarlar TL Olarak Gösterilmiştir)		
	Cari Dönem 20...	Önceki Dönem 20...
A. İŞLETME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Esas Faaliyet Gelirlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+) a) Satışlardan sağlanan nakit girişleri (+) b) Gelirlerden sağlanan nakit girişleri (+)		
2. Esas Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-) a) Satılan mal ve hizmet maliyetleri ve stok değişimlerine ilişkin nakit çıktıları(+) b) Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (+) Esas Faaliyet Sonucu Sağlanan Net Nakit Akışı (1-2)		
3. Diğer Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit Girişleri +		
4. Diğer Gider ve Zararlardan Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		
5. Finansman Giderlerinden Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		
6. İşletme Faaliyetleriyle İlgili Varlık ve Yabancı Kaynaklardaki Değişikliklere İlişkin Nakit Akışları (+) (-) a) Varlık Artışları (-) b) Varlık Azalışları (+) c) Yabancı Kaynak Artışları (+) d) Yabancı Kaynak Azalışları (-)		
7. Dönem Kar Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüklerle İlişkin Nakit Çıktıları (-) a) Önceki Dönem Karından Ödenen (+) b) Geçici Vergiler(+)		
B. YATIRIM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Yatırım Faaliyetinden Sağlanan Nakit Girişleri (+) a) Mali Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+) b) Maddi Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+) c) Diğer Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+) d) Mali Duran Varlıklarla İlgili Alınan Temettülden Sağlanan Nakit Girişleri (+) e) Yatırım Faaliyetleriyle İlgili Faizlerden Sağlanan Nakit Girişleri(+)		
2. Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-) a) Mali Duran Varlık Alışları (+) b) Maddi Duran Varlık Alışları (+) c) Maddi Olmayan Duran Varlık Artışları (+) d) Özel Tüketime Tabi Varlıklardaki Artışlar (+) e) Diğer Duran Varlık Artışları (+)		
C. FİNANSMAN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+) a) Kısa Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit(+) b) Uzun Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit (+) c) Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit (+) d) Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit (+) e) Diğer Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
2. Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-) a) Kısa Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-) b) Uzun Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-) c) Ödenen Temettüleri (-) d) Sermayenin Azaltılması (-) e) Diğer Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları		
D. KUR FARKLARININ NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNE ETKİLERİ		
E. NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDE MEYDANA GELEN NET ARTIŞ (+) (AZALIŞ) (-)		
F. DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU		
G. DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU		

Tablo 2.2: Endirekt Yönteme Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu

Kaynak: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu:

Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi,
[http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Finansal Tablo Ornekleri_20.5.2013.pdf](http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Finansal_Tablo_Ornekleri_20.5.2013.pdf), s.31-32, (Erişim: 25 Eylül 2016)

*TMS 7'nin 31 inci paragrafı uyarınca, "Nakit akış tablosunda, faiz ve temettülere ilişkin nakit giriş ve çıkışları ayrı ayrı açıklanır. Bu kalemlerin her biri dönemler arasında tutarlı bir şekilde işletme, yatırım veya finansman faaliyetleriyle ilgili oluşlarına göre sınıflandırılır"⁴⁷.

2.2. Nakit Akış Tablosunun Bölümleri

TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı' na göre nakit akışları aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır.

- İşletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları
- Yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışları
- Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları

Standarda göre işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerinin içeriği aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır.

2.2.1. İşletme Faaliyetleri' ne İlişkin Nakit Akışları

İşletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları, gelir tablosundan elde edilir. Ancak gelir tablosu tahakkuk esasına göre hazırlandığı için gelir tablosundaki tutarların nakit esasına dönüştürülmesi gerekmektedir. Dönüştürme, nakit girişi sağlamayan gelirlerin ve nakit çıkışına neden olmayan giderlerin tespit edilmesi ve bunların gelir tablosu üzerindeki etkilerinin giderilmesi ile mümkün olabilecektir.

İşletme faaliyetleri; işletmenin ana gelir getirici faaliyetleri ile yatırım ve finansman faaliyeti olmayan diğer faaliyetleri kapsamaktadır. "İşletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akışları, dış finansman kaynaklarına ihtiyaç duymadan işletmenin: borçlarını geri ödeyebilmesi, faaliyetlerini sürdürülmesi, kâr payı ödemelerini yapabilmesi ve yeni yatırımlara başlayabilmesinin mümkün olup olmadığı hususlarında temel bir gösterge teşkil etmek üzere sunulur" şeklin de ifade edilmiştir⁴⁸.

⁴⁷ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,31)

⁴⁸ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,13)

Nakit akış tablosundan elde edilen veriler ile döneme ilişkin nakit akışlarının belli bölümlerinden, geleceğe ilişkin nakit akışlarının tahmin edilmesi, bütçelerin hazırlanması ve performans yönetimi gibi stratejik kararlar alınmaktadır⁴⁹.

“İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları, genellikle işletmenin ana gelir getirici faaliyetleriyle ilgili olup, net kârın veya zararın belirlenmesinde yer alan işlem ve olaylardan kaynaklanır”. İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları standartta aşağıdaki gibi sıralanmıştır⁵⁰.

- a) Satılan mallardan ve verilen hizmetlerden (satışlardan) elde edilen nakit girişleri,
- b) Royalti, ücret, komisyon ve diğer hasılatla ilgili nakit girişleri (diğer gelir ve kârlardan –olağandışı gelirler dâhil – elde edilen nakit girişleri),
- c) Mal ve hizmetler için yapılan ödemelerden kaynaklanan nakit çıkışları,
- d) Çalışanlara ve çalışanlar adına yapılan ödemelerden kaynaklanan nakit çıkışları,
- e) Sigorta şirketlerinin aldığı veya ödediği primler, tazminatlar, yıllık ödemeler ve poliçeyle ilgili diğer yükümlülükler nedeniyle oluşan nakit giriş ve çıkışlar,
- f) Finansman veya yatırım faaliyeti ile doğrudan ilgili olmadığı sürece kurum kazancı üzerinden hesaplanan diğer vergiler ile ilgili nakit çıkışları veya söz konusu vergiler kapsamında alınan vergi iadeleri ile ilgili nakit girişleri,
- g) Alım satım amaçlı elde bulundurulmuş sözleşmelerle ilgili nakit girişleri ve çıkışları.

Maddi duran varlık satış kâr veya zararları, dönem net kârının belirlenmesinde dikkate alınmaktadır. Ancak bu kâr tutarı işletme faaliyetlerinden elde edilen nakit akışları içerisinde raporlanmaz. Nakit akış tablosunda nakit girişi ve çıkışı oluşturmadığı için dönem net kârından düşülerek raporlanmaktadır. Diğer taraftan maddi duran varlık alış ve satışı sonucu oluşan nakit akışları, yatırım faaliyeti kapsamında değerlendirilerek raporlanmaktadır.

⁴⁹ Gücenme Ümit ve Arsoy Poroy Aylin, “Muhasebe Standartlarındaki Sınıflandırılmış Nakit Akım Tablosu Formatı ile Finansal Performansın Ölçülmesi”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı 30, s.6, Nisan 2006.

⁵⁰ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,14)

İşletmeler alım satım amacıyla stok bulundurmaya benzer şekilde, menkul kıymet bulundurabilir. Bu işlemde elde edilen nakit akışları işletme faaliyet sonucu elde edilen nakit akışları olarak kabul edilmektedir. Finansal kurumlar tarafından verilen nakit avansları ve krediler, işletmenin ana gelir getirici faaliyeti olması durumunda işletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışı şeklinde sınıflandırılmaktadır⁵¹.

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları standartta aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

İŞLETME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
	Cari Dönem 20...	Önceki Dönem 20...
A. İŞLETME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Esas Faaliyet Gelirlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
<i>a) Satışlardan sağlanan nakit girişleri (+)</i>		
<i>b) Gelirlerden sağlanan nakit girişleri (+)</i>		
2. Esas Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
<i>a) Satılan mal ve hizmet maliyetleri ve stok değişimlerine ilişkin nakit çıkışları(+)</i>		
<i>b) Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (+)</i>		
Esas Faaliyet Sonucu Sağlanan Net Nakit Akışı (1-2)		
3. Diğer Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit Girişleri +		
4. Diğer Gider ve Zararlardan Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		
5. Finansman Giderlerinden Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		
6. İşletme Faaliyetleriyle İlgili Varlık ve Yabancı Kaynaklardaki Değişikliklere İlişkin Nakit Akışları (+) (-)		
<i>(a) Varlık Artışları (-)</i>		
<i>(b) Varlık Azalışları (+)</i>		
<i>(c) Yabancı Kaynak Artışları (+)</i>		
<i>(d) Yabancı Kaynak Azalışları (-)</i>		
7. Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüklerle İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
<i>(a) Önceki Dönem Karından Ödenen (+)</i>		
<i>(b) Geçici Vergiler(+)</i>		

Tablo 2.3: İşletme Faaliyetlerinden Nakit Akışları Tablosu

Kaynak: <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti>, s.11-13, (Erişim: 25 Eylül 2016)

⁵¹ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,15)

2.2.2. Yatırım Faaliyetleri' ne İlişkin Nakit Akışları

Duran varlıklar ve diğer yatırımların elde edilmesi ve elden çıkarılmasına ilişkin faaliyetler standartta yatırım faaliyeti olarak tanımlanmıştır.

Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları, gelir ve nakit akışı sağlama amacına göre kaynakların gösterimini sağlamak için ayrı gösterilmektedir. Standartta yatırım faaliyetlerine nakit akışları aşağıdaki gibi sıralanmıştır⁵².

- a) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ve diğer uzun vadeli varlıkların alımı ile ilgili nakit çıkışları. Bu ödemeler, aktifleştirilen geliştirme harcamalarını ve işletmenin inşa veya imal ettiği maddi duran varlıklara ilişkin giderlerle ilgili nakit çıkışlarını da içerir,
- b) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ve diğer uzun vadeli varlıkların satışı ile ilgili nakit girişleri,
- c) Nakit benzeri veya alım satım amacıyla elde tutulan araçlarla ilgili olmadığı sürece, başka bir işletmeye iştirak etmek veya o işletmenin borçlanma aracını satın almak için ve müşterek yönetime tabi teşebbüse (iş ortaklığın) katılmak için yapılan nakit çıkışları,
- d) Nakit benzeri veya alım satım amacıyla elde tutulan araçlarla ilgili olmadığı sürece, başka bir işletmenin hisse senedinin veya borçlanma aracının veya işletmenin bir müşterek yönetime tabi teşebbüsteki (iş ortaklıklarındaki) payının satılması sonucu elde edilen nakit girişleri,
- e) Finansal kurumların yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, işletmeler tarafından üçüncü kişilere verilen avans ve borçlara ilişkin nakit çıkışları,
- f) Finansal kurumların yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, işletmelerin üçüncü kişilerden aldıkları avans ve borçlara ilişkin nakit girişleri,
- g) Alım satım amacıyla yapılanlar ve finansman faaliyetleriyle ilgili olanlar hariç, vadeli işlem veya forward sözleşmesi, opsiyon sözleşmeleri ve swap sözleşmelerine ilişkin nakit giriş ve çıkışları.

⁵² Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,16)

Standardın 16.maddesine göre, işletmenin kendi bağlı ortaklık, iştirak, ana ortaklığından veya üçüncü kişilerden aldığı ticari faaliyet dışındaki borç ve avanslar nakit girişi olarak raporlanmaktadır. İşletmenin iş ortaklığı, bağlı ortaklığı ve iştiraklerinden aldığı temettüler de nakit girişi olarak bu bölüm de raporlanacaktır. Bir maddi duran varlığın finansal kiralama yoluyla alınması durumunda nakit akış tablosunda nakit çıkışı olarak gösterilmeyecektir⁵³.

Standart ekinde verilen nakit akış tablosu formatında, yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışları aşağıdaki gibi raporlanmaktadır.

YATIRIM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
	Cari Dönem 20...	Önceki Dönem 20...
<p>B. YATIRIM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI</p> <p>1. Yatırım Faaliyetinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)</p> <p>(a) Mali Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)</p> <p>(b) Maddi Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)</p> <p>(c) Diğer Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)</p> <p>(d) Mali Duran Varlıklarla İlgili Alınan Temettülerden Sağlanan Nakit Girişleri (+)</p> <p>(e) Yatırım Faaliyetleriyle İlgili Faizlerden Sağlanan Nakit Girişleri(+)</p> <p>2. Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıkışları (-)</p> <p>(a) Mali Duran Varlık Alışları (+)</p> <p>(b) Maddi Duran Varlık Alışları (+)</p> <p>(c) Maddi Olmayan Duran Varlık Artışları (+)</p> <p>(d) Özel Tükenmeye Tabi Varlıklardaki Artışlar (+)</p> <p>(e) Diğer Duran Varlık Artışları (+)</p>		

Tablo 2.4: Yatırım Faaliyetlerinden Nakit Akışları Tablosu

Kaynak: <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti>, s.11-13, (Erişim: 25 Eylül 2016)

⁵³ Akdoğan Nalan, TMS-7 Nakit Akış Tabloları Standardının Uygulama Esasları ve Örnek Bir Uygulama, Tesmer Eğitim ve Staj Merkezi Yayın No:63, Ankara, s.69, 2005.

2.2.3. Finansman Faaliyetleri' ne İlişkin Nakit Akışları

Standart; finansman faaliyetlerini, "öz kaynaklar (öz sermaye) ile yabancı kaynakların (borçlanmaların) yapısında ve tutarında değişiklik meydana getiren faaliyetler" olarak tanımlamıştır⁵⁴.

İşletme faaliyetleri ile ilgili olan borç tutarları finansman faaliyetleri bölümün de raporlanmayacaktır. Finansman faaliyeti işletmenin, para piyasasından veya sermaye piyasasından temin ettiği kaynaklarla ilgili nakit akışlarını kapsamaktadır. Bağlı ortaklıklara ve iştiraklere olan borçlar gibi kalemlerle ilgili nakit akışları finansman faaliyeti değil yatırım faaliyeti şeklinde raporlanması gerekmektedir⁵⁵.

İşletmeye sermaye sağlayanların işletmenin gelecekteki nakit akışlarından talep edecekleri kısmın belirlenmesini sağlamak üzere finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışlarının ayrı olarak açıklanması gerektiği, standartta vurgulanmaktadır. Standartta göre finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları örnekleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır⁵⁶.

- a) Hisse senedi ve diğer öz sermaye araçlarının ihracından sağlanan nakit girişleri,
- b) Sermayenin azaltılması veya işletmenin kendi hisse senetlerini almasıyla ilgili nakit çıkışları,
- c) Borçlanma araçları ihracı ve diğer uzun ve kısa vadeli krediler ile sağlanan nakit girişleri,
- d) Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları,
- e) Finansal kiralama sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları.

Standart ekinde verilen nakit akış tablosu formatında finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları aşağıdaki gibi raporlanmaktadır:

⁵⁴ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,6)

⁵⁵ Akdoğan Nalan, a.g.e, s.71

⁵⁶ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,17)

FİNANSMAN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
	Cari Dönem 20...	Önceki Dönem 20...
C. FİNANSMAN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
(a) Kısa Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit(+)		
(b) Uzun Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit (+)		
(c) Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit (+)		
(d) Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit (+)		
(e) Diğer Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
2. Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
(a) Kısa Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)		
(b) Uzun Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)		
(c) Ödenen Temettüleri (-)		
(d) Sermayenin Azaltılması (-)		
(e) Diğer Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları		

Tablo 2.5: Finansman Faaliyetlerinden Nakit Akışları Tablosu

Kaynak: <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti>, s.11-13, (Erişim: 25 Eylül 2016)

2.3. Nakit Akış Tablosu Hazırlanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Nakit akış tablosunun yapısında önemlilik arz eden unsurlar aşağıda detaylandırılmıştır.

2.3.1. Yabancı Paraya Dayalı İşlemlere İlişkin Nakit Akışları

TMS 7 Paragraf 25'e göre yabancı paraya dayalı işlemlerden kaynaklanan nakit akışları, akışın gerçekleştiği gündeki döviz kuru oranı üzerinden değerlendirilir yani ilgili işletmenin fonksiyonel para birimine çevrilir⁵⁷.

“Yabancı ülkedeki bağlı şirketlerin nakit akışları da gerçekleştiği tarihteki kur kullanılarak yabancı ülkede kullanılan para biriminden, işletmenin fonksiyonel para birimine çevrilir”⁵⁸.

⁵⁷Acar Pınar ve Özdemir Umut Evin, Uluslararası Mali Standartlar, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, s.266, 2002

Yabancı paraya dayalı nakit akışları, “TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri” Standardı uyarınca işleme tabi tutulur. Bu standarda göre, bir döneme ilişkin ağırlıklı ortalama kur yabancı bir bağlı şirketin yabancı para işlemlerinin kaydedilmesi veya nakit akışlarının çevrilmesi için kullanılabilir. Ancak, kur değişiminin etkileri standardı işlem tarihindeki gerçek kura yaklaşan bir kurun o dönem içinde kullanılmasını mümkün kılmış ama döviz kurunun önemli ölçüde dalgalanması durumunda dönem için ortalama kurun kullanılmayacağını belirtmiştir⁵⁹.

Standarda göre kur farklarından kaynaklanan realize olmamış kazanç ve kayıpların gösterimi nakit akışı olarak kabul edilmez. Örneğin yabancı paralı borçların dönem sonunda değerlendirilmesinden ortaya çıkan kur farkları nakit akışına neden olmadığı için tabloda yer almaz. Finansman giderleri içeriğindeki kur farkları nakit çıkışı olarak kabul edilmeyeceği gibi banka kredileri tutarındaki değerlemeden dolayı meydana gelen artışlarda nakit girişi olarak kabul edilmeyecektir⁶⁰.

Yabancı para cinsinden olan nakit ve nakit benzeri varlıkların dönem sonunda değerlemesinden doğan kur farkları, nakit akış tablosunda ayrı bir satırda raporlanır. Çünkü kasa hesabındaki yabancı paralar, bankalar hesabındaki döviz tevdiat hesapları, yabancı para cinsinden alınan çekler, verilen çekler de ortaya çıkan kur farklarının nakit akış tablosuna alınmaması durumunda, nakit ve nakit benzeri varlıkların dönem sonu tutarına ulaşmak mümkün değildir. Bu nedenle, nakit ve nakit benzeri varlıklardan kaynaklı kur farkları “ **D. Kur Farklarının Nakit ve Nakit Benzerlerine Etkileri (+), (-)** ” başlığında nakit akış tablosunda gösterilir⁶¹.

2.3.2. Faiz ve Temettülerin Nakit Akış Tablosunda Gösterilmesi

Nakit akış tablosunda, faiz ve temettüleri ilişkin nakit giriş ve çıkışları ayrı ayrı açıklanır ve bu kalemlerin her biri dönemler arasında tutarlı bir şekilde işletme, yatırım veya finansman faaliyetleriyle ilgili oluşlarına göre sınıflandırılmaktadır⁶².

⁵⁸ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,26)

⁵⁹ Bekçioğlu Selim ve Köroğlun Çağrı, UMS-21, TMS-21 Kur Değişim Etkileri Standardına göre Finansal Tabloların Çevrimi ve Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi, Mali Çözüm Dergisi Sayı:86, s.35, Mart-Nisan, 2008.

⁶⁰ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,28)

⁶¹ Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s.377

⁶² Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,31)

Gelir tablosuna alınıp kâr ya da zarara gider kaydedilerek aktifleştirilen dönemin toplam faiz giderleri nakit akış tablosunda açıklanır. Finansal kuruluşlar için faiz gelir ve giderleri ile temettüler genellikle esas faaliyetlerle ilgili nakit akışları içerisinde yer alır. Ayrıca “TMS 23 Borçlanma Maliyetleri” Standardında belirtilen alternatif yöntem uyarınca da aktifleştirilen dönemin toplam faiz giderleri nakit akış tablosunda açıklanır⁶³.

Ancak, diğer işletmeler için söz konusu nakit akışlarını ne şekilde sınıflayacaklarına ilişkin geliştirilmiş bir ilke bulunmamaktadır. Bu nedenle faiz giderleri ve temettüler net kâr veya zararın hesaplanmasında dikkate alındığından işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları olarak sınıflandırılmaktadır⁶⁴.

İşletmeler faiz gelir ve giderleri ile temettü gelirlerine ilişkin nakit akışlarını faaliyetlerine uygun bir biçimde sınıflandırıp nakit akış tablosunda gösterebilirler. Net kâr/zararın tespitinde faiz gelir ve giderleri ile temettü gelirlerini dikkate almaları halinde esas faaliyetlerinden; finansman kaynaklarının elde etme maliyetini oluşturması durumunda finansman faaliyetlerinden, yapılan yatırımın getirileri olması durumunda ise yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları olarak gösterebilirler⁶⁵.

Temettü ödemeleri, elde edilen finansman kaynaklarının maliyetlerini oluşturduklarından finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışı olarak sınıflandırılabilen gibi alternatif olarak, finansal tablo kullanıcılarına işletmenin esas faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarından temettü dağıtma kabiliyeti hakkında bilgi sunmak amacıyla işletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışı olarak da gösterilebilir⁶⁶.

⁶³Ataman Başak ve Gökçen Gürbüz, a.g.e, s.147

⁶⁴ Sağlam Necdet, Yolcu Mehmet ve Eflatun Osman, UFRS-(UMS-TFRS-TMS) Uygulama Rehberi, Ankara: Hipotez Yayınları, s.895, 2012.

⁶⁵Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,33)

⁶⁶Civan Mehmet, TMS-7 Nakit Akış Tabloları Standardı Uygulama Rehberi, Ankara: Tesmer Yayın No:70, s.16, 2007

2.3.3. Vergilerin Nakit Akış Tablosunda Gösterilmesi

“Vergilerle ilgili nakit akışları ayrıca açıklanır ve bu nakit akışları, açık olarak finansman ve yatırım faaliyetleriyle ilişkili olmadıkları takdirde işletme faaliyetlerinden nakit akışı olarak sınıflandırılır”⁶⁷.

TMS 7'nin 36.maddesine göre vergiler; nakit akış tablosunda sınıflandırılan, işletme faaliyetleri, yatırım ve finansman faaliyetleri ile ilgili nakit akışları yaratan işlemlerden dolayı ortaya çıkmaktadır. Vergi giderinin hangi faaliyetten kaynaklandığını bulmak zor olmaktadır. Bu nedenle, ödenen vergiler genellikle işletme faaliyetleriyle ilgili nakit akışları içerisinde sınıflandırılır. Eğer verginin hangi faaliyetten kaynaklandığı tespit edilebiliyorsa o faaliyet bölümünde sınıflandırılarak nakit akış tablosunda gösterilmesi mümkündür⁶⁸.

2.3.4. Bağlı Ortaklıklar, İştirakler ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlara İlişkin Nakit Akışları

TMS 7'nin 37. Maddesine göre bağlı ortaklıklar, iş ortaklıkları veya iştirakler maliyet esası veya öz kaynak yöntemi ile muhasebeleştirildiğinde, ana ortaklık ile bağlı ortaklıklar ve iştirakler arasındaki nakit akışları nakit akış tablosunda gösterilir. Örneğin temettü tahsilatları ve avans ödemeleri ve diğer nakit akışları⁶⁹.

İş ortaklıklarında müşterek yönetime tabi işletme payının oransal konsolidasyon yöntemine göre raporlanması durumunda, ortak yönetime tabi iş ortaklığının nakit akışından ana ortaklığa düşen pay, ana ortaklığın konsolide nakit akış tablosunda gösterilir⁷⁰.

Müşterek yönetime tabi teşebbüsteki payın öz sermaye yöntemine göre muhasebeleştirilmesi durumunda ise, ana ortaklığın nakit akış tablosunda bu yatırım

⁶⁷ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,35)

⁶⁸ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,36)

⁶⁹ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,37)

⁷⁰Uçma Tuğba ve Köroğlu Çağrı, a.g.e, s.10

nedeniyle elde edilen nakit akışları ile müşterek yönetime tabi teşebbüsle ana ortaklık arasında ortaya çıkan nakit akışları yer alır⁷¹.

2.3.5. İşletmenin Bağlı Ortaklıklarının ve Diğer Birimlerinin Elde Edilmesi ve Elden Çıkarılması

Bağlı ortaklık, iştirakler ve işletmenin diğer birimlerinin satın alınması ve elden çıkarılması sonucunda ortaya çıkan toplam nakit akışları, nakit akış tablosunda ayrıca gösterilir ve yatırım faaliyeti olarak sınıflandırılır⁷².

İşletmelerin bağlı ortaklık ve işletme birimlerinin dönem içindeki alım ve satımlarıyla ilgili aşağıdaki hususları açıklamalıdır.⁷³

- a) Ödenen ve alınan toplam tutar,
- b) Nakit ve nakit benzerinden oluşan tutarın miktarı,
- c) Bağlı ortaklıklardaki veya üzerinde kontrol elde edilen ya da üzerindeki kontrol kaybedilen diğer işletmelerdeki nakit ve nakit benzerlerinin tutarları,
- d) Bağlı ortaklıklardaki veya üzerinde kontrol elde edilen ya da üzerindeki kontrol kaybedilen diğer işletmelerdeki nakit ve nakit benzerleri dışındaki her bir ana kategori özetlenmiş olarak, varlık ve borçların tutarı.

Bağlı ortaklıklar ve diğer işletmelerin kontrolünün elde edilmesi ya da kaybedilmesine ilişkin nakit akışları ayrı bir kalem olarak sunulur. Bu raporlama biçimi; bu kalemlere ilişkin nakit akışlarının diğer faaliyet, yatırım ve finansal faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarından ayırt edilmesine yardımcı olur. Kontrolün kaybedilmesinden kaynaklanan söz konusu nakit akış etkileri, kontrolün ele geçirilmesinden kaynaklarla mahsup edilmez⁷⁴.

İşletmelerin bağlı ortaklık, iştirak ve diğer birimlerine ait kontrolün ele geçirilmesi veya kaybedilmesi karşılığında, satın alınma veya elden çıkarma bedeli olarak

⁷¹Ataman Başak ve Gökçen aGürbüz, a.g.e, s.148

⁷²Özerhan Yıldız ve Yanık Serap, a.g.e, s.74

⁷³ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,40)

⁷⁴Sağlam Necdet, Yolcu Mehmet ve Eflatun Osman, a.g.e, s.897

ödenen veya alınan nakitler, satın alınan veya elden çıkarılan nakit ve nakit benzerleri ile netleştirilerek nakit akış tablosunda gösterilir⁷⁵.

2.3.6. Nakit Akışı Yaratmayan İşlemler

TMS 7'ye göre yatırım ve finansman faaliyetlerinden nakit ve nakit ve benzeri kullanımı gerektirmeyen işlemler, nakit akış tablosunda yer almaz. Bu işlemler, yatırım ve finansman faaliyeti ile ilgili tüm gerekli bilgileri içerecek şekilde, diğer finansal tablo veya dipnotlarda yer alır⁷⁶.

Yatırım ve finansman faaliyetlerinin büyük bir kısmı, işletmelerin sermaye ve aktif yapılarına etki etmelerine karşın, cari nakit akışları üzerinde herhangi bir etkiye sahip değildirler. Nakit akışı yaratmayan işlemlerin, nakit akış tablosunda dikkate alınmaması nakit akış tablosunun amacı ile tutarlıdır. Çünkü bu işlemlerin cari dönemdeki nakit akışları ile bir ilişkileri bulunmamaktadır. Nakit akışı yaratmayan işlemlerin örnekleri aşağıda ifade edilmiştir⁷⁷.

- a) Aktiflerin borçlanma veya finansal kiralama yoluyla elde edilmesi,
- b) Bir işletmenin hisse senedi ihracı yolu ile elde edilmesi,
- c) Borçların öz kaynağa dönüştürülmesi.

2.3.7. Nakit ve Nakit Benzerlerinin Unsurları

TMS 7'ye göre işletme, nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzerlerinin unsurlarını açıklar ve nakit akış tablosundaki tutarlar ile finansal durum tablosunda (bilançoda) bunlara karşılık gelen tutarlar arasındaki mutabakat uyumlu olmalıdır⁷⁸.

İşletmeler, çeşitli nakit yönetimi uygulamaları ve bankacılık kuralları ile Türkiye Muhasebe Standardı “TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı” na uygun olarak nakit ve nakit benzerlerinin kompozisyonuna ilişkin politikalarını dipnotlarda açıklar⁷⁹.

⁷⁵Civan Mehmet, , a.g.e, s.19

⁷⁶ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,43)

⁷⁷ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,44)

⁷⁸Yanar Gülşen, a.g.e, s.9

⁷⁹ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,46)

Nakit ve nakit benzerlerinin unsurlarının belirlenmesine ilişkin muhasebe politikalarında meydana gelen değişiklikler, örneğin daha önce işletmenin yatırım portföyün de yer alan finansal araçların sınıflanması ve bunların etkileri “TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar Standardı” hükümlerine uygun olarak dipnotlarda açıklanır⁸⁰.

2.3.8. Dipnot Açıklamaları

Nakit akış tablosunun dipnotlarında aşağıdaki açıklamalar yapılmalıdır⁸¹.

- a) Nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzerlerinin unsurları,
- b) Nakit ve nakit benzerleri unsurlarının belirlenmesine ilişkin muhasebe politikalarında meydana gelen değişiklikler,
- c) Kullanılması mümkün olmayan önemli tutardaki nakit ve nakit benzerleri unsurları ile ilgili bilgiler.

Yukarıda ana hatlarıyla incelenen TMS 7 Nakit Akış Tablosu Standardı'nın görünümünü aşağıdaki gibidir.

⁸⁰ Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7,47)

⁸¹ Sağlam Necdet, Yolcu, Mehmet ve Eflatun Osman, a.g.e, s.898

..... ŞİRKETİ		
BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ (GEÇMEMİŞ) TARİHLİ BİREYSEL NAKİT AKIŞ TABLOSU (Tüm Tutarlar TL Olarak Gösterilmiştir)		
	Cari Dönem 20...	Önceki Dönem 20...
A. İŞLETME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Esas Faaliyet Gelirlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
a) Satışlardan sağlanan nakit girişleri (+)		
b) Gelirlerden sağlanan nakit girişleri (+)		
2. Esas Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
a) Satılan mal ve hizmet maliyetleri ve stok değişimlerine ilişkin nakit çıktılarını (+)		
b) Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
Esas Faaliyet Sonucu Sağlanan Net Nakit Akışı (1-2)		
3. Diğer Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit Girişleri +		
4. Diğer Gider ve Zararlardan Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		
5. Finansman Giderlerinden Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		
6. İşletme Faaliyetleriyle İlgili Varlık ve Yabancı Kaynaklardaki Değişikliklere İlişkin Nakit Akışları (+) (-)		
(a) Varlık Artışları (-)		
(b) Varlık Azalışları (+)		
(c) Yabancı Kaynak Artışları (+)		
(d) Yabancı Kaynak Azalışları (-)		
7. Dönem Kan Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüklerle İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
(a) Önceki Dönem Karından Ödenen (+)		
(b) Geçici Vergiler (+)		
B. YATIRIM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Yatırım Faaliyetinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
(a) Mali Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
(b) Maddi Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
(c) Diğer Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
(d) Mali Duran Varlıklarla İlgili Alınan Temettülden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
(e) Yatırım Faaliyetleriyle İlgili Faizlerden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
2. Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
(a) Mali Duran Varlık Alışları (+)		
(b) Maddi Duran Varlık Alışları (+)		
(c) Maddi Olmayan Duran Varlık Artışları (+)		
(d) Özel Tüketime Tabi Varlıklardaki Artışlar (+)		
(e) Diğer Duran Varlık Artışları (+)		
C. FİNANSMAN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		
1. Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
(a) Kısa Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit (+)		
(b) Uzun Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit (+)		
(c) Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit (+)		
(d) Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit (+)		
(e) Diğer Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
2. Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		
(a) Kısa Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)		
(b) Uzun Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)		
(c) Ödenen Temettüleri (-)		
(d) Sermayenin Azaltılması (-)		
(e) Diğer Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları		
D. KUR FARKLARININ NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNE ETKİLERİ		
E. NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDE MEYDANA GELEN NET ARTIŞ (+) (AZALIŞ) (-)		
F. DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU		
G. DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU		

Tablo 2.6: TMS-7 Nakit Akışları Standardı'na Göre Nakit Akış Tablosu

Kaynak: <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti>, s.11-13, (Erişim: 25 Eylül 2016)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİNE (MSUGT) GÖRE NAKİT AKIM TABLOSU

3.1. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğ'lerine (MSUGT) Göre Nakit Akım Tablosu' nun Değerlendirilmesi

Maliye Bakanlığı tarafından 1992 yılında yayımlanan MSUGT' lerin de nakit akım tablosu düzenleme esasları belirtilmiştir. Bu tebliğe nakit akım tablosu, dönem için nakit girişleri ve dönem içi nakit çıkışları ayrı olarak gösterilmektedir. Nakit akım tablosunun düzenlenebilmesi için işletmenin iki yıla ait karşılaştırmalı bilançoları ile son hesap dönemine ait gelir tablosunun, kâr dağıtımının ve ilgili hesap döneminde nakit çıkışı gerektirmeyen kalemlerin bilinmesi gerekmektedir.

Maliye Bakanlığı tarafından 26.12.1992 tarih ve 21447 mükerrer sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan tebliğ de nakit akım tablosunun ana kalemleri açıklanmıştır. Buna göre "amortismanlar, karşılıklar, reeskontlar, vazgeçilen alacaklar, önceki dönem gelir, kâr, gider ve zararları gibi nakit giriş veya çıkışını gerektirmeyen tutarların dikkate alınmaması gerekir." olarak ifade edilmiştir⁸².

3.1.1. Dönem Başı Nakit Mevcudu

İşletmenin dönem başında kasa ve bankalarda bulunan nakit mevcudunu ifade etmektedir. İbrahim edildiklerinde tahsili mümkün bulunan ve herhangi bir vade taşımayan çekler, nakit mevcudu olarak değerlendirilir⁸³.

⁸²Muhasebe Sistemi Genel Tebliği, <http://www.ismmmo.org.tr/html.asp?id=3997>, s.28, (Erişim: 13 Haziran 2017)

⁸³Çaldağ Yurdakul, Denetim ve Raporlama Finansal Tablolar ve Analiz Teknikleri, 5.Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, s.271, 2007

3.1.2. Dönem İçi Nakit Girişleri

Nakit ve nakde eşdeğer varlıklarda artış yaratan olaylar, başka bir ifadeyle işletmeye nakit girişi sağlayan işlemler, nakit kaynaklarını oluşturmaktadır. MSUGT tebliğine göre nakit girişi sağlayan kalemler aşağıdaki gibidir⁸⁴.

1. Satışlardan elde edilen nakit
2. Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlardan dolayı sağlanan nakit
3. Olağandışı gelir ve kârlardan sağlanan nakit
4. Kısa vadeli yabancı kaynaklardaki artıştan sağlanan nakit
5. Uzun vadeli yabancı kaynaklardan artıştan sağlanan nakit
6. Sermaye artırımından sağlanan nakit
7. Hisse senetleri ihraç primlerinden sağlanan nakit
8. Diğer nakit girişleri

3.1.2.1. Satışlardan Elde Edilen Nakit

İşletmenin esas faaliyeti ile ilgili mal ve hizmet satışlarından sağlanan nakit girişlerini gösterir. Bu tutar hesaplanırken, cari dönem net satış hasılatına satışlardan doğan alacaklardaki azalışlar eklenir, artışlar ise indirilir⁸⁵.

- a) Net Satışlar (+)
- b) Ticari Alacaklardaki azalışlar (+)
- c) Ticari Alacaklardaki artışlar (-)
- d) Alınan Sipariş Avanslarındaki Azalışlar (-)
- e) Alınan Sipariş Avanslarındaki Artışlar(+)
- f) Yıllara Yaygın Onarım hak Ediş Bedellerindeki Artış (+)
- g) Yıllara Yaygın İnşaat Onarım hak ediş Bedellerindeki Azalışlar (-)

⁸⁴Muhasebe Sistemi Genel Tebliği, <http://www.ismmmo.org.tr/html.asp?id=3997>, s.28-29, (Erişim:13 Haziran 2017)

⁸⁵Keleş Yusuf, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar", *Vergi Dünyası*, Sayı: 246, s.232, Aralık 2000

a) Net Satışlar

Brüt satış tutarından satış indirimlerinin düşülmesi ile bulunur. Tekdüzen Hesap Planının da Satışlar 60 grubunda takip edilmektedir. Bu grup “600 Yurt içi satışlar, 601 Yurt dışı satışlar, 602 Diğer satışlar” hesap kalemlerinden oluşmaktadır. Net Satış hasılatını hesaplayabilmek için brüt satışlardan indirilmesi gereken tutarlar ise 61 grubu hesaplarında izlenmektedir. Satış indirimleri “610 Satıştan iadeler, 611 Satış iskontoları, 612 Diğer indirimler” şeklinde ifade edilir⁸⁶.

Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşıldığı üzere

$$\text{Net satışlar} = (600+601+602)-(610-611-612)-X$$

(X; avanslardan mahsup edilen tutar)

b-c) Ticari Alacaklardaki Artış ve Azalışların Hesaplanması

Ticari Alacaklar, işletmenin asıl faaliyet konusunu oluşturan ticari ilişkisi nedeniyle ortaya çıkan ve senetli ve senetsiz alacaklarını kapsar. Ticari alacaklardaki artış ve azalış tutarını hesaplarken, nakit akım tablosunda mal ve hizmet satışlarından doğan alacakların dikkate alınması gerekmektedir. Ancak; nakit hareketine neden olmayan “122 Alacak Senetleri Reeskontu, 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı, 222 Alacak Senetleri Reeskontu, 229 Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı” değer düzeltici hesaplar ticari alacaklardaki artış azalışların hesaplanmasında dikkate alınmaz⁸⁷.

Ticari Alacaklardaki artış ve azalışlar hesaplanırken satışla ilgisi olmayan 126 ve 226 numaralı hesaplar dikkate alınmayarak “*Diğer Nakit Girişleri ve Diğer Nakit Çıkışları*” bölümünde raporlanır⁸⁸.

d-e) Alınan Sipariş Avanslarından Artış ve Azalışlar

Satış işlemi olmadan gelecekte yapılacak olan mal ve hizmet teslimleri ile ilgili peşin tahsil edilen tutarlar “340 Alınan Sipariş Avansları” hesabında takip edilir. Bu hesap

⁸⁶Akdoğan Nalan ve Sevilengül Orhan, Türkiye Muhasebe Standartları İle Uyumlu Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması, İstanbul: İSMMMÖ, 13.Baskı, Yayın No:7, s.571-580, 2007.

⁸⁷ Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri, İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları, s. 257, 1997

⁸⁸Büyükişık Emre, Nakit Akım Tablosu, Vergi Dünyası, Sayı: 200, s.164, Nisan 1998.

pasifte kısa vadeli borçlar hesabında yer alır ancak bu hesaptaki azalışlar 120 Alıcılar hesabındaki mahsupları ifade eder. 340 hesaptaki azalış, bu nedenle net satışlar tutarından düşülür⁸⁹.

f) Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hak Ediş Bedellerindeki Artış veya Azalış

İnşaat ve onarım işinin yapılması sırasında inşaat şirketlerinin işi yaptıran kişiden aldıkları hakediş bedelleri, 35 hesap grubunda Yıllara Yaygın inşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri Hesapların'da izlenmektedir. Geçici kabul yapılmıncaya (iş tamamlanıncaya) kadar alınan hakediş tutarları 35 Hesap Grubu Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri Hesaplarında takip edilmektedir.

Bu hesapta meydana gelen artış, esas faaliyetlerden sağlanan nakit artışı olacağından bu bölümde raporlanır. Bu nedenle artışların net satışlara eklenmesi, aynı şekilde azalışların net satışlardan düşülmesi gerekmektedir⁹⁰.

3.1.2.2. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlardan Sağlanan Nakit

Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlardan sağlanan nakit, gelir tablosunda nakit girişleri olarak bu grupta yer alır. Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlardan sağlanan nakdin bulunabilmesi için “Tahakkuk esasına göre doğmuş bulunan gelirler ile daha önceki dönemlerde peşin tahsil edilmiş olup da bu döneme yansıyan gelecek aylara ait gelirler hesabındaki” azalışlar indirilir⁹¹.

Diğer faaliyetlerden sağlanan gelir ve kârlardan sağlanan nakit tutarlarını bulabilmek için, nakit girişi sağlamayan “132 İştiraklerden Olan Temettü Alacaklarındaki Artışlar, 133 Bağlı Ortaklıklardan Temettü Alacaklarındaki Artışlar, 644 Konusu Kalmayan Karşılıklar, 646 Kambiyo Kârları (Nakit ve nakde eşdeğer varlıklardan kaynaklanan hariç), 647 Reeskont Faiz Gelirleri, 648 Borsa Değer Artış Kârları, 649

⁸⁹Büyükişık Emre, a.g.e, s.165

⁹⁰Akdoğan Nalan ve Sevilengül Orhan, a.g.e, s.448 .

⁹¹Korkmaz Kaan, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar", *Vergi Dünyası*, Sayı: 244, s. 78, Aralık 2001.

Diğer Olağan Gelir ve Kârlar (Duran varlık satış kârları bu grupta raporlandığı durumlarda)” kalemler çıkartılır⁹².

Bilançoda tahakkuk edipte henüz tahsil edilmemiş olan faiz gelirlerini gösteren 181 ve 281 No’ lu Hesaplar Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar toplamından düşülür. Önceki dönemlerde peşin tahsil edilip de bu döneme yansıyan 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı’ndaki azalışlar indirim yapılırken göz önünde bulundurulmalıdır.

3.1.2.3. Olağandışı Gelir ve Kârlardan Sağlanan Nakit

Gelir tablosunda olağandışı gelir ve kâr kalemleri olarak tanımlanan faaliyetlerden sağlanan nakit girişlerini içerir. Bu tutarın bulunmasında “Toplamdan tahakkuk esasına göre doğmuş henüz tahsil edilmemiş olağandışı gelirler, Önceki dönemlerde tahsil edilip bu döneme yansıyan olağandışı gelirler, Hiçbir zaman nakit hareketi doğurmayacak kalemler, Duran varlık satış kârları” indirilir. Duran varlıklardaki hareketler işletmenin yatırım faaliyetleriyle ilgili olup, bundan kaynaklanan nakit giriş ve çıkışları nakit akım tablosunda “Diğer Nakit Girişleri” bölümünde gösterilir⁹³.

3.1.2.4. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit

Mal ve hizmet alımlarından doğan ticari borçlar dışında kalan, esas faaliyet konusunu ilgilendiren kısa vadeli borçlanmalar nedeniyle sağlanan nakit girişlerini ifade eder. Kısa vadeli yabancı kaynak artışları;

- a- Menkul kıymet ihracı nedeniyle sağlanan nakit girişleri,
- b- Banka kredilerinden sağlanan nakit girişleri,
- c- Diğer kısa vadeli yabancı kaynak artışlarından sağlanan nakit,

olmak üzere üç grupta gösterilmektedir⁹⁴.

⁹²Büyükkışık Emre, a.g.e, s.166.

⁹³Özdin Ali, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar", *Vergi Dünyası*, Sayı: 292, s.134, Aralık 2005

⁹⁴Ataç Kürşat, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar", *Vergi Dünyası*, Sayı: 280, s. 255, Aralık 2004.

a- Menkul Kıymet İhracı Nedeniyle Sağlanan Nakit Girişleri; Finansman bonusu ve banka bonusu gibi kısa vadeli menkul kıymet ihraçlarından sağlanan nakit tutarlarını kapsar. Bu bilgiler bilançoda “305 Çıkarılmış Bonolar ve senetler, 306 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler, 308 Menkul Kıymet İhraç Farkı Hesabı” ndan alınır. Azalışlar ise, nakit çıktılar bölümünde “Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri” grubunda yer almaktadır⁹⁵.

b- Banka Kredilerinden Sağlanan Nakit Girişleri; 300 Banka kredileri hesabı ile 309 Diğer Mali Borçlar hesabındaki artış tutarı, işletmenin yurtiçi ve yurtdışı banka kredilerinden sağladığı nakit girişleridir.

Uzun vadeli olan 400 ve 409 no.lu hesaplarda da artış ve azalış olabilir. Nakit girdi sağlayan artışların dikkate alınması gerekir. Dövizli kredilerin dönem sonu değerlemelerinde oluşan kur farkları, nakit girdisi sağlamadığından “300 banka kredileri” hesabındaki artış tutarından çıkarılması gerekmektedir⁹⁶.

c- Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Artışlarından Sağlanan Nakit; Diğer kısa vadeli yabancı kaynak hesaplarında meydana gelen artışlar bu başlıkta raporlanır.

3.1.2.5. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit

Ticari borçlanmalar dışında kalan, esas faaliyet konusunu ilgilendiren mal ve hizmet alımlarının uzun vadeli borçlanmaları ile ilgili nakit girişlerinden oluşmaktadır. Yine kısa vadeli yabancı kaynaklardaki artıştan sağlanan nakit artışları gibi ;

- a- Uzun vadeli menkul kıymet ihracı nedeniyle sağlanan nakit girişleri,
- b- Uzun vadeli banka kredilerinden sağlanan nakit girişleri,
- c- Diğer uzun vadeli yabancı kaynak artışlarından sağlanan nakit

artışları ayrı ayrı gösterilir⁹⁷.

⁹⁵ Üstünel Bülent, Mali Tablolar, İstanbul: Denet Yayıncılık, s.593, 1995

⁹⁶Üstünel Bülent, a.g.e, s.594-595

⁹⁷Elaldı Nejat, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar", Vergi Dünyası, Sayı: 256, s.37, Aralık 2002

3.1.2.6. Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit

Sermaye artırımını nedeniyle sağlanan nakit bu grupta yer alır. Bu başlık altında;

- a- 500 Sermaye Hesabındaki Artışlar
- b- 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabındaki artışlar (Sermaye hesabındaki artışlardan düşülür.)

yer alır. Bu kalemlerden “Yeniden değerlendirme artış fonları, Gayrimenkul satış kârları, İştirak satış kârları, İhtiyatlardan sermayeye yapılan ilaveler” fiilen bir nakit yaratmadığından nakit akım tablosunda yer almaz. Eğer 500 ve 501 hesaplarda yeniden değerlendirme fonlarının veya yedeklerinin sermayeye ilavesi nedeniyle ortaya çıkan bir artış varsa bununda düşülmesi gerekmektedir⁹⁸.

3.1.2.7. Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit

Hisse senedi ihraç primlerinden sağlanan nakdi içerir. Bu başlıkta hesap planının “520 Hisse Senetleri İhraç Primleri Hesabın” da ki artışları raporlanır⁹⁹.

3.1.2.8. Diğer Nakit Girişleri

Bu bölümde, satışlarla ilgili olmayan diğer kısa ve uzun vadeli alacaklardan yapılan tahsilatlar ile dönen ve duran varlık satışlarından sağlanan nakitler yer alır. Vadesi bir yılın altına düşen uzun vadeli alacak kalemleri, kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılır. Bu işlem nakit hareketi yaratmadığından, nakit girişleri toplamı nakit girişleri dışında tutulmalıdır¹⁰⁰.

⁹⁸ Üstünel Bülent, a.g.e, s.598

⁹⁹ Büyükişık Emre, a.g.e, s.170.

¹⁰⁰ Üstünel Bülent, a.g.e, s.599-600

3.1.3. Dönem İçi Nakit Çıkışları

İşletmeden para çıkışına neden olan işlemler yani kasa ve banka hesabındaki azalışlar, nakit akım tablosunda dönem içi nakit çıkışlarını oluşturmaktadır. Bu kalemlerin bölümlenmesi MSUGT’ de aşağıdaki gibidir¹⁰¹.

1. Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları
2. Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları
3. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları
4. Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları
5. Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışları
6. Duran Varlık yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları
7. Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla ilgili olmayan)
8. Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla ilgili olmayan)
9. Ödenen Vergi ve Benzerleri
10. Ödenen Temettüleri
11. Diğer Nakit Çıkışları

3.1.3.1. Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları

Satışların maliyeti için ödenen nakit tutarıdır. Başka bir deyişle işletmenin esas faaliyet konusunu oluşturan stok kalemlerinin alışı için yapılan harcamalar ve üretim ve hizmet maliyetleri ile ortaya çıkan giderlere ilişkin yapılan harcamalar şeklinde tanımlanabilir. Tebliğ de ise “Maliyetten kaynaklanan nakit çıkışına ulaşılabilmesi için; satışların maliyeti ile stoklardaki artışların ve alımlardan doğan borçlardaki azalışların toplanması ve bu tutardan amortisman gibi nakit çıkışını gerektirmeyen giderler ile esas faaliyet konusunu ilgilendiren alımlar nedeniyle ortaya çıkan borçlardaki artışların ve stoklardaki azalışların indirilmesi gerekir.” şeklinde açıklanmaktadır¹⁰².

¹⁰¹Muhasebe Sistemi Genel Tebliği, <http://www.ismmmo.org.tr/html.asp?id=3997>, s.2-30, (Erişim: 13 Haziran 2017)

¹⁰²Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. s. 265

Maliyetlerden kaynaklanan nakit çıkışlarının bulunabilmesi için “ Satışların Maliyeti (+), Stoklardaki Artış (+), Ticari Borçlardaki Azalış (+), Ticari Borçlardaki Artış (-), Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-), Stoklardaki Azalış (-), Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetlerindeki Artışlar (+),Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetlerindeki Azalışlar (-)” kalemlerinin dikkate alınması gerekmektedir.¹⁰³

a-) Satışların Maliyeti (+) ; Tekdüzen hesap planının 62. grubunda yer alır.

- a) Satılan ticari mallar,
- b) Satılan mamuller,
- c) Satılan hizmet maliyeti,
- d) Diğer satışların maliyetinin

toplam tutarından oluşmaktadır¹⁰⁴.

b-) Stoklardaki Artış (+) ; Bu tutar, Tekdüzen hesap planında 15 Hesap Grubundaki cari ve önceki dönem verilerinin karşılaştırılması ile hesaplanan artışlardır. Nakit akım tablonda C/1-b bölümünde yer alır. “158-Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı” Hesabı’nın hesaplamalarda dikkate alınmaması gerekmektedir.

Ancak 293-Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar Hesabı’ndaki artış ve azalışlar hesaplamalarda dikkate alınır. 293- No’ lu Hesap tedbirli satın alma ve imal etme politikası gereği ve stok dönüş hızının düşüklüğü nedeniyle işletmede bulunan ve işletmenin bir yıllık dönem içinde kullanabileceğinden daha fazla olan stok kalemlerinin izlendiği hesaptır¹⁰⁵.

15 hesap grubunda “150 İlk Madde Ve Malzeme, 151 Yarı Mamuller, 153 Ticari Mallar, 157 Diğer Stoklar, 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-), 159 Verilen Sipariş Avansları, 293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar” hesapları yer almaktadır¹⁰⁶.

¹⁰³ Büyükişık Emre, a.g.e, s. 172

¹⁰⁴Gökçen Gürbüz, Genel Muhasebe İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı Uygulamaları, İstanbul: Beta Basım, s.344, 2011.

¹⁰⁵ Akdoğan Nalan ve Sevilengül Orhan, a.g.e, 381

¹⁰⁶Üstünel Bülent, a.g.e, s. 602

c-) Ticari Borçlardaki Azalış (+) ; Bu tutar Tekdüzen hesap planında 32 Hesap Grubundaki cari ve önceki dönem verilerindeki artışların karşılaştırılması ile hesaplanan bulunan verilerdir. 32 hesap grubunda aşağıdaki hesapların dikkate alınması gerekmektedir. Uzun vadeli borçlarda yer alan aşağıdaki hesaplardan vadesi 1 yılın altına düşenler dönem sonlarında 32 hesap grubuna aktarıldığından ve nakit çıkışına neden olmadığı için aşağıdaki hesaplar dikkate alınmaz.¹⁰⁷.

d-) Ticari Borçlardaki Artış (-) ; Alımlardan kaynaklanan kısa ve uzun vadeli ticari borçların cari dönem ve önceki dönem verilerinin karşılaştırılması suretiyle bulunan ticari borç artışları bu kalemde raporlanır. Ticari borçlardaki artışlar verisiye alışları yansıttığı için o dönemin toplam harcama tutarından çıkartılır. Yine bu tutarın hesaplanmasında 32 ve 42 grubundaki hesaplardan faydalanılır. Ayrıca yukarıda belirtildiği gibi yine uzun vadeli borçların, vadesi 1 yılın altına düşenler kısa vadeli borçlara aktarıldığından ve nakit artışı sağlamadığından nakit artışı olarak dikkate alınmaz¹⁰⁸.

e-) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-) ; Bu hesap mal ve hizmet üretim maliyeti içinde yer alır fakat nakit çıkışı gerektirmez.

- **Amortisman Giderleri ve Tükenme Payları (-) :** Amortisman giderlerini bulmaya çalışırken dikkate alınması gereken, muhtelif hesaplara dağıtılan ve üretim hesaplarına gider yazılmış olan amortisman paylarıdır. Bu hesap kalemlerini bulabilmek için mal üretimi ile uğraşan işletmelerde 730 Genel Üretim Giderleri hesabına, hizmet üretimi ile uğraşan işletmelerde ise 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabına bakmak gerekir. Bu kalemler nakit çıkışlarını hesaplarken indirim kalemi olarak dikkate alınır¹⁰⁹.

- **Gider Tahakkukları:** Maliyetlere intikal ettirilen ancak nakit çıkışı gerektirmeyen mal ve hizmet üretimi ile ilgili giderlere ait kalemlere dikkat edilmesi gerekmektedir. Nakit çıkışına neden olmayan kalemler “379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları, 381 Gider Tahakkukları, 481 Gider Tahakkukları” hesaplarıdır. Bu

¹⁰⁷Gücenme Ümit, Mali Tablolar Analizi, Bursa: Marmara Kitabevi Yayınları, 1.Baskı, s.157, 1996

¹⁰⁸Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 266

¹⁰⁹Üstünel Bülent, a.g.e, s. 603

hesapların toplamı nakit akım tablosunda indirim tutarı olarak gösterilmektedir. Kısa ve Uzun Vadeli Yabancı Kaynak ödemeleri bölümünde yer alır¹¹⁰.

- **Önceki Yıl Ödenmiş Giderlerden Cari Dönemin Payı:** Bu gruptaki hesaplar, önceki dönemde peşin ödenerek aktifleştirilmiş bulunan giderlerden üretimle ilgili olup, cari dönemde maliyetlere intikal ettirilen giderlerdir. Bu hesaplar “180 Gelecek Aylara Ait Giderler, 280 Gelecek Yıllara Ait Giderlere” ait hesaplardır. 180 ve 280 no.lu hesaplardaki azalış tutarları, nakit çıkışı gerektirmediğinden, dönem içi nakit çıkışları bölümünde indirim kalemi olarak yer alır¹¹¹.

f-) Stoklardaki Azalış (-); Bu kalem 15 Grubundaki stok kalemlerinin karşılaştırılması suretiyle bulunur. Maliyetlerden kaynaklanan nakit çıkışlarının tespitinde 15 Grubundaki stok kalemlerinin azalış tutarı (-) indirim unsuru olarak dikkate alınır. Ancak bu hesaplamalarda “158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı” hariç tutulmalıdır¹¹².

g-) Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetlerindeki Artışlar (+); Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetlerindeki artışlar nakit çıkışına neden olmaktadır. Geçici olarak kabulü yapılmıyca kadar, taahhüt firmaları cari dönem içinde faaliyetleri ile ilgili olarak yapmış oldukları bu harcamaları hizmet maliyetine vermeyip aktifte bekletirler. Bu hesaptaki artışların “dönen varlık artışları” bölümünde gösterilmesi, nakit akım tablosu okuyucularını yanıltabilir.

Bu nedenle işletme faaliyeti ile ilgili harcamaların, taahhüt firmaları tarafından maliyetlerden kaynaklanan nakit çıkışı bölümünde raporlamaları daha uygun olur. Amortisman giderlerinin Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetlerinde meydana gelen artışlardan indirilmesi unutulmamalıdır¹¹³.

¹¹⁰Büyükışık Emre, a.g.e, s. 173

¹¹¹Üstünel Bülent, a.g.e, s. 606

¹¹²Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 268

¹¹³Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 268

ğ-) Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetlerindeki Azalışlar (-); Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetlerindeki azalışlar nakit çıkışına neden olmadığından, satılan hizmet maliyetinden düşülmesi gerekir. Bu hesaptaki azalış daha önceki dönemlerde yapılan harcamaların “geçici kabulünün yapılması” dolayısıyla satılan hizmet maliyeti hesabına aktarılması nedeniyle ortaya çıkar. Bu bilgi önceki dönem bilançondan alınır.¹¹⁴.

3.1.3.2. Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları

Nakit akım tablosunda bu gruba ait nakit çıkışları, Araştırma ve geliştirme giderleri, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ile genel yönetim giderleri hesapları nedeniyle yapılan nakit çıkışlarını ifade etmektedir. Nakit çıkışı gerektirmeyen amortismanlar ve karşılıklar gibi kalemler ile tahakkuk esasına göre doğmuş ancak henüz ödenmemiş giderler ve geçmiş dönemlerde ödenmiş gelecek aylara ait giderlerin bu döneme ilişkin payları faaliyet giderlerinin altında bir indirim kalemi olarak yer almaktadır¹¹⁵.

Nakit akım tablosunda, Faaliyet Giderlerine ilişkin nakit çıkışları, “Araştırma ve Geliştirme Giderleri (artış), Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri (artış), Genel Yönetim Giderleri (artış), Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler (azalış)” kalemlerinden oluşur.¹¹⁶

a-) Araştırma ve Geliştirme Giderleri; 630 Araştırma Geliştirme Giderleri Hesabına yansıtılan tutarlar bu başlıkta ifade edilir.

b-) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri; 631 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri Hesabına yansıtılan tutarlar ifade edilir.

c-) Genel Yönetim Giderleri; 632 Genel Yönetim Giderleri Hesabına yansıtılan tutarlar ifade edilir.

¹¹⁴Üstünel Bülent, a.g.e, s. 606

¹¹⁵Kışalı Yunus, Tekdüzen Hesap Sistemi ve Çözümlü Muhasebe Problemleri, İstanbul: Beta Basım, s. 60-61, 2011.

¹¹⁶ Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 269

d-) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler; Nakit akım tablosunda Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışlarını hesaplarırken bu kalem Faaliyet Giderleri tutarından düşülür. Muhtelif hesaplara dağılmış bulunan amortisman giderleri ve tükenme paylarına ait bilgi aşağıdaki hesapların altında açılan muavin hesaplardan çıkarılır¹¹⁷. Bu kalemler “750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri içinde yer alan amortisman giderleri ve tükenme payları, 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri içinde yer alan amortisman giderleri ve tükenme payları, 770 Genel Yönetim Giderleri içinde yer alan amortisman giderleri ve tükenme payları” nakit çıkışına neden olmadığından faaliyet giderlerinden indirilir¹¹⁸.

3.1.3.3. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları

Nakit akım tablosunda, diğer faaliyetlerle ilgili olağan gider ve zararlardan kaynaklanan ödemeleri gösterir. Bu tutarın bulunmasında, nakit çıkışı gerektirmeyen, diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlardan amortisman ve karşılıklar ile yine nakit çıkışı gerektirmeyen diğer gider ve zararlar ve tahakkuku yapılmış ancak henüz ödenmemiş veya geçmiş dönemlerde peşin ödenmiş gelecek aylara ait giderlerin bu döneme ilişkin payları indirilir¹¹⁹.

a-) Diğer Faaliyetlerle İlgili Olağan Gider ve Zararlar; Bu başlıkta hesap planının 65 grubunda yer alan hesapların toplam tutarı yer alır.

b-) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-); Bu grupta amortisman gideri bulunmamaktadır. Bu grupta “Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar” olarak kastedilen, grupta yer alan ancak nakit çıkışı gerektirmeyen başlıca gider ve zararlardır. Bu nedenle “654 Karşılık Giderleri, 655 Menkul Kıymet Satış Zararları, 657 Reeskont Faiz Giderleri” kalemleri “Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar” toplamından indirilir¹²⁰.

¹¹⁷Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 269

¹¹⁸Gücenme Ümit, a.g.e, s.158

¹¹⁹Argun Doğan ve İbiş Cemal, Mali Tablolar Analizi Uygulamaları, Yayın No:42, İstanbul: İSMMM Yayınları, s.33, 2004

¹²⁰Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 271

3.1.3.4. Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları

Nakit akım tablosunda, maliyetlere yüklenemeyen finansman giderlerinden dolayı ortaya çıkan nakit çıkışını ifade eder.¹²¹.

“Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları”, nakit akım tablosunda aşağıdaki gibi raporlanır¹²².

a- Finansman Giderleri

a-) Finansman Giderleri; Bu kalem aşağıda bulunan 66.grubun toplamı olan kısa ve uzun vadeli borçlanma giderleri toplamını içerir¹²³. Ancak ; “Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Finansman Giderleri” nakit akım tablosunda belirtilmese de raporlamayı yaparken nakit çıktı yaratmayan “308 Menkul Kıymetler İhraç Farkı (azalış), 408 Menkul Kıymetler İhraç Farkı (azalış), 381 Gider Tahakkukları (artış)” kalemlerinin finansman giderleri toplamından çıkarılması gerekmektedir¹²⁴.

3.1.3.5. Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Çıkışı

Nakit akım tablosunda bu gruba ait nakit çıkışları, gelir tablosunda olağandışı gider ve zarar kalemleri olarak tanımlanan faaliyetlerden kaynaklanan nakit çıkışlarını ifade eder Nakit akım tablosunda, bu kalem “Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Çıkışı, Amortisman ve Nakit Çıkışını Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)” olarak raporlanır¹²⁵.

a-) Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Çıkışı; Bu kalem Gelir tablosunda olağandışı gelir ve kâr kalemleri olarak tanımlanan 68 Grubunda yer alan hesapların toplamıdır. Bu grupta “680 Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları, 681 Önceki Donem Gider ve Zararları, 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar” kalemleri yer almaktadır¹²⁶.

¹²¹Köroğlu Murat ve Boyraz Fazıl, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar", Vergi Dünyası, Sayı:328, s.155 Aralık 2008.

¹²²Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 272.

¹²³Gücenme Ümit, a.g.e, s.159

¹²⁴Üstünel Bülent, a.g.e, s. 615

¹²⁵ Belge Gökhan, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar", Vergi Dünyası, Sayı: 340, s. 179, Aralık 2009.

¹²⁶Aslan Sinan, Finansal Muhasebe, İstanbul: Umut Kitap Basım Yayın Dağıtım,s. 924, 2015

b-) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar

(-); Bu kalemde, Olağandışı Gider ve Zararlar içinde yer alan, ancak nakit çıkışına neden olmayan ve mükerrerliği önlemek amacıyla Olağandışı Gider ve Zarar toplamından çıkarılması gereken tutarlar bulunur. Bu hesaplar aşağıdaki gibidir¹²⁷.

- 680 Çalışmayan Kısım Giderleri içeriğinde yer alan, Amortisman giderleri,
- 681 Önceki dönem gider ve zararlar içerisinde yer alan, Önceki Dönem verilerinin düzeltilmesinden doğan Kıdem Tazminatı Karşılık Giderleri,
- 689 Diğer olağan dışı gider ve zararlar içeriğinde yer alan duran varlık

satış zararları düşülmelidir. Amortisman ve nakit çıkışı gerektirmeyen gider ve zararlar düşüldükten sonra kalan tutar “Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Çıkış” tutarını vermektedir.

3.1.3.6. Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları

Bu kalem nakit akım tablosunda, duran varlık yatırımları nedeniyle yapılan nakit harcama tutarlarını içerir¹²⁸.

Nakit akım tablosunda bu kalemi raporlarken 24.25.26 ve 27.grupta yer alan hesaplardaki artışlar dikkate alınmaktadır.

24. Grupta Yer Alan Mali Duran Varlık Hesaplarındaki Artışlar; Mali Duran varlık hesaplarındaki artışlardan,

- Borsa fiyatı ile değerlemeden doğan farklar,
- Öz kaynak yöntemine göre yeniden değerlemeden doğan farklar,
- Bedelsiz hisse senedi alımından kaynaklanan artışlar

nakit çıkışını gerektirmediğinden dikkate alınmaz. Bu grupta hesaplardaki artışlar nakit çıkışı olarak dikkate alınmaktadır¹²⁹.

¹²⁷Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 273

¹²⁸Kocaer Şenol, Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolara, Vergi Dünyası, Sayı: 316 s.181, Aralık 2007.

25.Grupta Yer Alan Maddi Duran Varlık Hesaplarındaki Artışlar; Bu grupta ki artışlardan

- Yeniden değerlendirme farkları,
- Birikmiş amortismanlar

nakit çıkışını gerektirmediğinden dikkate alınmaz. “259 Verilen Avanslardaki artışlar, (259 Verilen Avanslardaki azalışlar toplamdan indirilir.)”¹³⁰.

26.Grupta Yer Alan Maddi Duran Olmayan Varlık Hesaplarındaki Artışlar; Bu grupta birikmiş amortismanlarda meydana gelen artışlar nakit çıkışı gerektirmediğinden dikkate alınmaz. “269 Verilen Avanslar” hesabında azalış varsa toplamdan çıkartılır¹³¹.

27.Grupta Yer Alan Maddi Duran Olmayan Varlık Hesaplarındaki Artışlar; Bu grupta birikmiş amortismanlarda meydana gelen artışlar nakit çıkışı gerektirmediğinden dikkate alınmaz. “279 Verilen Avanslar” hesabında azalış varsa toplamdan çıkartılır.¹³²

Duran Varlıklar Üzerinde Aktifleştirilmiş Finansman Giderleri (-) ;Nakit akım tablosunda yukarıdaki hesap grupları raporlanırken, duran varlıklar üzerinde ki aktifleştirilmiş faiz giderlerine dikkat edilmelidir. Duran varlıklar üzerinde artış sağlamayan, aktifleştirilmiş faiz giderlerinin mükerrer olmaması için nakit akım tablosunda “Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları” bölümünde indirim kalemi olarak dikkate alınmalıdır¹³³.

Duran Varlıklar Üzerinde Aktifleştirilmiş Kur Farkı Giderleri (-) ;Nakit akım tablosunda duran varlıklardaki artışlar kur farklarından kaynaklanabilir. Dövizli yatırım kredilerinin dönem sonlarında değerlemelerinden kaynaklanan kur farkları nakit çıkışı yaratmadığından duran varlıklarda meydana gelen artıştan düşülmesi

¹²⁹Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 274

¹³⁰Üstünel Bülent, a.g.e, s. 617

¹³¹Büyükkışık Emre, a.g.e, s. 177

¹³²Gücenme Ümit, a.g.e, s.160

¹³³Üstünel Bülent, a.g.e, s. 617

gerekir. Banka kredilerinde kur farkından kaynaklanan artış, işletmeye nakit girişi sağlamadığından, nakit akım tablosunda “Alınan Krediler” deki artışlardan indirilmelidir¹³⁴.

3.1.3.7 Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)

Bilançonun, faaliyet nedeniyle ortaya çıkan ticari borçlanmalar dışındaki kısa vadeli yabancı kaynak kalemlerinde ödemeler sonucu ortaya çıkan azalmaları ifade etmektedir. Menkul kıymetler anapara ödemeleri alınan kredilerin anapara ödemeleri ve diğer ödemeler ayrı ayrı gösterilir. Dönem kârı ile ilgili vergi ve temettü ödemeleri bu başlık altında gösterilmez. Nakit akım tablosunda bu kalemler “Menkul kıymetler anapara ödemeleri, Alınan kredilerin anapara ödemeleri, Diğer ödemeler” ile ifade edilmektedir¹³⁵.

a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri; Kısa vadeli finansman kaynağı bulmak için işletmelerin ihraç etmiş olduğu menkul kıymet geri ödemeleri bu hesap grubunda raporlanır. Hesaplama da belirtilen “304 Tahvil Anapara Borç, Taksit ve Faizleri hesabındaki azalışlar, 305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler hesabındaki azalışlar, 306 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler hesabındaki azalışlar” hesaplarının azalış tutarları dikkate alınır¹³⁶

b) Alınan Kredilerin Anapara Ödemeleri; İşletmelerin kısa vadeli olarak sağlamış olduğu kredilerin, dönem sonunda ödemelerinden kaynaklanan net azalışlarını ifade eder. Raporlanacak tutarın hesaplanmasında “300-Banka Kredileri Hesabındaki azalışlar, 303-Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri Hesabındaki azalışlar, 309-Diğer Mali Borçlar Hesabındaki azalışlar” nakit azalışlarına ait hesaplar dikkate alınır¹³⁷.

c) Diğer ödemeler; Yukarıda belirtilenlerin dışındaki kısa vadeli yabancı kaynaklara ait nakit azalışları bu kalemde raporlanır. Ancak bu kalem tutarının hesaplanmasında, Dönem kârı ile ilgili olarak ödenen vergiler ve dağıtılan temettü

¹³⁴Üstünel Bülent, a.g.e, s. 617

¹³⁵Altınok Derviş, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolara", Vergi Dünyası, Sayı: 352, s. 89, Aralık 2010.

¹³⁶Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 275

¹³⁷Büyükişık Emre, a.g.e, s. 178

payları hariç tutulmalıdır. Diğer ödemeleri bulabilmek için aşağıdaki hesaplardaki değişiklikler dikkate alınır¹³⁸.

33. Grupta Yer Alan Diğer Borçlar Hesaplarındaki Azalışlar; Bu gruptaki hesapları incelerken 337 Borç Senetleri Reeskontu hesabındaki azalışlar nakit çıkışı oluşturmadığından dikkate alınmaz.

36. Grupta Yer Alan Ödenecek Vergi Ve Diğer Yükümlülükler Hesabındaki Azalışlar; Bu gruptaki nakit azalışlarını incelerken dikkate alınacak hesaplar aşağıdaki gibidir.

- 360 Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabındaki azalışlar, (Dönem Kârı ile ilgili vergiler ve fonlar dâhil değildir.)
- 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri hesabındaki azalışlar,

37. Grupta Yer Alan Borç Ve Gider Karşılıklarındaki azalışlar; Bu gruptaki nakit azalışlarını incelerken, 37 Grubundaki 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabındaki azalışlar dönem sonlarında sadece tahakkuk amacı ile kullanılıp, kıdem ödemeleri gider hesaplarına intikal ettiriliyorsa bu grupta yer almaması gerekir. Ancak yıl içinde ödenen kıdem tazminatları, gider hesaplarına intikal ettirilmeyip, 372 no.lu hesaba borç yazılmakta ise, 37 Grubunda nakit azalışları olarak değerlendirilmesi gerekir¹³⁹.

3.1.3.8. Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri

Bilançoda yer alan faaliyet nedeniyle ortaya çıkan ticari borçlanmalar dışındaki uzun vadeli yabancı kaynak ödemeleri sonucu meydana gelen azalmalar, bu grupta yer alır. Nakit akım tablosunda “Menkul kıymetler anapara ödemeleri, Alınan krediler anapara ödemeleri, Diğer ödemeler” ayrı ayrı gösterilir¹⁴⁰.

¹³⁸Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 276

¹³⁹Üstünel Bülent, a.g.e, s. 619

¹⁴⁰Bayraktar Hande Tortop, "Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar", Vergi Dünyası, Sayı: 376, s. 139, Aralık 2012.

a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri; Bu hesap grubu, uzun vadeli olarak ihraç edilen menkul kıymetlerin anapara ödemelerini kapsar. Hesaplama da “405 Çıkarılmış Tahviller hesabındaki azalışlar, 407 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler hesabındaki azalışlar” hesapların da ki değışmeler göz önün de bulundurulur. Bu hesaptaki azalış tutarı vadeleri bir yılın altına indiği için “304 Tahvil Anapara Borç Taksit Ve Faizleri” hesabına yapılan aktarmadan kaynaklanabilir. Sonuç olarak nakit çıkışına neden olmadığından kalan tutar bu başlık altında raporlanır¹⁴¹.

b) Alınan Kredilerin Anapara Ödemeleri; İşletmelerin uzun vadeli aldığı kredilerin anapara ödemeleri bu kalemde raporlanır. Bu tutarın hesaplanmasında “400 Banka Kredileri ve 409 Diğer Mali Borçlar” hesaplarına ait nakit azalışları dikkate alınır¹⁴².

Bu hesaptaki azalış tutarı vadeleri bir yılın altına indiği için 300 ve 309 no.lu hesaplara yapılan aktarmalardan kaynaklanabilir. Bu azalışlar nakit çıkışına neden olmadığından, herhangi bir indirim yapılmasına gerek yoktur.

c) Diğer ödemeler; Yukarıda belirtilenlerin dışındaki uzun vadeli yabancı kaynaklara ait nakit azalışları bu kalemde raporlanır. Diğer uzun vadeli yabancı ödemelerini bulabilmek için aşağıdaki hesaplardaki değışiklikler dikkate alınır¹⁴³.

43. Grupta Yer Alan Diğer Borçlar Hesaplarındaki Azalışlar; Bu gruptaki hesapları incelerken 437 Borç Senetleri Reeskontu hesabındaki azalışlar nakit çıkışı oluşturmadığından dikkate alınmaz.

Bu gruptaki azalışlar, uzun vadeli hesapların, kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılmasından kaynaklanabilir. Kısa vadeli yabancı kaynaklardaki artışın, mükerrerliğe sebep olmaması için yukarıdaki hesaplardaki azalış tutarından

¹⁴¹Üstünel Bülent, a.g.e, s. 620

¹⁴²Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 277

¹⁴³Büyükişık Emre, a.g.e, s. 179

düşülmesi gerekir. Ayrıca 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabındaki azalışlar nakit çıkışına neden olmadığından bu bölümde yer verilmemiştir¹⁴⁴.

3.1.3.9 Ödenen Vergi ve Benzerleri

Dönem içinde ödenen kurumlar ve gelir vergileri ile diğer kesinti kalemlerini içerir. Dönem kârı ile ilgili olarak ödenen vergi ve fonlar bu kalemde raporlanır. Ödenen vergi ve benzerleri kalemine ilişkin tutarın hesaplanmasında “370 Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları ve 371- Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri” hesaplarının önceki dönem ve cari dönem rakamları dikkate alınır¹⁴⁵. Bu iki hesap arasındaki fark, önceki dönem kârı için cari yıl ödenecek vergi miktarıdır. 371 No.lu hesap tutarı cari yıl içinde ödenmiş vergi miktarıdır.

3.1.3.10. Ödenen Temettüleri

Dönem içindeki temettü ödemelerinden kaynaklanan nakit çıkışlarını içerir. Kâr dağıtım tablosu verileri kullanılarak ilgili tutar saptanmaktadır.

3.1.3.11. Diğer Nakit Çıkışları

Bu bölümde, alacaklarda ve diğer dönen varlıklarda ortaya çıkan artışlar nedeniyle, nakit çıkışına yol açan unsurlar raporlanmaktadır. Ancak, menkul kıymetlerin satışlardan doğan nakit alacaklar bu bölümde raporlanmamaktadır. Diğer nakit çıkışları tutarının hesaplanmasında aşağıdaki hesaplardaki değişimler dikkate alınır.

- **11. Grup Menkul Kıymetler hesaplarındaki artışlar;** Bu grubu hesaplarken “119 Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)” hariç tutulmalıdır. “110 Hisse Senetleri, 111 Özel Kesim Tahvil Senet Ve Bonoları, 112 Kamu Kesim, Senet Ve Bonoları, 118 Diğer Menkul Kıymetler” hesaplarındaki artışlar nakit çıkışı olarak değerlendirilmektedir¹⁴⁶.

¹⁴⁴Üstünel Bülent, a.g.e, s. 621

¹⁴⁵Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 278

¹⁴⁶Üstünel Bülent, a.g.e, s. 625

• **12. Ticari Alacaklar hesabındaki artışlar;** Bu hesap grubunda diğer nakit çıkışı olarak sınıflandırılan “126 Verilen Depozito ve Teminatlar” hesabındaki artışlar nakit çıkışı olarak değerlendirilmektedir¹⁴⁷.

• **13. Grup Diğer Alacaklar hesaplarındaki artışlar;** Bu hesap grubunda ilgili nakit girişleri tutarının hesabında, gelirlerden mahsup edilmemiş olanlar, 137 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu ve 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı hesabı dikkate alınmaz. Bu grupta “131 Ortaklardan Alacaklar, 132 İştiraklerden Alacaklar, 133 Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar, 135 Personelden Alacaklar, 136 Diğer Çeşitli Alacaklar, 138 Şüpheli Diğer Alacaklar” hesaplarındaki artışlar nakit çıkışı olarak değerlendirilmektedir¹⁴⁸.

• **18. Grup Diğer Alacaklar hesabındaki artışlar;** Bu hesap grubunu hesaplarırken, “280 Gelecek Yıllara Ait Giderler” hesabındaki azalışlar “180 Gelecek Aylara Ait Giderler” no.lu hesap artışlarından mahsup edildikten sonra kalan tutar dikkate alınmalıdır. Bu grupta diğer nakit çıkışı olarak sınıflandırılan “180 Gelecek Aylara Ait Giderler” hesabıdır¹⁴⁹.

• **19. Grup Diğer Dönen Varlık Hesaplarındaki Artışlar;** Bu hesap grubunu hesaplarırken 199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı hesabı nakit çıkışı yaratmadığından hariç tutulmalıdır. Bu grupta “190 Devreden Katma Değer Vergisi, 193 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar, 195 İş Avansları, 196 Personel Avansları, 197 Sayım ve Tesellüm Noksanları, 198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar” hesaplarındaki artışlar nakit çıkışı olarak değerlendirilmektedir¹⁵⁰.

• **23. Gruptaki Diğer Alacaklardaki artışlar;** Bu hesap grubunu hesaplarırken, “237 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu ve 239 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı” hesabı, nakit çıkışı yaratmadığından hariç tutulmalıdır¹⁵¹.

¹⁴⁷Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 281

¹⁴⁸Büyükişık Emre, a.g.e, s. 180

¹⁴⁹Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 281

¹⁵⁰Üstünel Bülent, a.g.e, s. 625

¹⁵¹Üstünel Bülent, a.g.e, s. 625

- **28. Gruptaki Diğer Alacaklardaki artışlar;** Bu grupta diğer nakit çıkışı olarak sınıflandırılan “280 Gelecek Yıllara Ait Giderler” hesabıdır¹⁵².

- **29. Grupta yer alan Diğer Duran Varlık Hesaplarındaki Artışlar;** Bu hesap grubunu hesaplarken, “294 no.lu Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlık” hesabındaki artışlar, Maddi Duran Varlıklar hesabından devreden geldiğinden nakit akım tablosunda gösterilmez. Karşılıklı olarak elimine edilir. Ayrıca, 29. Gruptaki diğer düzeltme hesapları olan “298 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı ve 299 Birikmiş Amortisman” hesapları, nakit çıkışı yaratmadığından dikkate alınmaz. Bu hesapların dışında diğer nakit çıkışı olarak “291 Gelecek Yıllarda İndirilecek Kdv, 293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar, 297 Diğer Çeşitli Duran Varlıklar” hesapların da ki artışlar nakit çıkışı olarak değerlendirilmektedir¹⁵³.

3.1.4. Dönem Sonu Nakit Mevcudu

İşletmenin kasa ve bankalarda dönem sonunda bulunan nakit mevcudunu ifade eder. Herhangi bir vade taşımayan, ibraz edildiklerinde tahsili mümkün bulunan çekler nakit mevcudu içinde değerlendirilir¹⁵⁴.

Nakit mevcudu kavramından her an paraya dönüşebilen ve para gibi kullanılabilen hazır değerler anlaşılmalıdır. Tek düzen hesap planındaki 10- Hazır Değerler grubunda yer alan “100 Kasa, 101 Alınan Çekler (vadeliler hariç), 102 Bankalar, 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-), 108 Diğer Hazır Değerler (kredi kartı slipleri, temettü kuponları ve tahvil faiz kuponları gibi.)” hesapların net bakiyesidir. Dönem sonu nakit mevcudu, nakit akım tablosu düzenlenirken cari dönem bilançosundan alınır¹⁵⁵.

3.1.5. Nakit Artış veya Azalışı

Dönem içi nakit girişleri ile dönem içi nakit çıkışları arasındaki fark işletmelerin nakit artış veya azalışlarını gösterir. Diğer bir anlatımla dönem içi nakit girişlerinin, dönem içi nakit çıkışlarından fazla olması durumunda aradaki fark nakit artışını; az

¹⁵²Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 281

¹⁵³Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s. 281

¹⁵⁴Argun Doğan ve İbiş Cemal, a.g.e, s. 34

¹⁵⁵Üstünel Bülent, a.g.e, s. 627

olması durumunda ise nakit azalışını ifade eder. Dönem sonu nakit mevcudu ile dönem başı nakit mevcudu arasındaki fark, nakit artış veya azalışını gösterir¹⁵⁶.

3.1.6. Nakit Akım Tablosunun Biçimsel Yapısı

Nakit akım tablosu aşağıdaki bölümlerden oluşur.

(+) Dönem Başı Nakit Mevcudu	XX
(+) Dönem İçi Nakit Girişleri	XX
(-) Dönem İçi Nakit Çıktıları	<u>(XX)</u>
Dönem Sonu Nakit Mevcudu	XX

şeklinde hesaplama yapılır. Nakit akım tablosu brüt yöntemle göre düzenlenir. Yani düzenlemeye net kârdan değil; hasıllardan başlanır. Nakit sağlayan gelirler ayrı, nakit çıkışına neden olan maliyet ve gider unsurları ile diğer ödemeler ayrı ayrı gösterilir. MSUGT Seri No.1 tebliğine göre benimsenmiş klasik nakit akım tablosu formatı aşağıdaki gibidir.

¹⁵⁶ Kışalılı Yunus, a.g.e, s. 62

NAKİT AKIM TABLOSU
(..... TL)

	ÖNCEKİ DÖNEM		CARİ DÖNEM	
DÖNEM BAŞI NAKİT MEVCUDU				
DÖNEM İÇİ NAKİT GİRİŞLERİ				
1- Satışlardan Elde Edilen Nakit				
a) Net Satışlar				
b) Ticari Alacaklardaki Azalışlar				
c) Ticari Alacaklardaki Artışlar (-)				
2- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlardan Dolayı Sağlanan Nakit				
3- Olağandışı Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit				
4- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)				
a) Menkul Kıymet İhraçlarından				
b) Alınan Krediler				
c) Diğer Artışlar				
5- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)				
a) Menkul Kıymet İhraçlarından				
b) Alınan Krediler				
c) Diğer Artışlar				
6- Sermaye Artışından Sağlanan Nakit				
7- Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit				
8- Diğer Nakit Girişleri				
DÖNEM İÇİ NAKİT ÇIKIŞLARI				
1- Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları				
a) Satışların Maliyeti				
b) Stoklardaki Artışlar				
c) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Azalışlar				
d) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Artışlar				
e) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)				
f) Stoklardaki Azalışlar (-)				
2- Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları				
a) Araştırma ve Geliştirme Giderleri				
b) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri				
c) Genel Yönetim Giderleri				
d) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler (-)				
3- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları				
a) Diğer Faaliyetlerle İlgili Olağan Gider ve Zararlar				
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)				
4- Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları				
5- Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışı				
a) Olağandışı Gider ve Zararlar				
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)				
6- Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları				
7- Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)				
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri				
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri				
c) Diğer Ödemeler				
8- Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)				
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri				
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri				
c) Diğer Ödemeler				
9- Ödenen Vergi ve Benzerleri				
10- Diğer Nakit Çıkışları				
DÖNEM SONU NAKİT MEVCUDU (A+B+C)				
NAKİT ARTIŞI VEYA AZALIŞI (B-C)				

Tablo 3.1: MSUGT' e Göre Nakit Akım Tablosu

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

NAKİT AKIŞ TABLOSUNUN ANALİZİ VE YORUMLANMASI

4.1. Temel Analiz Tekniklerinin Nakit Akış Tablosunda Finansal Analiz Aracı Olarak Kullanılması

Finansal tablolar analizi, işletme ilgililerinin amaçlarına uygun olarak, bir veya birkaç döneme ait finansal tablolarda yer alan hesap kalemlerinin, gerek kendi aralarında ve diğer sektörlerle olan ilişkilerini çeşitli analiz tekniklerinden faydalanılarak incelenmesi ve yorumlanmasıdır. İşletmenin içinde bulunduğu durumda göz önüne bulundurulup değerlendirilmesi işlemleri olarak tanımlanmaktadır¹⁵⁷.

Bu tanıma göre; finansal tabloların hazırlanmasında birinci aşamayı, analiz yöntemleri ile analiz yapma ikinci aşamayı, analiz sonuçlarının değerlendirilmesi ve son aşamayı öneri oluşturmaktadır¹⁵⁸.

Finansal tabloların analizi ile işletmenin dönemler itibariyle faaliyetlerinin etkinliği ve başarı derecesi ölçülerek işletmenin finansal durumu, kârlılık durumu gibi konular incelenmesi ile mevcut ve geçmişteki durum saptanıp geleceğe ait öngörüler yapılabilmektedir¹⁵⁹.

Finansal tabloların analizi yapılırken; işletmenin, bir veya birkaç döneme ait finansal tablo bilgilerinin çeşitli analiz tekniklerinden yararlanılarak incelenmesi, işletmenin finansal yapısının gösterdiği trendin belirlenmesi, geleceğe yönelik planların hazırlanması, işletmenin faaliyetlerinin denetimi ve değerlendirilmesi, işletmenin borç ödeme gücünün ölçülmesi, işletmenin birleşme, satın alma, tasfiye gibi stratejik

¹⁵⁷Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s.449

¹⁵⁸Arat Emin, Finansal Analiz Aracı Olarak Oranlar, İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı, s.75, 2005

¹⁵⁹Sağlam Necdet ve Yolcu Mehmet, Türkiye Denetim Standartları' na Göre Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi ve Raporlanması, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, s.668, 2014.

kararların alınmasında verilerin sağlanması gibi işletmenin içinde bulunduğu koşullar göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir¹⁶⁰.

Finansal tabloların analizi, beklenen amaca göre değişik açılardan yapılabileceği gibi belirli tablolar üzerinde yoğunlaşmak suretiyle de yapılabilir. Mali analizde öncelikle temel mali tablolardan bilanço ve gelir tablosu analiz edilir. Maliye Bakanlığının düzenlediği “Tekdüzen Hesap Planı ve İşleyişi” çerçevesinde yaptığı düzenlemelere göre belli büyüklüğün altında kalan işletmelerin sadece bilanço ve gelir tablosu düzenlemesi yeterlidir. Ancak TMSK’ nın¹⁶¹ Finansal Tabloların Sunuluşuna ilişkin Türkiye Muhasebe standardına göre, tam bir finansal tablo seti aşağıdaki şekildedir¹⁶².

- 1- Dönem sonu finansal durum tablosu,
- 2- Döneme ait kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu,
- 3- Döneme ait özkaynak değişim tablosu,
- 4- Döneme ait nakit akış tablosu,
- 5- Önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotları ve diğer açıklayıcı notları, içerir.

Finansal tabloların analizinin amacı; işletmenin mali durum ve faaliyet sonuçlarının doğru yorumlanabilmesidir. Ayrıca finansal analizin amacını aşağıdaki şekilde açıklayabiliriz¹⁶³.

- Bir işletmenin hesap dönemine ait finansal tablolarının analiz edilmesi, böylece varlık veya sermaye konularında işletmenin sonuçlarının değerlendirilmesi,

¹⁶⁰ Atmaca Metin ve Çelenk Hakan, "Uluslararası Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi İle Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma", Muhasebe ve Finansman Dergisi, s.115, Ocak 2011

¹⁶¹Dönem sonu finansal durum tablosu (bilanço), ülkemizde muhasebe ve denetim konularında düzenleme yapmak yetkisi, Bakanlar Kurulu’ nun 2004/6924 sayılı kararı ile Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu’ na (TMSK) ait iken, 02.11.2011 tarih ve 28/03 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile gerek muhasebe standartları, gerek denetime ilişkin tüm düzenleme yetkisi, yeni oluşturulan Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’na devredilmiştir.

¹⁶²Akgüç Öztin, Mali Tablolar Analizi, 15.Baskı, İstanbul: Avcıol Basım Yayın, s.2-3, 2013

¹⁶³Durmuş Hayri Ahmet ve Arat Emin Mehmet, İşletmelerde Mali Tablolar Tahlili İlkeler ve Uygulamalar, İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı, Yayın No:521/755, s.116, 2000

- Bir işletmenin geçmiş hesap dönemine ait finansal tablolarını analiz edilmesi suretiyle o işletmenin gelişim seyrinin saptanması,
- Bir işletmenin finansal tablolarının, aynı is kolundaki (sektörel) işletmelerin finansal sonuçları ile karşılaştırmasını sağlanması ve böylece sektörel açıdan işletmenin durumunun saptanması,
- Kredi isteyen işletmelerin kredi verilebilirlik ve bu kredinin geri ödeme durumunun belirlenmesi,
- İşletmenin yeni ya da genişleme yatırımlarına karar verilebilmesine yardımcı olunmasıdır.

Mali analist, işletmenin mali yapısını incelerken çeşitli analiz tekniklerinden yararlanır. Finansal tabloların analizinde kullanılan teknikler¹⁶⁴;

- Karşılaştırmalı tablolar analizi (Yatay analiz),
- Yüzde yöntemi ile analiz (Dikey analiz),
- Eğilim yüzdeleri yöntemi ile analiz (Trend analizi),
- Oranlar yöntemi ile analiz (Rasyo analizi),

olmak üzere dört başlık altında toplanabilir.

4.1.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

Bu yöntem bir firmanın farklı tarihlerde düzenlenmiş mali tabloların incelenmesi ve aralarındaki değişikliklerin yorumlanmasıdır. En az iki döneme ait mali tablolardaki rakamlar karşılaştırılır. Bu yolla işletmenin gelişim durumu hakkında değerlendirilmeye çalışılır. Bu yöntemle belirli bir tarihte hazırlanan mali tablolar arasındaki ilişki değil, bu rakamların zaman içinde göstermiş olduğu artış ve azalış incelenmektedir¹⁶⁵.

Karşılaştırmalı mali tablolar analizi dinamik bir analizdir, çünkü birden fazla döneme ait bilgilerin karşılaştırılması ve değerlemesini öngörür. Bu yöntem de mali analist işletmenin birkaç döneme ait mali tablolarını yan yana koyarak, işletmenin iktisadi

¹⁶⁴Sayılgan Güven, İşletme Finansmanı, Ankara: Turhan Kitabevi, s.125, 2010

¹⁶⁵Akgüç Öztin, Finansal Yönetim, İstanbul: Avcıol Basım Yayın, s.95, 1998

ve mali yapısındaki, kârlılığındaki, verimliliğindeki gelişmeleri inceleyerek önemli bilgiler elde etmektedir. İşletmenin geleceğiyle ilgili kararlara ışık tutması için geçmişteki durumu ile bugünkü durumunu karşılaştırır¹⁶⁶.

Karşılaştırmalı mali tablolar analizin de doğru karar alabilmek için incelenen mali tabloların faaliyet dönemlerinin eş değer olması ve tablolardaki bilgilerin aynı muhasebe kavram ve ilkelerine göre hazırlanmalıdır. Ayrıca mali tabloların, doğru yorumlanabilmesi için mali tablolardaki artış ve azalışların enflasyonun bozucu etkisinden kurtarılmalıdır. Çünkü enflasyon, mali tablo rakamlarını bozar. Özellikle yüksek enflasyon yaşandığında, değişiklikler yorumlanırken mali tabloların enflasyonun bozucu etkisinden kurtarılması gerekmektedir¹⁶⁷.

Finansal tabloların iki dönemi kapsayacak şekilde düzenlenmesi durumunda, cari dönemin verileri geçmiş dönem verileri ile karşılaştırılır ve artış ve azalışların yüzdeleri buna göre saptanır. Ancak finansal tabloların ikiden fazla dönemi içerecek biçimde düzenlenmesi durumunda, karşılaştırmalar iki biçimde yapılmaktadır¹⁶⁸.

- Önceki yıl temel yıl olarak alınır ve tüm karşılaştırmalar bu yıla göre yapılır veya
- Her yıl kendisinden önce gelen yıl ile karşılaştırılır.

Bu yöntem de karşılaştırılan mali tablolardaki değişimlere ait yorumun güçlü olması açısından mali tablolar analizi hem tutar hem de yüzde olarak dikkate alınmalıdır. Mali tablolar analizi yapılırken ortaya çıkan değişimlere sadece tutar veya sadece yüzde olarak bakılması, değişimin işletme açısından öneminin gözden kaçırılmasına veya gerekenden fazla önemli görülmesine sebep olabilir¹⁶⁹.

Bu nedenle mali tablolar analizi yapılırken hesap kalemlerindeki değişimlerin bir önceki döneme göre hesaplanması halinde aşağıdaki formül kullanılır¹⁷⁰.

¹⁶⁶Lazol İbrahim ve Çabuk Adem, Mali Tablolar Analizi, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 11.Baskı, s.163, 2011

¹⁶⁷Sağlam Necdet ve Yolcu Mehmet, a.g.e, s.671

¹⁶⁸Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, a.g.e, s.554

¹⁶⁹Lazol İbrahim ve Çabuk Adem, a.g.e, s.164

¹⁷⁰Demir Volkan ve Bahadır Oğuzhan, SMMM Staja Başlama ve SMMM Yeterlilik Sınavlarına Hazırlık için Muhasebe, İstanbul: İSMMMO Yayınları, Yayın No: 108, s.557, 2008

$$\text{Yüzde Değişim : } \frac{\text{Cari Dönem Tutarı} - \text{Bir Önceki Dönem Tutarı} \times 100}{\text{Bir Önceki Dönem Tutarı}}$$

Hesap kalemlerindeki değişimlerin temel döneme göre hesaplanması halinde de kullanılacak formüller ise aşağıdaki gibidir.

Tutarsal Değişim: Cari Dönem Tutarı – Temel Dönem Tutarı

$$\text{Yüzde Değişim : } \frac{\text{Cari Dönem Tutarı} - \text{Temel Dönem Tutarı} \times 100}{\text{Temel Dönem Tutarı}}$$

4.1.2. Yüzde Yöntemi İle Analiz (Dikey Analiz)

Mali tabloların analizinde kullanılan tekniklerden biri de dikey yüzde yöntemidir. Dikey yüzde analizi ile mali tablolarda bulunan kalemlerin toplam içindeki yüzde oranı gösterilir. Bu yöntemle, mali tablolarda ortaya çıkan değişimler daha açık bir şekilde ifade edilir. Her bir mali tablo kaleminin bulunduğu grup toplamı içindeki yüzde payı ile mali tablo toplamı içindeki yüzde payı hesaplandığından anlaşılması daha kolay olmaktadır¹⁷¹.

Dikey yüzdeler yöntemine göre düzenlenmiş mali tablolar farklı büyüklükteki işletmelerin karşılaştırılmasına olanak sağlar. İşletmeler arası karşılaştırma yapabilmek için mali tabloların yüzdelerle ifade edilmesi gerekir. Bu yöntemle, işletmenin mali tabloları onun faaliyette bulunduğu rakip işletmelerin mali tabloları ile karşılaştırılabilir¹⁷².

Dikey yüzde yöntemi ile tek bir döneme ait mali tablolar analiz edilebileceği gibi, birbirini izleyen iki döneme veya farklı yıllara ait mali tablolar da analiz edilebilir. Bu nedenle, dikey yüzdeler hem statik hem de dinamik bir analiz yöntemi niteliği taşımaktadır.¹⁷³

¹⁷¹Çetiner Ertuğrul, İşletmelerde Mali Analiz, Ankara: Gazi Kitapevi , 7.Baskı, s.14, 2010

¹⁷²Gücenme Ümit, Mali Tablolar Analizi, Bursa: Marmara Kitabevi Yayınları, 1.Baskı, s.88, 1996

¹⁷³Çetiner Ertuğrul,a.g.e, s.129

Mali tabloların dikey yüzde yöntemi ile düzenlenmesinde bilançonun aktif ve pasifi toplamı 100 kabul edilir. Aktifi oluşturan her hesabın, aktif toplamı içindeki payı yüzde olarak bulunmuş olur. Aynı biçimde, pasifi oluşturan hesapların, satış hasılatı içindeki payı da yüzde olarak hesaplanmış olur. Gelir tablosu kalemlerinin yüzdelerle ifade edilmesi için net satışlar 100 kabul edilerek, diğer gelir tablosu kalemleri buna oranlanmaktadır¹⁷⁴.

Bilanço analizinde bir hesap kaleminin yüzdesi şu şekilde hesaplanır¹⁷⁵.

Dikey Yüzde :
$$\frac{\text{Hesap Kaleminin Tutarı} \times 100}{\text{Aktif Toplamı}}$$

Gelir Tablosu analizinde de bir hesap kaleminin yüzdesi şu şekilde hesaplanır.

Dikey Yüzde :
$$\frac{\text{Hesap Kaleminin Tutarı} \times 100}{\text{Net Satışlar}}$$

4.1.3. Eğilim Yüzdeleri Yöntemi İle Analiz (Trend Analizi)

Mali tabloların analizinde kullanılan diğer bir teknik de eğilim yüzdeleri (trend) analizi yöntemidir. İşletmelerin yıllar içinde göstermiş olduğu eğilimlerin saptanması ve incelenmesi ile mali tablolar analizi yapılmak istendiğinde bu yöntem kullanılmaktadır¹⁷⁶.

Bu yöntem ile işletmenin ekonomik yapısı değerlendirilir. Geçmişteki finansal ve ekonomik yapısından faydalanılarak, gelecek içinde tahminde bulunulur. Gelecek faaliyetleri planlanır. Uzun vadede trend analizi işletmenin finansal ve ekonomik yapısının ve faaliyet sonuçlarının seyrini belirler. Bu yönüyle değişimleri en iyi şekilde ortaya koyan yöntemdir¹⁷⁷.

¹⁷⁴Argun Doğan, İbiş Cemal ve Demir Volkan, **Mali Tablolar Analizi Uygulamaları**, İstanbul: İSMMMO, 5.Baskı, Yayın No: 62, s.65, 2008

¹⁷⁵Demir Volkan ve Bahadır Oğuzhan, a.g.e, s.561-562

¹⁷⁶Akgüç Öztin, Finansal Yönetim, a.g.e, s.106

¹⁷⁷Argun Doğan, İbiş Cemal ve Demir Volkan,a.g.e, s. 65-66

Trend analizi iki şekilde hesaplanabilir¹⁷⁸.

- 1- Bir yılın mali tablosundaki tutarlar baz alınır ve diğer bütün yılların yüzdeleri bu tutarlara göre hesaplanır. Baz yıla ait tablodaki her kalemin tutarı 100 kabul edilir, diğer yıllardaki tutarlar hep bunlara oranlanır. Baz alınan yıl normal olmalı ve olağanüstü faktörlerin etkisinde kalmamış olmalıdır. Olağanüstü bir yıl baz yıl olarak alınır, işletmenin durumu çok iyiymiş gibi görünecek ve analiz ve yorum hatalı olacaktır.
- 2- Her yılın mali tablo kalemlerindeki değişiklikler daima bir önceki yılın kalemlerine göre tespit edilir. Yani her yıl için bir önceki yıl baz yıl olarak seçilir.

Eğilim yüzdelerinin hesaplanması bilanço ve gelir tablosu için aynıdır. Önemsiz görülen kalemler ile aralarında ilişki kurulamayacak kalemler için eğilim yüzdesinin hesaplanmasına gerek yoktur. Genellikle analistler için birbirleriyle ilişkili kalemlerin eğilimlerinin karşılaştırılması daha anlamlıdır.

Trend Yüzdesi formülü aşağıdaki gibidir¹⁷⁹.

Trend Yüzdesi : $\frac{\text{Trendi Bulunacak Tutar} \times 100}{\text{Temel Dönem Tutarı}}$

Bu yöntemde analiz yaparken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır¹⁸⁰.

- 1- Trend analizi yapılırken, baz alınan yılda bir hesap kaleminin rakamı yoksa eğilimi hesaplanmaz,
- 2- Temel dönemde bir hesap kalemi negatif ise diğer dönemde pozitif olmuşsa, ya da tersi olmuşsa, o kalem için trend hesaplanmaz,

¹⁷⁸Bektöre Sabri ve Çömlekçi Ferruh, Mali Tablolar Analizi, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı Yayınları, Yayın No:71, s.106-107, 1989

¹⁷⁹Demir Volkan ve Bahadır Oğuzhan, a.g.e, s.564

¹⁸⁰Argun Doğan, İbiş Cemal ve Demir Volkan, a.g.e, s. 66

- 3- Temel dönemde bir tutarı olan kalem, diğer dönem sıfıra düşerse, değişim yüzde yüz olur.

4.1.4. Oranlar Yöntemi İle Analiz (Rasyo Analizi)

Finansal tablo analizinde kullanılan bir diğer teknik “oranlar” dır. Mali tablolarda yer alan iki kalem arasındaki ilişkinin basit matematik ifadesine oran (ratio) denilmektedir¹⁸¹.

Finansal tablolarda yer alan kalemler arasında, birçok oran hesaplanarak bütün kalemler bir biri ile karşılaştırılabilir. Ancak oranları hesaplamak tek başına bir amaç değildir. Önemli olan hesaplanan oranların faydalı bir analiz aracı olabilmesi, değerlendirilebilmesi, yorumlanabilmesi ve işletme ile ilgili anlamlı soruları cevaplayabilmesidir¹⁸².

Finansal tablolarda yer alan ilişkileri anlatan oranlar (Ratio=Rasyo) , ile bir işletmenin borç ödeme gücü, finansal yapısı, kârlılığı, sermayenin, iktisadi varlıklarının verimli bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı, büyüme hızı nakit yaratma gücü konularındaki bilgilere ulaşılabilir. Hesaplanan oranların, işletme hakkında önemli soruları, anlamlı bir şekilde yanıtlamadığı takdirde, oranları hesaplamının bir yararı ve mantığı olmamaktadır¹⁸³.

Oran analizi yapılırken aşağıdaki hususlara dikkat etmek gerekir¹⁸⁴.

- Oran analizinde, anlamsız oran kullanılmamalıdır,
- Oranlar doğru ve amaca uygun bir biçimde yorumlanmalıdır,
- Oranları yorumlarken, mevsimlik ve konjoktürel hareketlerin etkileri dikkate alınmalıdır,
- Oranlardaki değişikliklerin nedenleri ve işletme açısından taşıdığı önem doğru belirlenmelidir,

¹⁸¹Akgüç Öztin, Mali Tablolar Analizi , 9.Baskı, İstanbul: Avcıol Basım-Yayın, s.345, 1995

¹⁸² Gücenme Ümit, Mali Tablolar Analizi ve Enflasyon Muhasebesi, 5.Baskı, Aktüel Yayınları, s.187, 2005

¹⁸³Lazol İbrahim, Çabuk Adem, a.g.e, s.203

¹⁸⁴Sağlam Necdet ve Yolcu Mehmet, a.g.e, s.693

- Oranlardaki değişmeler ek bilgilerle desteklenerek yorumlanmalıdır,
- Oran sonuçları oranda yer alan değerlerin tutarları da dikkate alınarak yorumlanmalıdır,
- Oranlar değerlendirilirken işletmenin kendi geçmiş yıllar bilgileri yanında sektörün genel durumu dikkate alınmalıdır,
- Oran analizi ile işletmenin geçmiş performansı değerlendirilirken gelecekle ilgili ipuçları dikkate alınmalıdır.

Oranları değerlerken yukarıdaki koşullara ek olarak; sadece hesaplanan oranlarla yetinilmemeli, aynı zamanda bu oranları bütünleyecek, daha anlamlı duruma getirecek ilgili diğer oranlarla birlikte değerlendirilmelidir. Diğer bir deyişle hesaplanan oranlar, genel ölçülerle, denemeler sonucu bulunmuş ve yeterliliği kabul edilmiş değerlerle karşılaştırılmalı, işletmenin geçmiş yıl sonuçları ile ve varsa o endüstri kolunun tipik oranları ile de mukayese edilmelidir¹⁸⁵.

Bu yöntem ile gelişme trendini ortaya koymak için, elde edilen sonuçlar dönemler arası karşılaştırılarak, böylece bilinen verilerden hareketle bilinmeyenler saptanmaya çalışılmaktadır.

4.1.5. Nakit Dönüş Süresi

Nakit dönüş süresi ya da nakit döngüsü, işletmenin üretimde kullandığı hammaddeler için nakit harcaması yaptığı tarihten, bu harcamaların nakit olarak işletmeye geri dönüşüne (tahsiline) kadar geçen zaman arasındaki dönemi ifade eder. Nakit dönüş süresi, işletmenin likidite verimliliğini ölçebilmek amacıyla işletmenin dönen varlıkları ile kısa vadeli borçları üzerinde odaklanmasına olanak sağlar. Nakit dönüş süresi analizi ile işletmenin likiditesi ve kısa vadeli faaliyetler arasındaki ilişki ortaya konulmaktadır¹⁸⁶.

Nakit yönetiminin temel amacı, nakdi mümkün olduğu kadar kısa sürede tahsil edebilmek ve mümkün olduğunca ödemeleri de ileriye atmaktır. Nakit yönetimi genel olarak nakit dönüş süresine dayandırılır. Ekonomik kriz ortamında

¹⁸⁵ Akgüç Öztin, Mali Tablolar Analizi , 9.Baskı, İstanbul: Avcıol Basım-Yayın, s.346, 1995

¹⁸⁶ Başar Banu, a.g.e, s.89

nakit yönetimi ve likidite kontrolünün önemi daha çok artmaktadır. İşletmelerin bulunduğu ağır rekabet koşullarının yanı sıra, özellikle son dönemlerde yaşanan ekonomik kriz ortamında nakit yönetimi ve likidite kontrolünün önemi daha çok artmaktadır. Ekonominin durgunluk dönemlerinde yöneticilerin işletme sermayesi yönetimine yeterince önem vermemeleri halinde uzun vadeli yatırımlarını azaltma veya erteleme yolu ile yaşamlarını sürdürebilirler ya da faaliyetlerini tamamen durdurmak zorunda da kalabilirler¹⁸⁷.

Nakit dönüş süresini etkileyen faktörler şirket içi faktörler ve sektörel ve genel faktörlerde etkiler. Nakit dönüş süresini etkileyen şirket içi faktörler aşağıdaki gibi özetlenebilir¹⁸⁸.

- Şirketlerin satış tutarları ve satışların zamanla göstermiş olduğu eğilim,
- Alacakların tutarı ve alacakların zamanla göstermiş olduğu eğilim,
- Alacakların tahsil politikası,
- Satışların maliyeti ve kâr marjı ile bu verilerin zamanla göstermiş olduğu eğilim,
- Ticari borç yükü ve ticari borçların zamanla göstermiş olduğu eğilim,
- Stok tutarı ve stok seviyesinin zamanla göstermiş olduğu eğilim,
- Stok kontrol politikaları,
- Üretilen ve ticareti yapılan ürünlerin veya verilen hizmetin fiyatı ve fiyatın zamanla göstermiş olduğu eğilim,
- Yöneticilerin becerileri,
- Şirketlerin misyonları ve vizyonları.

Nakit dönüş süresini etkileyen sektörel ve genel ekonomik faktörler aşağıdaki gibi özetlenebilir.

¹⁸⁷Yüzel Tülay ve Kurt Gülizar, Nakit Dönüş Süresi, Nakit Yönetim ve Karlılık : İMKB Şirketleri Üzerinde Ampirik Bir Çalışma, İMKB Dergisi, Sayı:22, s.2, Nisan-Mayıs-Haziran 2002

¹⁸⁸Sakarya Şakir, Nakit Yönetiminde Nakit Dönüş Süresi Analizinin Kullanılması : İMKB'deki Kobi'ler Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 13, Sayı:2, s.234, 2008

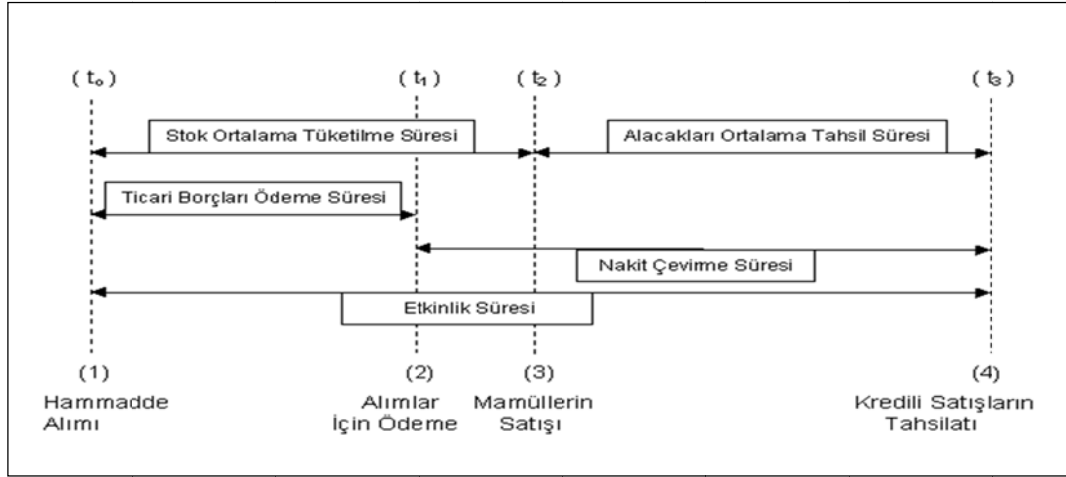
- Sektördeki rekabet durumu ve rakiplerdeki gelişmeler,
- İthalatçı rakiplerdeki gelişmeler,
- İhracat potansiyeli ve bu potansiyelin zamanla göstermiş olduğu gelişim,
- Tedarikçilerin durumu ve tedarikçilerin satış stratejileri,
- GSMH büyüme oranı,
- Enflasyon ve reel faiz oranları,
- Sektörlerin ve şirketlerin kapasite kullanım oranları.

Nakit dönüş süresinde incelenmesi gereken bir diğer konu etkinlik süresidir. Etkinlik süresi faaliyet döngüsünün zaman açısından uzunluğunu ölçmektedir. Nakit dönüş süresinin belirleyicileri olarak da belirtilen etkinlik süresi stok dönüş süresi ve alacakların tahsil süresi bileşiminden oluşmaktadır. Etkinlik süresi, imalat işletmelerinde bir malın hammadde olarak alımından paraya dönüşmesine kadar geçen süreyi göstermektedir. Bu oran veya süre üretim, satış, dağıtım ve tahsilat sürelerinin bileşimidir. Etkinlik süresinin küçük olması yani çıkan nakdin çabuk geri dönmesi tercih edilir. Etkinlik süresi aşağıdaki şekilde ifade edilir¹⁸⁹.

Etkinlik Süresi = Alacakların Ortalama Tahsil Süresi + Stok Tutma Süresi

Bir şirketin faaliyetleri ve bu faaliyetlerin sonuçları daha karmaşık olabilir. Fakat bunlar basite indirgenmiş olarak aşağıda yer alan tablodaki gibi bir döngüde sıralanabilir.

¹⁸⁹ Akgün Melek, İşletmelerde Etkinlik ve Nakit Çevirme Süresi Analizi: Çimento Sektöründe 1995-2001 Dönemi, Mali Çözüm Dergisi ,Sayı:60, s.2, 2002

Tablo 4.1: İşletmelerde Faaliyet Döngüsü

Kaynak: Akgün Melek "İşletmelerde Etkinlik ve Nakit Çevirme Süresi Analizi: Çimento Sektöründe 1995-2001 Dönemi ", Mali Çözüm Dergisi, Sayı:60, Temmuz-Ağustos-Eylül 2002, s.7

Tablo 4.1 'de görüldüğü gibi ilk başta şirketler üretim yapmak amacıyla hammadde alırlar (t_0). Kredili alışverişlerin ödemesi zamanı gelince yapılır (t_1). İlerleyen bir zamanda ise satışlar tamamlanır (t_2). En son ise belirli bir tarihte (t_3) kredili satışlardan alacaklar tahsil edilir. Hammadde alımından (t_0), kredili satışların tahsilatına (t_3) kadar geçen süre etkinlik süresini göstermekte bu süreden ticari borç ödeme süresinin (t_0-t_1) indirilmesi ile nakit çevirme süresine ulaşılmaktadır. Nakit dönüş süresine etki eden üç temel faktör bulunmaktadır¹⁹⁰.

- Alacak Devir Hızı
- Stok Devir Hızı
- Ticari Borç Devir Hızı

Nakit dönüş süresini oluşturan bileşenlerin ayrıca analiz edilmesi gerekir. Bu açıklamalara göre nakit dönüş süresi aşağıdaki formülle gösterilir.

$$NDS = AOTS + OSTs - KVBOÖS$$

¹⁹⁰ Başar Banu, a.g.e, s.90-91

AOTS = Alacakların ortalama tahsilat süresi
OSTS = Ortalama stok tutma süresi
KVBOÖS = Kısa vadeli borçları ortalama ödeme süresi

Bu formüllerdeki süreler aşağıdaki gibi hesaplanır.

a-) Alacakların Ortalama Tahsilat Süresi ve Alacak Devir Hızı

Nakit dönüş süresinin analizinde Alacak devir hızı ve Alacakların ortalama tahsilat süresi oranları birbirinin tamamlayıcısıdır. Alacak devir hızı işletmenin ticari alacaklarının tahsil etme kabiliyetin ölçen ve bir yıl sürecince ve bir yıl boyunca alacaklarını satışları ile kaç defa devir ettiklerini göstermektedir.

Alacak devir hızının düşük olması işletmenin belirlenmiş etkin bir tahsilat politikasının olmadığını, vadeli satış yapılan müşterilerde seçici davranmadığını, işletmenin rekabet gücünün az olduğunu ve alacak tahsilatında güçlük çekildiğinin göstergesidir. Bu oranın yüksek olması işletmenin alacak tahsilatının etkin olduğunu ve bu durumda şirketin Cari ve Likidite oranları düşük olsa bile, borçları geri ödeme kabiliyetinin yüksek olduğunu ifade eder. Oranın zamanla yükselme eğiliminde olması ise, şirketin zamanla daha az işletme sermayesi gereksinimi duyacağını göstermektedir. Alacakların devir hızı da aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanır¹⁹¹.

$$\text{Alacakların Devir Hızı} = \frac{\text{Toplam Kredili Satışlar}}{\text{Toplam Kısa Vadeli Ticari Alacaklar}}$$

ya da

$$\text{Alacakların Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Toplam Kısa Vadeli Ticari Alacaklar}}$$

¹⁹¹ Sakarya Şakir, a.g.e, s.235

Alacakların ortalama tahsilat süresi ise, şirketlerin veya sektörün kredili satışlardan dolayı oluşan Ticari Alacaklarını ortalama kaç günde tahsil ettiğini göstermektedir¹⁹².

İşletmelerin kredi ve tahsilat politikasındaki değişiklikler, işletmenin ortalama alacak miktarında farklılıklara neden olur. Ancak müşterilere karşı izlenen daha gevşek bir vade ve kredi politikası, müşteri sayısının artmasına neden olurken, buna karşılık likiditede de azalmaya sebep olur. Alacakların satışlara oranla daha fazla artması ile oluşacak likidite azalması, alacak devir hızında düşmeye ve alacakların ortalama tahsilat süresinin azalmasına yol açmaktadır. Alacakların ortalama tahsilat süresi aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanmaktadır¹⁹³.

$$\text{Alacakların ortalama tahsilat süresi} = \frac{365}{\text{Alacak Devir Hızı}}$$

b-) Stok Devir Hızı ve Ortalama Stok Tutma Süresi

Stok devir hızı ise üretim işletmelerinde hammadde, yarı mamul ve mamullerin, ticaret işletmelerinde de mamullerin firma satışları içinde kaç kere devrettiğini gösteren orandır¹⁹⁴.

Stok devir hızının normalin altında olması, işletmede fazla stok bulundurulduğunu gösterirken, stok devir hızının yüksek olması ise tüketici taleplerinin zamanında karşılanamamasına neden olur. Stok devir hızının düşük olması depolama giderlerini arttıracak gibi aynı zamanda stokların fiziki özelliklerinin bozulmasına ve stokların demode olmasına neden olur. Stok devir hızı yüksek olan işletmeler rakiplerine göre daha avantajlıdır. Çünkü daha düşük fiyatla mal satarak satış hacmini genişletip firmanın kârını arttırabilirler¹⁹⁵.

¹⁹² Sakarya Şakir, a.g.e, s.235

¹⁹³ İşeri Müge ve Chambers Nurgül, “Üretim ve Perakende Ticaret Sektörlerinin Nakit Dönüşüm Süreçlerinin İrdelenmesi”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:62, s.1-2, Ocak Mart 2003

¹⁹⁴ İşeri Müge ve Chambers Nurgül, a.g.e, s.2

¹⁹⁵ Başar Banu, a.g.e, s.92

Stok devir hız formülü aşağıdaki gibidir.

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Satılan Malın Maliyeti}}{\text{Toplam veya Ortalama Stoklar}}$$

Nakit Dönüş Süresi Analizi' nin ikinci unsuru olan Ortalama Stok Tutma Süresi, şirketlerin veya sektörlerin sahip oldukları stok miktarlarını ne kadar sürede satabildiklerini ölçmektedir. Stok kontrol politikası etkin olan bir firma, stoklarını daha kısa sürede elden çıkararak daha fazla satış (kredili veya peşin) yapabilir. Bu durumda firmalar stokların finansmanı için daha az kaynağa ihtiyaç duyarlar. Bunun da finansman giderlerini azaltacağı ve kârlılığında olumlu gelişmelere yol açacağı söylenebilir. Ortalama stok tutma süresi oranı aşağıdaki gibidir¹⁹⁶.

$$\text{Ortalama stok tutma süresi} = \frac{365}{\text{Stok Devir Hızı}}$$

c-) Kısa Vadeli Borç Devir Hızı ve Kısa Vadeli Borçları Ortalama Ödeme Süresi

Kısa vadeli borç devir hızı satılan mal maliyetinin kısa vadeli borçlara oranıdır. İşletmeler tarafından ticari borç devir hızının azaltılması istenir. İşletmelerin bu sayede finansal kaldıraçtan yararlanarak öz sermaye arttırması istenen bir durumdur. Kısa vadeli borç devir hızı aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanmaktadır¹⁹⁷.

$$\text{Kısa Vadeli Borç Devir Hızı} = \frac{\text{Satılan Malın Maliyeti}}{\text{Ortalama Kısa Vadeli Ticari Borçlar}}$$

Ticari borçları ödeme süresi, şirketin mal sağlayanlara ödeme yapması için geçen gün sayısını ölçer. Kısaca, borç ödeme süresi uzayan bir şirketin piyasadaki kredibilitesinin yüksek olduğu ve ihtiyaç duyduğu mamulleri

¹⁹⁶ Sakarya Şakir, a.g.e, s.236

¹⁹⁷ Başar Banu, a.g.e, s.93

uygun vadede kolayca temin edebildiği, bu durumun ise şirketin rekabet gücünü artırdığı anlaşılmaktadır. Bu halde şirketlerin tedarikçilerden (satıcılardan) uygun şartlarda kaynak temin edebildiği, böylece daha pahalı kaynaklara başvurmak zorunda olmadığı söylenebilir. Kısa vadeli borç ortalama ödeme süresi aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanmaktadır¹⁹⁸.

$$\text{Kısa Vadeli Borçları Ortalama Ödeme Süresi} = \frac{365}{\text{Borç Devir Hızı}}$$

Nakit çevirme süresi ise; İşletmeler mamul satışlarında alacaklarına vade imkânı tanırırlar. Satın almalarda da vade imkânından yararlanırlar. Bu durumda nakdin tekrar nakde dönüşmesi için geçen süre etkinlik süresinden, ticari borç ödeme süresinin düşülmesi ile bulunur. Aşağıdaki şekilde formüle edilmektedir¹⁹⁹.

Nakit Çevirme Süresi = Etkinlik Süresi - Ticari Borç Ödeme Süresi

Genel olarak özetlersek işletmelerde nakit dönüş süresinin negatif olması istenir. Çünkü negatif değer, ortalama ödeme süresinin, alacak, tahsilat ve stok tüketim süresinden daha uzun olduğunu gösterir. Bu durum işletmenin sermayesine ihtiyaç duyduğunu, fakat tedarikçiler tarafından finanse edildiğini gösterir. Nakit dönüş süresinin pozitif olması yani uzun olması, işletmenin borçlanma ihtiyacında olduğunu gösterir. İşletmelerin iyi bir finansal yönetime sahip olması bu nakit dönüş süresinin düşmesi ile mümkündür.

4.2. Nakit Akış Rasyoları

Nakit akış rasyo analizi, finansal performansın ölçümü amacıyla yararlanılan bilanço, gelir tablosu ve nakit akış tablosu verilerinin kullanımıyla elde edilen rasyoların hesaplanarak yorumlanması ve işletme yönetiminin yararına sunulmasıdır. Uluslararası muhasebe standartlarına uygun olarak hazırlanan nakit akış tablosunda nakit akışları, İşletme faaliyetlerinden net nakit akışı, yatırım faaliyetlerinden net nakit akışı ve finansman faaliyetlerinden net nakit akışı olarak sınıflandırılmıştır.

¹⁹⁸ Sakarya Şakir, a.g.e, s.237

¹⁹⁹ Akgün Melek, a.g.e, s.6

Oranların yorumlanması sırasında, işletmenin nakdinin öncelikli olarak işletme faaliyetlerinden elde edilmesi ve yine öncelikli olarak işletmede yeniden yatırımlarda kullanılması ve finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışlarının ise diğer ikisi arasında dengeleyici bir tutar olması uygun görülür. İşletme yöneticilerinin en çok üzerinde durması gereken bir konu, üretim ve mal hizmet gibi işletmenin temel faaliyetlerini içeren, işletme faaliyetlerinden elde edilen nakittir.

İşletmelerin nakit akış sürecinin değerlendirilmesinde kullanılacak oran seti aşağıda yer almaktadır. Bu Oranlar seti ise²⁰⁰;

- Nakit akışlarındaki etkinlik ve yeterlilik oranları,
- Yatırımlarla ilgili nakit akış oranları,
- Finansal yönetimle ilgili nakit akış oranları,
- Sermaye ve kâr payı ile ilgili nakit akış oranları.

şeklinde sınıflandırılabilir.

4.2.1. Nakit Akışlarındaki Etkinlik Ve Yeterlilik Oranları

Yeterlilik oranları; işletmenin faaliyetlerini sürdürebilmesi için nakit yaratma durumunun yeterliliğini incelemeyi amaçlamaktadır.

Etkinlik oranları ise; satışların ve varlıkların nakit yaratma yeteneğini göstermektedir²⁰¹.

Yeterlilik rasyosu aşağıdaki gibidir.

1-) Nakit Akış Yeterliliği Oranı (NAYO)

$$NAYO = \frac{\text{İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit}}{(\text{Uzun Dönem Borç Ödeme} + \text{Varlık Satın Alma} + \text{Ödenilen Kar Payı})}$$

Bu oran İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit (İFEEN)'in ne kadarının maddi duran (sabit) kıymetlere ayrıldığını göstermektedir. İşletmeler dönem

²⁰⁰Başar Banu, İşletmelerde Nakit Akış Bilgilerinin Raporlanması ve Değerlendirilmesi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları Yayın No: 215, s.83-84, 2010

²⁰¹ Başar Banu, a.g.e, s.84

faaliyetlerinden elde ettiği nakit miktarının ne kadarının stratejik nakit faaliyetlerine yatırdığını anlamaya çalışmaktadır. Diğer bir deyişle bu oran dönem faaliyetlerinden elde edilen nakdin işletmenin borçlarını ödeyebilmesi, maddi duran varlık yatırımları, temettü ve borç ödemeleri için yeterli olup olmadığını göstermektedir. Oranın 1 olması yeterlidir²⁰².

Nakit akışlarındaki etkinliği belirleyebilmek için aşağıdaki oranlar kullanılabilir.

1-) Satışların İFEEN' e Dönüş Oranı

$$\text{Satışların İFEEN'e Dönüşü Oranı} = \frac{\text{İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit} \times 100}{\text{Satışlar}}$$

Etkinlik rasyosu olarak ifade edilen Satışların İFEEN' ne Dönüş Oranı satışların işletme faaliyetlerinden elde edilen nakit tutarına katkısını göstermektedir²⁰³.

2-) Faaliyet Göstergesi Oranı (FGO)

$$\text{FGO} = \frac{\text{İFEEN}}{\text{Faaliyet Karı/Faaliyet Zararı}}$$

Faaliyet göstergesi oranı, dönem faaliyetlerinin nakde dönüşme kapasitesini gösterir²⁰⁴.

²⁰²Önce Saime, Finansal Tablolar Analizi, 1.Baskı, Ankara: Anadolu Üniversitesi, Yayın No: 2996, s.96, Ocak 2013

²⁰³Yılmaz Hüseyin, İşletmelerin Finansal Yönetiminde Nakit Akış Rasyo Analizi, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi, Cilt 14, Sayı 1, s.187, 1999

²⁰⁴ Yılmaz Hüseyin, a.g.e, s.187

3-) Varlıkların Nakit Yaratma Gücü Oranı

$$\text{Varlık Nakit Yaratma Gücü Oranı} = \frac{\text{İFEEN (İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit)}}{\text{Toplam Varlıklar}}$$

Varlıkların nakit yaratma gücü oranı, toplam varlıkların kullanımıyla elde edilecek nakit yüzdesini gösterir. Artış eğilimi göstermesi ve yüksek olması olumludur²⁰⁵.

4.2.2. Yatırımlarla İlgili Nakit Akış Oranları

Yatırımlarla ilgili nakit akış oranları bir işletmenin kendini yenileme gücünü gösterir. İşletmelerin varlığını sürdürebilmesi kendisini yenilemesi, uzun dönem nakit yaratması ve yeterliliği açısından zorunludur. Yatırım faaliyetlerine yönelik nakit akış bilgilerinin çeşitli oranlar aracılığı ile nakit akış tablosu analiz edilerek değerlendirilmesi gerekir. Hesaplanacak oranlar aracılığıyla yatırımların kendilerini geriye ödeyip ödemediği, yeni yatırımların üretkenliği, faaliyetlerden elde edilen nakit miktarında bir değişiklik olup olmadığı, artış ya da azalışlar analiz edilerek tespit edilebilmektedir²⁰⁶.

1-) Varlık Satın Alma Oranı (VSAO)

$$\text{VSAO} = \frac{\text{İFEEN}}{\text{Varlık Satın Alma İçin Ödenilen Nakit}}$$

Varlık Satın Alma Oranı, işletmenin uzun dönem sıhhatini tahmin etmede kullanılır. Bu oranın küçük olması, işletme kaynaklarının yatırımlara yöneltildiğini edildiğini gösterir. Oranın büyük olması durumunda, tam tersi bir yorumu gerektirir. Ancak bu oranları yorumlamadan önce işletmenin içinde bulunduğu sektöre ve büyüme sürecine bakılması gerekir. Bu oranın küçük olması yeni kurulmuş işletmeler için doğaldır. Çünkü yeni kurulan, büyüme aşamasındaki bir işletmenin yatırım miktarı yarattığı kaynağa oranla büyük olacaktır. Dolayısıyla oran rakamı küçük olabilir.

²⁰⁵Başar Banu Ayşe ve Azgın Nurcan, İşletme Performansının Ölçülmesinde Nakit Akış Analizlerinin Esasları ve Borsa İstanbul Perakende Sektöründe Bir Araştırma, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:23, s.788, 2016

²⁰⁶ Başar Banu, a.g.e, s.85

Olgunlaşmış bir işletme ise nakit yaratma aşamasında olup, yaratmış olduğu kaynağa oranla fazla yatırım yapması gerekemeyebilir. İşletmenin kullandığı teknolojide bu oranları yorumlamada önemlidir. İşletmeler pazar rekabet yapısını koruyabilmek için sürekli yüksek yatırımlarda bulunmak isteyebilir. Bu nedenle işletmenin Varlık Satın Alma Oranı küçük olabilir²⁰⁷.

2-) Yatırım Yenileme Oranı

$$\text{YYO} = \frac{\text{Duran Varlık Yatırımları}}{\text{Duran Varlık Amortismanları}}$$

Yatırım Yenileme Oranı, işletmenin kendisini yenileyip yenileyemediğini gösterir. İşletmenin uzun dönem de nakit yaratabilmesi, ancak kendisini yenilemesi ile mümkündür. İşletme uzun dönem nakit yaratma potansiyelini sürekli kendisini yenileyerek arttırmalıdır. Çıkan oran sonucu işletmenin amortisman oranının % kaç kadar kendisini yenilediğini göstermektedir²⁰⁸.

4.2.3. Finansal Yönetimle İlgili Nakit Akış Oranları

İşletmenin faaliyetlerini finanse edebilmek için yabancı kaynaklardan ne kadar yararlandığını, nakit akış tablosu açıkça göstermektedir. Finansal yönetimle ilgili nakit akış oranları işletmenin nakit mevcudunu ortaya koymak amacı ile borçlarını ödeyebilme kabiliyetini ölçmek için kullanılmaktadır²⁰⁹. Finansman faaliyetleriyle ilgili nakit akış rasyoları aşağıda açıklanmıştır.

1-) Nakit Borç Karşılama Oranı (NBKO)

$$\text{NBKO} = \frac{(\text{İFEEN} - \text{Kar payları})}{\text{Toplam borçlar}}$$

²⁰⁷ Önce Saime, a.g.e, s.97

²⁰⁸ Erol Cengiz, a.g.e, s.77

²⁰⁹ Başar Banu, a.g.e, s.87

İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakit akışlarından kâr paylarını ödedikten sonra elinde kalan nakit ile ödenebilecek borç yüzdesini gösterir. Yüksek likidite işletme açısından olumludur. Oranın %20 ve daha fazla olması olumlu göstergedir²¹⁰.

2-) Borç Karşılama Oranı

$$\text{Borç Karşılama Oranı} = \frac{\text{Toplam borçlar}}{\text{İFEEN}}$$

Bu oran borç yükümlülüklerini karşılamak için kaç yıl boyunca işletme faaliyeti nakit akışı elde edilmesi gerektiğini gösterir. Yani mevcut nakit düzeyi ile borçların kaç yılda geri ödenebileceğini göstermektedir²¹¹.

3-) Uzun Vadeli Kredilerin Ana Para Taksitleri Ödeme Oranı

$$\text{UV Kredilerin Ana Para Taksitleri Ödeme Oranı} = \frac{\text{İFEEN}}{\text{UV Kredilerin Ana Para Taksitleri}}$$

Bu oran işletme faaliyetlerinden elde edilen nakdin, Uzun Vadeli Kredilerin Ana Para Taksitleri Ödeyebilmek için mevcut fonların yeterliliğini ölçer²¹².

4.2.4. Sermaye Ve Kâr Payı İle İlgili Nakit Akış Oranları

Bu oranlar işletmenin ortaklar için nakit yaratma durumunun analiz edilmesine yaramaktadır. Sermaye ve Kâr Payı İle İlgili Nakit Akış Oranlarıyla ilgili nakit akış rasyoları aşağıda açıklanmıştır.

²¹⁰ Başar Banu Ayşe ve Azgın Nurcan, a.g.e, s.788

²¹¹ Başar Banu, a.g.e, s.88

²¹² Başar Banu, a.g.e, s.88

1-) Ortaklar İçin Nakit Yaratma Oranı (NYO)

$$\text{NYO} = \frac{\text{İFEEN}}{\text{Öz sermaye}}$$

Bu oran, işletme faaliyetlerinden elde edilen nakdin öz sermaye ye göre nakit akışlarının yüzdesini gösterir. Yani ortakların İFEEN' den nakit olarak kazancını gösterir. Oranın artış eğilimi göstermesi ve yüksek olması olumlu göstergedir²¹³.

2-) Ortaklar ve Alacaklılar İçin Nakit Yaratma Oranı

$$\text{NYO} = \frac{\text{İFEEN}}{(\text{Toplam borç} + \text{Öz sermaye})}$$

Bu rasyo; ortaklar ve alacaklılar için iç kaynaklardan nakit yaratma yeteneğini gösterir. Yani toplam yükümlülükler ve öz sermayesinin ne kadarının işletme faaliyetlerinden elde edilen nakde dönüştürebildiğini ifade etmektedir²¹⁴.

3-) Nakit Kâr Payı Karşılama Oranı

$$\text{NYO} = \frac{\text{İFEEN}}{\text{Kar Payları}}$$

İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakit ile kâr payını ödeme gücünü göstermektedir. Oranın artış eğilimi göstermesi ve yüksek olması olumlu göstergedir²¹⁵.

²¹³ Başar Banu, a.g.e, s.88

²¹⁴ Yılmaz Hüseyin, a.g.e, s.188

²¹⁵ Başar Banu Ayşe ve Azgın Nurcan, a.g.e, s.789

4.2.5. Diğer Rasyolar

Nakit akış tablosunun analizinde kullanılacak diğer rasyolar aşağıda açıklanmıştır.

1-) Hisse Başına Nakit Akışı Oranı

$$\text{Hisse Başına Nakit Akış Oranı} = \frac{(\text{Nakit Akışı} * 100) / \text{Esas Sermaye}}{\text{Hisse Senedi Fiyat}}$$

Bu oran hisse senedi başına dönem sonu nakit ve nakit benzerleri kaleminden yaratılan nakdi göstermektedir²¹⁶.

2-) Nakit Kaynakları Dağılım Oranı (NKDO)

$$\text{Nakit Kaynakları Dağılım Oranı} = \frac{\text{Her Bir Faaliyet Net Akış Kalem Tutarı}}{\text{Toplam Net Nakit Akış Tutarı}}$$

Bu oran ile her bir faaliyet bölümünün dönem sonu nakit ve nakit benzerleri nakit artış/azalışına katkısı bulunur. Oran her bir nakit akış kalemi için ayrı ayrı hesaplanacağı gibi, üç ana fonksiyon içinde ayrıca hesaplanabilir. Net kâr, amortismanlar ve ana bölümler nakit dağılım oranları aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır²¹⁷.

²¹⁶Erol Mikail, Nakit Kavramı Bağlamında Nakit Yönetimi ve Nakit Yönetiminde Nakit Akış Analizinin Yönetim Aracı Olarak Kullanılması, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, s.103, Eylül 2003

²¹⁷ Önce Saime, a.g.e, s.96

NKDO	Net Kar	=	$\frac{\text{Net Kar}}{\text{Toplam Net Nakit Akış Tutarı}}$
NKDO	Amortismanlar	=	$\frac{\text{Amortismanlar}}{\text{Toplam Net Nakit Akış Tutarı}}$
NKDO	İşletme Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit	=	$\frac{\text{İşletme Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit}}{\text{Toplam Net Nakit Akış Tutarı}}$
NKDO	Yatırım Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit	=	$\frac{\text{Yatırım Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit}}{\text{Toplam Net Nakit Akış Tutarı}}$
NKDO	Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit	=	$\frac{\text{Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit}}{\text{Toplam Net Nakit Akış Tutarı}}$

4.3. Cari Oran ve Nakit Durumu (Para Pozisyonu) Oranları

Nakit akış tablosu üzerinden yapılan analizlerin Bilanço tablosu üzerinden “Cari Oran ve Nakit Akış Oranları” ile birlikte değerlendirilmesi firmanın mali yapısını ve nakit yeterliliğini değerlendirmede önemli katkıları olmaktadır. Aşağıda iki kısımda oranlar hakkında bilgi verilecektir.

4.3.1. Cari Oran

Cari oran dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynaklara bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Kısa vadeli borçların ödenmesin de bir zorluğun olup olmadığını gösteren bu oran bir işletmenin cari mali gücünü gösterme de yaygın olarak kullanılmaktadır²¹⁸.

²¹⁸ Aktaş Metin, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında hisse senedi getirileri ile ilişkili olan finansal oranların araştırılması, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt :37, Sayı/No:2, s.142, 2008

$$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Gelişmiş ülkelerde bu oranın 2 olması yeterli görülürken; gelişmekte olan ülkelerde bu oranın 1,5 olması makul görülebilmektedir. Oranın 2 olması, işletme alacaklarının tamamını tahsil ettiği ve kısa süreli borçlarını ödeyebilme gücünü göstermektedir. Bu oran, endüstriden endüstriye işletmeden işletmeye değişebilmektedir²¹⁹.

4.3.2. Nakit Durumu (Para Pozisyonu) Oranları

Bir anlamda işletmelerin likidite durumu ile ilişkili oranlardır. Aşağıda üç madde ile incelenmiştir.

i)
$$\frac{\text{Nakit ve Nakit Benzerleri}}{\text{Kısa Süreli Yabancı Kaynaklar}}$$

Nakit oranı olarak ifade edilen bu oran; işletmenin satışlarının durması ve alacaklarını tahsil edememesi durumun da kısa vadeli borçlarını ödeyebilme gücünü göstermektedir. Oranın 1:1 olması, işletmenin kısa vadeli borçlarının tamamını nakit ve nakit benzerleri ile ödeyebildiğini göstermektedir. Gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 20 kabul edilmektedir. Ancak ülkemizde genellikle bu oran yüzde 20'nin altında bulunmaktadır.²²⁰

ii)
$$\frac{\text{Nakit ve Nakit Benzerleri}}{\text{Varlıklar Toplamı}}$$

²¹⁹ Lazol İbrahim, Çabuk Adem, a.g.e, s.208

²²⁰ Akgüç Öztin, a.g.e, s.472

Toplam varlıkların yüzde kaçını nakit ve nakit benzeri değerlerin oluşturduğunu gösterir²²¹.

iii)

Nakit ve Nakit Benzerleri

Satışlar

Net satışlar hasılatının yüzde kaçının nakit ve nakit benzeri değer olarak işletmede tutulduğunu gösterir²²².

Nakit oranları ile ilgili oranların yüksek olması istenir ancak, yüksek likidite işletmeler için gerekli olmadığı gibi alternatif maliyeti de yüksektir. Finansal yönetim de risk ile kârlılığın bağdaştırılması gerekmektedir. Söz konusu oranların yukarıda belirtilen diğer oranlarla birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

4.4. Serbest Nakit Akışı

Serbest nakit akışı işletmenin mevcut üretimini sürdürebilmek için amacıyla cari dönemde yapması gereken tüm ödemelerden sonra işletmede kalan nakit tutarıdır. Serbest nakit akışı, kullanımında hiçbir sınırlama olmayan, her amaç için her an hazır olan, işletmede kalan dağıtılmayan kâr olarak da tanımlanabilir²²³. Diğer bir deyişle, “işletmenin cari dönemde yaptığı tüm ödemelerden sonra işletmede kalan nakittir”.

TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı’ na göre serbest nakit akışını tespit etmek için aşağıdaki formül kullanılır²²⁴.

Serbest Nakit Akışı = İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit (-) Firmanın ana kapasitesini korumak ve devam ettirmek için gerekli olan yeni yatırımlara ilişkin nakit çıkışları (-) Hisse senedi sahiplerine kâr dağıtımı.

²²¹ Akgüç Öztin, a.g.e, s.473

²²² Akgüç Öztin, a.g.e, s.473

²²³ Yılmaz Hüseyin, "İşletme Finansı Kararlarının Etkinliğini Artırmada Serbest Nakit Akımı Analizi: Kuramsal Bir Tartışma", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı:41, s186-187, Ocak 2009

²²⁴ Yılmaz Hüseyin, a.g.e, s.188

Firmanın serbest nakit tutarı ne kadar büyükse o kadar mali gücü bulunmaktadır, çünkü borç geri ödemeye ve kâr payı ödemeye hazır o kadar fazla nakit imkânı olduğu anlaşılacaktır. Serbest nakit akışlarının pozitiften negatife dönmesi ise işletmenin geleceği ile ilgili beklentileri de negatif yönde değiştirmektedir²²⁵.

Bir işletmenin bilançosunda nakit mevcudu yüksek olduğu halde serbest nakit mevcudu olumsuz olabileceği için serbest nakit akımı analizi önem taşımaktadır.

²²⁵ Şensoy Necdet, a.g.e, s.134

BEŞİNCİ BÖLÜM

MUHASEBE STANDARTLARINA UYGUN NAKİT AKIŞ TABLOSU: BİR UYGULAMA

5.1. Türk Finansal Raporlama Sistemi'nde Nakit Akış Tabloları Uygulamasının Değerlendirilmesi

İşletmeler tarafından düzenlenen nakit akış tabloları, küreselleşen dünya ekonomisinin sonucu olarak standartlaşması zorunlu hale gelmiştir. Bu nedenle Türk finansal raporlama sistemi içinde nakit akış tablosu formatları kronolojisi aşağıdaki gibi gelişmiştir.

- Sermaye Piyasası Kurulunun nakit akış tablosu formatı, (29.01.1989, XI. No.lu Tebliği - 15.11.2003,Seri: XI No:25 Tebliği)
- Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin MSUGT' ne göre belirlediği nakit akış tablosu formatı, (26 Aralık 1992, 1 Sıra No'lu, Tebliği)
- TMUDESK' in yayınladığı 3 no.lu (TMS 3) Nakit Akış Tabloları Standardı,(Ekim 1996)
- Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu' nun TMS kapsamında yayınladığı TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı bulunmaktadır. (18.01.2005.25704 sayılı)

29.01.1989 tarihinde yayımlanan Sermaye Kurulu' nun XI Seri No' lu Tebliğ ile ülkemizde ilk defa Sermaye Piyasası Kanunu'na tabii olan özel sektör işletmelerinden nakit akış tablosu talep edilmiştir. SPK, bu Tebliğle, işletmelerden nakit akış tablosunu düzenlemesini istese de yayını zorunlu kılmamaktaydı. Ancak SPK yayınladığı 15.11.2003 tarih Seri XI, 25 Sayılı Tebliği ile 01.01.2005 tarihinden itibaren uygulanmak üzere nakit akış tablolarının uygulanmasını zorunlu tutmuştur²²⁶.

²²⁶ Sarioğlu Levent ve Çiftçi Yavuz, a.g.e, s.192

MSUGT tarafından 26 Aralık 1992'de yayınlanan 1 sıra No' lu tebliğ ile belli büyüklükte işletmelerin hazırlaması istenmiştir, ancak yayınlanması zorunlu tutulmamıştır.

Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) kapsamında 18/01/2005 tarih 25704 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan TMS 7 Nakit Akış Tabloları” Standardı 31/12/2005 tarihinden sonra başlayan hesap dönemleri için uygulanmak üzere yürürlüğe girmiştir. Nakit Akış Tabloları Standardı (TMS 7) 2007, 2008, 2009 ve 2011 yıllarında çeşitli defalar revize edilmiştir²²⁷.

TMS 1- Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı ise, nakit akış tablosunu hazırlanması zorunlu finansal tablolar setinin bir parçası olarak belirlemiştir. TMS kapsamında hazırlanması gereken finansal tablolar seti aşağıdaki gibidir²²⁸.

- Dönem sonu finansal durum tablosu,
- Döneme ait kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu,
- Döneme ait öz kaynak değişim tablosu,
- Döneme ait nakit akış tablosu,
- Önemli muhasebe politikalarını ve diğer açıklayıcı bilgileri içeren dipnotlar.

6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu, AB Birliği Şirketler Hukuku'na uyumlu düzenlenmiştir. Bağımsız denetim alanında 8 no.lu direktif TTK' nın temelini oluşturmaktadır²²⁹.

AB 8 no.lu direktifi ile yeni TTK ülkemiz de ki dağınık yapının sistematik hale gelmesini zorunlu kılmaktadır. Yeni TTK halka açık olsun olmasın sermaye şirketlerinde bağımsız denetimi zorunlu hale getirmektedir²³⁰.

²²⁷ Özdemir Serkan, a.g.e, s.57-58

²²⁸Finansal Tabloların Sunuluşu Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 1,10)

²²⁹Memiş Mehmet Ünsal ve Güner, Mehmet Fatih, "Avrupa Birliği Müktesebatına Uyum Sürecinde Muhasebe ve Denetim Alanında Yapılan Düzenlemeler", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:20, Sayı:2, s.154, 2011.

²³⁰Fırat Alparslan ve Şahin Muhammed, Kamu Gözetim Kurumu Uzmanları Derneği, Türkiyede Bağımsız Denetimin Gözetimi ve Denetim Faaliyetlerinin Gelişimi ve Tarihçesi ,s.6, http://www.kgkuzder.org.tr/upload/files/Turkiyede_Bagimsiz_Denetimin_Gelisimi.pdf (Erişim:10.12.2016)

6102 Sayılı TTK' nın 397'nci maddesine eklenen dördüncü fıkraya göre bağımsız denetime tabi olacak şirketler Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecektir. Bağımsız Denetim tüm sermaye şirketleri tarafından değil, yalnızca Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek sermaye şirketlerine uygulanacaktır²³¹.

Tek başına veya bağlı ortaklıkları ve iştirakleriyle birlikte aşağıdaki üç ölçütten en az ikisini sağlayan şirketler 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri çerçevesinde Bağımsız denetime tabidir²³².

- a) Aktif toplamı 40 milyon ve üstü Türk Lirası
- b) Yıllık net satış hasılatı 80 milyon ve üstü Türk lirası
- c) Çalışan sayısı 200 ve üstü,

5.2. Nakit Akış Tablosunun Hazırlanması ve Sunumu

BIST' da (Borsa İstanbul) işlem gören X Sanayi ve Ticaret A.Ş.' nin 31.12.2015 tarih itibari ile Nakit Akış Tablosu ve hazırlanması için gerekli olan mali tablolar ve ilgili dipnot bilgilerini içeren bir örnek incelenerek aşamalar halinde detaylı olarak anlatılacaktır.

İşletmeler tarafından düzenlenen nakit akış tabloları TMS 7'nin 18 inci maddesine göre “Brüt (Dolaysız)” ve “Net (Dolaylı)” olmak üzere iki yöntemle hazırlanabilmektedir. Standart, işletmeleri yöntem seçme ve kullanma konusunda serbest bırakmıştır. Fakat standartta verilen dipnotta uygulama birliği sağlanması bakımından “Brüt (Dolaysız)” yöntemin uygulanması önerilmiştir. Fakat Türkiye’de Borsa İstanbul’da işlem gören işletmeler incelendiğinde, uygulamada endirekt yöntemin daha yaygın kullanılmaktadır. Uygulama örneğimizde de halka açık olan X Sanayi ve Ticaret A.Ş şirketi Nakit akış tablosunun düzenlenmesinde endirekt yöntemi uygulamıştır.

²³¹Karasu Rauf, Yeni Bir Düzenleyici ve Denetleyici Kurum: Kamu Gözetimi ve Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Amme İdaresi Dergisi, Cilt:47, Sayı:1, s.82, Mart, 2014.

²³²T.C Resmi Gazete, Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160319-7.pdf>, (Erişim: 10.12.2016)

Örneğimizde X Sanayi ve Ticaret A.Ş' nin aşağıda belirtilen dönem sonu gelir tablosu ve bilançosundan faydalanılarak aşamalar halinde nakit alım tablosu oluşturulacak ve sonuç değerlendirilecektir.

X SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
31 ARALIK 2015 TARİHİ İTİBARIYLA BİLANÇO
(Tüm tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Bağımsız	Bağımsız Bağımsız
		Denetimden Geçmiş Cari Dönem 31 Aralık 2015	Denetimden Geçmiş Geçmiş Dönem 31 Aralık 2014
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar		10.192.833	6.932.454
Nakit ve nakit benzerleri	28	1.765.063	51.396
Ticari alacaklar	4	1.881.424	2.184.190
Diğer alacaklar	5	211.881	81.153
Stoklar	6	5.978.650	4.169.531
Peşin ödenmiş giderler	7	271.404	358.803
Diğer dönen varlıklar	14	84.411	87.381
Duran Varlıklar		6.563.680	6.386.210
Finansal yatırımlar		1.260	1.260
Maddi duran varlıklar	8	6.502.157	6.338.279
Maddi olmayan duran varlıklar	9	50.205	35.757
Diğer duran varlıklar	14	10.058	10.914
TOPLAM VARLIKLAR		16.756.513	13.318.664

Tablo 5.1: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Bilanço Aktif

Kaynak: Kamuyu Aydınlatma Platformu, Finansal Tablolar, <https://www.kap.org.tr> s.1, (Erişim: 15.11.2016)

X SANAYİ VE TİCARET A.Ş.**31 ARALIK 2015 TARİHİ İTİBARIYLA BİLANÇO**

(Tüm tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

		Bağımsız Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem	Bağımsız Bağımsız Denetimden Geçmiş Geçmiş Dönem
	Dipnot	31 Aralık	31 Aralık
	Referansları	2015	2014
KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler		875.141	7.110.709
Kısa vadeli borçlanmalar	24	--	6.228.151
Kısa vadeli finansal kiralama yükümlülükleri		41.379	--
Ticari borçlar	4	486.950	570.553
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamındaki borçlar	12	214.560	136.226
Diğer borçlar	5	3.020	4.792
-İlişkili taraflara diğer borçlar	3	3.020	4.235
- İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	5	--	557
Ertelemiş gelirler		8.089	45.238
Dönem karı vergi yükümlülüğü	22	26.302	9.079
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli yükümlülükler	12	60.680	77.078
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	14	34.161	39.592
Uzun Vadeli Yükümlülükler		872.566	772.124
Uzun vadeli finansal kiralama yükümlülükleri	24	42.913	--
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar	12	519.672	444.514
Ertelemiş vergi yükümlülükleri	22	309.981	327.610
ÖZKAYNAKLAR		15.008.806	5.435.831
Sermaye	15	10.721.700	602.000
Sermaye düzeltme farkları	15	--	794.777
Sermaye avansı	15	--	510.000
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	15	81.298	81.298
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler ve Giderler			
-Değer artış fonu	21	3.927.661	3.927.661
-Aktüeryal (kayıp)/kazanç		(77.550)	63.206
Geçmiş yıllar zararları		--	(588.527)
Net dönem karı		355.697	45.416
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER VE ÖZKAYNAKLAR		16.756.513	13.318.664

Tablo 5.2: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Bilanço Pasif**Kaynak:** Kamuyu Aydınlatma Platformu, Finansal Tablolar, <https://www.kap.org.tr> s.2, (Erişim: 15.11.2016)

X SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
31 ARALIK 2015 TARİHİNDE SONA EREN DÖNEME AİT
KAR VEYA ZARAR VE KAPSAMLI GELİR TABLOSU
(Tüm tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Bağımsız	Bağımsız Bağımsız
		Denetimden Geçmiş Cari Dönem 31 Aralık 2015	Denetimden Geçmiş Geçmiş Dönem 31 Aralık 2014
Hasılat	16	12.507.462	11.339.466
Satışların maliyeti (-)	16	(10.283.794)	(8.843.160)
Brüt kar		2.223.668	2.496.306
Pazarlama giderleri (-)	17	(890.992)	(852.767)
Genel yönetim giderleri (-)	17	(1.054.401)	(707.050)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	18	668.313	358.339
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	18	(288.505)	(261.575)
Faaliyet karı		658.083	1.033.253
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	19	76.735	745
Finansman gideri öncesi faaliyet karı		734.818	1.033.998
Finansman giderleri	20	(299.978)	(974.780)
Vergi öncesi kar		434.840	59.218
Dönem vergi gideri	22	(77.385)	(41.150)
Ertelenmiş vergi geliri	22	(1.758)	27.348
Net dönem karı		355.697	45.416
Pay başına kazanç	23	0,105	0,075
Diğer kapsamlı gelir			
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler		(140.756)	586.538
<i>Duran Varlık Değer Artış Fonundaki Değişim</i>	21	--	586.538
<i>Aktüeryal Kazanç ve Kayıplar</i>		(140.756)	--
Toplam kapsamlı gelir		214.941	631.954

Tablo 5.3: X Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2015-2014 Gelir Tablosu

Kaynak: Kamuyu Aydınlatma Platformu, Finansal Tablolar, <https://www.kap.org.tr> s.3, (Erişim: 15.11.2016)

5.2.1. Bilanço Aktif ve Pasif Farklar Tablosu

Nakit akış tablosunu hazırlamadan önce cari dönem ve önceki dönemin bilanço farkları alınarak değişimler hesaplanacaktır. Bu tablodan bulunan farkların bir kısmı Nakit akış tablosunda aynen kullanılırken bir kısmını da dipnot bilgilerinden elde bilgilerle hesaplamalar yapılacaktır. Değişimlere ait tablo NAT “Bilanço Aktif ve Pasif Farklar Tablosu” olarak adlandırılacaktır.

Aşağıda 31.12.2015 ve 31.12.2014 dönemleri arası değişim tutarları bilançoda aktif ve pasif için hesaplanacaktır.

X SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

31 ARALIK 2015 TARİHİ İTİBARIYLA BİLANÇO

(Tüm tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

	Dipnot	Bağımsız Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 31 Aralık 2015	Bağımsız Bağımsız Denetimden Geçmiş Geçmiş Dönem 31 Aralık 2014	Farklar 2015-2014
	Referansları			
VARLIKLAR				
Dönen Varlıklar		10.192.833	6.932.454	3.260.379
Nakit ve nakit benzerleri	28	1.765.063	51.396	1.713.667
Ticari alacaklar	4	1.881.424	2.184.190	(302.766)
Diğer alacaklar	5	211.881	81.153	130.728
Stoklar	6	5.978.650	4.169.531	1.809.119
Peşin ödenmiş giderler	7	271.404	358.803	(87.399)
Diğer dönen varlıklar	14	84.411	87.381	(2.970)
				--
Duran Varlıklar		6.563.680	6.386.210	177.470
Finansal yatırımlar		1.260	1.260	--
Maddi duran varlıklar	8	6.502.157	6.338.279	163.878
Maddi olmayan duran varlıklar	9	50.205	35.757	14.448
Diğer duran varlıklar	14	10.058	10.914	(856)
TOPLAM VARLIKLAR		16.756.513	13.318.664	3.437.849

Tablo 5.4: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Bilanço Aktif Farklar Tablosu

X SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
31 ARALIK 2015 TARİHİ İTİBARIYLA BİLANÇO
(Tüm tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Bağımsız	Bağımsız Bağımsız	Farklar 2015-2014
		Denetimden Geçmiş Cari Dönem 31 Aralık 2015	Denetimden Geçmiş Geçmiş Dönem 31 Aralık 2014	
KAYNAKLAR				
Kısa Vadeli Yükümlülükler		875.141	7.110.709	(6.235.568)
Kısa vadeli borçlanmalar	24	--	6.228.151	(6.228.151)
Kısa vadeli finansal kiralama yükümlülükleri		41.379	--	41.379
Ticari borçlar	4	486.950	570.553	(83.603)
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamındaki borçlar	12	214.560	136.226	78.334
Diğer borçlar	5	3.020	4.792	(1.772)
-İlişkili taraflara diğer borçlar	3	3.020	4.235	(1.215)
- İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	5	--	557	(557)
Ertelenmiş gelirler		8.089	45.238	(37.149)
Dönem karı vergi yükümlülüğü	22	26.302	9.079	17.223
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli yükümlülükler	12	60.680	77.078	(16.398)
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	14	34.161	39.592	(5.431)
Uzun Vadeli Yükümlülükler		872.566	772.124	100.442
Uzun vadeli finansal kiralama yükümlülükleri	24	42.913	--	42.913
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar	12	519.672	444.514	75.158
Ertelenmiş vergi yükümlülükleri	22	309.981	327.610	(17.629)
ÖZKAYNAKLAR		15.008.806	5.435.831	9.572.975
Sermaye	15	10.721.700	602.000	10.119.700
Sermaye düzeltme farkları	15	--	794.777	(794.777)
Sermaye avansı	15	--	510.000	(510.000)
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	15	81.298	81.298	--
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler ve Giderler				--
-Değer artış fonu	21	3.927.661	3.927.661	--
-Aktüeryal (kayıp)/kazanç		(77.550)	63.206	(140.756)
Geçmiş yıllar zararları		--	(588.527)	588.527
Net dönem karı		355.697	45.416	310.281
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER VE ÖZKAYNAKLAR		16.756.513	13.318.664	3.437.849

Tablo 5.5: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Bilanço Pasif Farklar Tablosu

5.2.2. Nakit Akış Tablosunun Hazırlanması

X Sanayi ve Ticaret A.Ş' nin 31.12.2015 dönem Nakit akış tablosunun hazırlanması aşamalar halinde aşağıda detaylandırılarak anlatılacaktır.

Net Dönem Kârı (Zararı)

Net Dönem Kârı (Zararı), nakit akış tablosuna bilançodan ya da gelir tablosundan ilgili döneme ait tutarın alınması ile gösterilir. 31.12.2015 tarihi itibari ile Net dönem kârı 355.697 TL'dir. Endirekt yönteme göre hazırlanan nakit akış tablosunun başlangıcını, gelir tablosundan alınan Net Dönem Kârı (Zararı) tutarı oluşturmaktadır.

Dönem Başı ve Dönem Sonu Nakit Değer

Dönem başı ve dönem sonu nakit mevcudu işletmenin ilgili dönemdeki

- Kasa,
- Banka,
- Vadesiz Mevduatlar
- Vadesi üç aydan kısa vadeli mevduatlar

oluşmaktadır.

Nakit ve nakit benzerleri olarak bilançoda gösterilen bu hesap grubu, likidite derecesi yüksek ve vadesi üç aydan kısa yatırım amacıyla veya diğer amaçlarla kullanılmayan varlıklardır. Nakit Akış Tablosunda, Dönem Başı Nakit ve Nakit Benzerleri; 31.12.2015 tarihi itibari ile 51.396 TL cari dönemin dönem başı bakiyesidir. Dönem Sonu Nakit ve Nakit Benzerleri ise, 1.765.063 TL olarak bilançoda ifade edilmektedir. Bakiyeler nakit akış tablosu formatında ilgili kısımlara herhangi bir eliminasyona tabi tutulmadan yazılmaktadır.

Düzeltilmeler

Düzeltilme kalemleri işletmede reel herhangi bir nakit girişi yada çıkışına neden olmayan, ilgili oldukları hesapları düzenleyici niteliğe sahip hesapları ifade etmektedir. İnceleyeceğimiz nakit akış tablosunda düzeltilme kalemleri; Amortisman ve İtfa payları, Kıdem Tazminatı Karşılığı, Kullanılmamış İzin Yükümlülüğünde Değişim, Konusu Kalmayan Karşılıklar, Faiz gideri, Şüpheli Alacak Karşılığı, Reeskont Giderleri, Vergi Gideri, Giderleştirilen Yapılmakta Olan Yatırımlar kalemlerinden oluşmaktadır.

Net Dönem Kâr/Zararına yukarıda ifade ettiğimiz düzeltilme kalemleri eklendiğinde işletme sermayesinde değişiklikler öncesi faaliyet kârı tutarına ulaşılmaktadır.

Uygulamada yer alan düzeltilme kalemleri aşağıda detaylı olarak ifade edilmiştir.

Birikmiş Amortismanlar

Nakit akış tablosunun amortismanlar ve itfa payları başlığı altında yer alan bakiye, dönem içerisinde hesaplanan maddi duran varlık (MDV) ve maddi olmayan duran varlıklara (MODV) ait amortisman tutarından oluşmaktadır. Dönem sonu ile dönem başı arasında gerçekleşen amortisman tutarındaki artış/azalış, nakit çıkışı gerçekleştirmediğinden NAT' da tabloda düzeltilmeler başlığı altında gösterilir. MDV/MODV Hareket tablolarından, dönem amortismanı, maddi/maddi olmayan duran varlık alımları MDV/MODV Hareket tablolarından elde edilen verilerle Nakit akış tablosuna yazılır.

Firmanın ilgili dönemine ait MDV/MODV hareket tablosunda amortisman giriş ve çıkışları aşağıdaki gibi gösterilmiştir.

Maliyet Değeri	1 Ocak 2015 itibarıyla açılış	Alımlar	Çıkışlar	Transferler	31 Aralık 2015 itibarıyla kapanış
Arazi ve arsalar	2.831.351		-	-	2.831.351
Yer altı ve yerüstü düzenleri	108.082		-	-	108.082
Binalar	4.013.052		-	50.100	4.063.152
Tesis makine ve cihazlar	1.672.234	192.384	-	153.571	2.018.189
Taşıtlar	175.925	106.315	-	-	282.240
Demirbaşlar	156.819	5.671	-	-	162.490
Diğer Duran Varlıklar	2.970	-	-	-	2.970
Özel Maliyetler			-		-
Yapılmakta olan yatırımlar	96.504	54.645	-	(119.379)	31.770
Toplam	9.056.937	359.015	-		9.500.244

Birikmiş Amortismanlar (-)	1 Ocak 2015 itibarıyla açılış bakiyesi	Dönem Gideri	Çıkışlar	Transferler	31 Aralık 2015 itibarıyla kapanış bakiyesi
Arazi ve arsalar	-				
Yer altı ve yerüstü düzenleri	59.182	4.594	-	-	63.776
Binalar	1.813.515	158.845	-	-	1.972.360
Tesis makine ve cihazlar	622.987	89.215	-	-	712.202
Taşıtlar	134.308	12.859	-	-	147.167
Demirbaşlar	87.609	13.664	-	-	101.273
Diğer Duran Varlıklar	1.057	252	-	-	1.309
Özel Maliyetler					-
Yapılmakta olan yatırımlar	-	-	-	-	-
Toplam	2.718.658	279.429	-	-	2.998.087
Maddi Duran Varlıklar, net	6.338.279	-	-	-	6.502.157

Tablo 5.6: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015 Maddi Duran Varlıklar ve Birikmiş Amortismanlar Hareket Tablosu

Maddi Olmayan Duran Varlıklar

	1 Ocak 2015 itibarıyla açılış bakiyesi	Alımlar	Çıkışlar	Transferler	31 Aralık 2015 itibarıyla kapanış bakiyesi
Maliyet Değeri					
Haklar	49.703	16.900	-	-	66.603
Toplam	49.703	16.900	-	-	66.603

	1 Ocak 2015 itibarıyla açılış bakiyesi	Dönem Gideri	Çıkışlar	Transferler	31 Aralık 2015 itibarıyla kapanış bakiyesi
Birikmiş Amortismanlar (-)					
Haklar	13.946	2.452	-	-	16.398
Toplam	13.946	2.452	-	-	16.398

Tablo 5.7: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015 Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Birikmiş Amortismanlar Hareket Tablosu

30.12.2015 tarihi itibari ile ilgili döneme ait Maddi Duran Varlıklar için hesaplanan toplam amortisman tutarı 279.429 TL, Maddi Olmayan Duran Varlıklar için hesaplanan 2.452 TL olup NAT' nun amortismanlar kısmında bu iki kalemin toplamı olan 281.881 TL olarak yer almaktadır.

Kıdem Tazminatı Karşılığı

Kıdem tazminatı "TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı" na göre, geçmiş dönemde ve cari dönemde çalışanların sunmuş olduğu hizmetlerin sonucu ortaya çıkan ve gelecekte ödenecek bir yükümlülüktür. İşletmenin cari finansal tablolarına yansıtılacak olan bu yükümlülüğün bugünkü değerinin hesaplanması gerekmektedir. İlgili döneme ait kıdem tazminatı hareket tablosu aşağıdaki gibi gösterilir;

<u>Kıdem tazminatı karşılığının hareket tablosu</u>	1 Ocak- 31 Aralık 2015	1 Ocak- 31 Aralık 2014
1 Ocak itibarıyla karşılık	444.514	416.926
Hizmet maliyeti (Not 17)	231.108	158.433
Faiz maliyeti (Not 17)	12.164	13.898
Aktüeryal kayıp	160.143	-
Ödenenecek kıdem tazminatları	(81.622)	-
Ödenen kıdem tazminatları	(246.635)	(144.743)
31 Aralık itibarıyla karşılık	519.672	444.514

Tablo 5.8: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Kıdem Tazminatı Hareket Tablosu

Kıdem tazminatı karşılığı, işletmede herhangi bir nakit çıkışı yaratmayacağı için net dönem kârının düzeltilmesi bölümün de nakit akış tablosunda Hizmet maliyeti ve Faiz maliyeti toplamı olan 243.272 TL olarak gösterilmiştir.

Kullanılmamış İzin Yükümlülüğünde Değişim

İzin karşılığı, işletmede herhangi bir nakit çıkışı yaratmayacağı için net dönem kârının düzeltilmesi bölümün de nakit akış tablosunda 16.398 TL olarak gösterilmiştir.

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Farklar 2015-2014
Kullanılmayan izin karşılığı	60.680	77.078	(16.398)
	60.680	77.078	(16.398)

Tablo 5.9: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar Tablosu

Faiz Gideri

İncelediğimiz Nakit Akış Tablosun’ da 2015 yılı banka kredileri faiz giderleri 299.978 TL'dir. Bu tutar Nakit akış tablosunun Finansal faaliyetlerden elde edilen nakit akış bölümünde sınıflandırılmıştır.

	1 Ocak - 31 Aralık 2015	1 Ocak - 31 Aralık 2014
Banka kredileri faiz giderleri	299.978	953.547
Diğer finansman giderleri	-	21.233
Toplam faiz giderleri	299.978	974.780

Tablo 5.10: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Finansman Giderleri Tablosu

Şüpheli Alacak Karşılığı

Tahsil kabiliyetini yitirmiş olan alacaklar için ayrılan karşılıklar ilgili dönemler itibari ile artış/azalışları aşağıda tablo ile ifade edilmektedir. 31.12.2015 tarihi itibari ile mali tablolarda yer alan işletmenin şüpheli alacak karşılığı aşağıdaki gibi detaylandırılmıştır. Tabloda dönem gideri olarak gösterilen 97.995 TL işletmede herhangi bir nakit çıkışı yaratmayacağı için net dönem kârına eksi olan etkisi artı yazılarak nakit akış tablosunda gösterilmiştir.

Şüpheli ticari alacak karşılığı hareketleri	1 Ocak- 31 Aralık 2015	1 Ocak- 31 Aralık 2014	Farklar 2015-2014
Açılış bakiyesi	60.249	30.479	29.770
Dönem gideri (Not 17)	97.995	29.770	68.225
Kapanış bakiyesi	158.244	60.249	97.995

Tablo 5.11: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Şüpheli Alacak Karşılığı Tablosu

Reeskont Giderleri

Alacaklara uygulanan reeskont işlemi ile, alacağın ilgili hesap dönemi sonrasına isabet eden kısmının gider yazılarak dönem gelir tablosunun gerçek değerini göstermesi sağlanır. Buna göre iki dönem arasında herhangi bir fiili nakit giriş çıkışı oluşturmayan alacak reeskontu artış/azalış Nakit Akış Tablosu' nda 6.762 TL olarak gösterilmiştir.

Vergi Gideri

Dönemin vergi karşılığı 79.143 TL'dir. Bu tutar dönem kârının düzeltilmesinde iptal edilmiştir. Daha sonra işletme faaliyetlerinden nakit çıkışları bölümünde ise dönem içinde nakden ödenen 60.162 TL vergi nakit çıkışı olarak yer almıştır.

Vergi gideri / (geliri) aşağıdakilerden oluşmaktadır:	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
Cari vergi gideri	77.385	41.150
Geçici farkların oluşması ile geçici farkların ortadan kalkmasına ilişkin ertelenmiş vergi geliri	1.758	(27.348)
Toplam vergi gideri	79.143	13.802

Tablo 5.12: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Vergi Gideri Tablosu

Ticari Alacaklardaki Değişim

Ticari alacaklardaki azalışı bulmak için; ilgili dönem itibari ile ticari alacaklardaki, finansal kiralama alacaklarındaki, ilişkili taraflardan alacakları ve diğer alacaklardaki net hesap bakiyeleri dikkate alınarak dönem başı ve dönem sonu arasında oluşan artış/azalışlar dikkate alınır ve bu tutarlardan ilgili düzeltme kalemleri çıkartılarak nakit akış tablosu bakiyesine ulaşılabilir. Bu ifade nakit akış tablosu bilanço aktif ve pasif farklar tablosundan elde edilen verilen ışığında aşağıdaki gibi gösterilmiştir.

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Farklar 2015-2014
<u>Kısa vadeli ticari alacaklar</u>			
Ticari alacaklar	2.039.668	2.244.439	(204.771)
Şüpheli ticari alacaklar karşılığı (-)	(158.244)	(60.249)	(97.995)
	<u>1.881.424</u>	<u>2.184.190</u>	<u>(302.766)</u>

Tablo 5.13: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ticari Alacaklardaki Değişim Tablosu

NAT' da 198.009 TL ticari alacak değişim tutarını bulmak için dipnotta gösterilen (302.766) TL 'den Şüpheli ticari alacaklar karşılığı tutarını ve alacak reeskont giderini aşağıdaki tabloda gösterildiği çıkarılmak suretiyle bulunur.

	Farklar 2015-2014
Farklar Toplamı	(302.766)
Şüpheli ticari alacaklar karşılığı (-)	97.995
Alacak Reeskont Gideri	6.762
Ticari alacaklardaki değişim (net)	<u>(198.009)</u>

Stoklardaki Değişim

İşletmenin olağan faaliyetleri kapsamında satılmak için elde tutulan, satılmak üzere üretilen, üretim sürecinde ya da hizmet sunumunda kullanılacak madde ve malzemeler şeklinde bulunan varlıkların gösterildiği kalemdir. Verilen sipariş avansları stok niteliğinde olmayıp, ilgili stok muhasebeleştirilene kadar “Peşin Ödenmiş Giderler’ de gösterilir. Stoklardaki değişim, nakit akış tablosunda bilanço aktif ve pasif farklar tablosundan elde edilen iki dönem arasındaki farkla ilgili düzeltme kalemi ile beraber dikkate alınır. Buna göre stoklarda gerçekleşen değişimden stok değer düşüklüğü karşılığı indirilerek hedeflenen rakama ulaşılır. Bunu aşağıdaki gibi gösterebiliriz.

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Fark 2015-2014
İlk madde ve malzeme	4.723.800	2.560.331	2.163.469
Yarı mamüller	1.144.546	1.288.580	(144.034)
Mamüller	108.514	311.388	(202.874)
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	-	-	-
Diğer stoklar	1.790	9.232	(7.442)
	<u>5.978.650</u>	<u>4.169.531</u>	<u>1.809.119</u>

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Fark 2015-2014
Stok değer düşüklüğü karşılığı hareketleri			
Açılış bakiyesi	-	13.616	(13.616)
Konusu kalmayan karşılıklar (Not:16)	-	(13.616)	13.616
Kapanış bakiyesi	-	-	-

Tablo 5.14: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Stoklardaki Değişim Tablosu

Stoklar 2015 yılında 2014 yılına göre 1.809.119 TL artmıştır. 2015 yılında stok değer düşüklüğü hesaplanmamıştır.

Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlardaki Değişim

Ücretler, maaşlar ve sosyal güvenlik katkıları gibi dönem içinde çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlanılan tutarlar bu kalemden gösterilir. Buna göre iki dönem arasındaki çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki değişim artışı/azalış tablosu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Farklar 2015-2014
Personele ödenecek ücretler	83.806	87.516	(3.710)
Ödenecek kıdem tazminatları	81.622	-	81.622
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	49.132	48.710	422
	<u>214.560</u>	<u>136.226</u>	<u>78.334</u>

Tablo 5.15: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlardaki Değişim Tablosu

Peşin Ödenmiş Giderlerdeki Değişim

Genellikle tedarikçilere yapılan ve daha sonraki bir dönemde (veya dönemlerde) gider ve maliyet hesaplarına aktarılacak tutarlar bu kalemde gösterilir. Buna göre iki dönem arasındaki peşin ödenmiş giderlerdeki değişim artış/azalış tablosu aşağıdaki gibidir;

<u>Kısa Vadeli Ödenmiş Giderler</u>	<u>31 Aralık 2015</u>	<u>31 Aralık 2014</u>	<u>Fark 2015-2014</u>
Stok alımı için verilen sipariş avansları	271.404	352.760	(81.356)
Gelecek aylara ait giderler	-	6.043	(6.043)
	<u>271.404</u>	<u>358.803</u>	<u>(87.399)</u>

Tablo 5.16: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Peşin Ödenmiş Giderlerdeki Değişim Tablosu

Diğer Alacaklar ve Diğer Dönen Varlıklardaki Değişim

Diğer Alacaklar; Ticari alacaklar ile finansal yatırımlar dışında kalan alacaklardır. Verilen depozito ve teminatlar, ilişkili taraflardan diğer alacaklar, cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar dışındaki kamu idarelerinden alacaklar ve diğer çeşitli alacaklar örnek olarak gösterilebilir. Diğer Dönen Varlıklar; Devreden KDV, indirim KDV, diğer KDV, sayım ve tesellüm noksanları gibi yukarıdaki kalemlerde gösterilmeyen dönen varlıklar bu kalemde gösterilir.

a-) Diğer Alacaklar

<u>Kısa Vadeli Diğer Alacaklar</u>	<u>31 Aralık 2015</u>	<u>31 Aralık 2014</u>	<u>Fark 2015-2014</u>
KDV Alacakları	109.549	8.388	101.161
Verilen depozito ve teminatlar (*)	102.332	72.765	29.567
	<u>211.881</u>	<u>81.153</u>	<u>130.728</u>

b-) Diğer Dönen Varlıklar

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Fark 2015-2014
Diğer Dönen Varlıklar			
İndirilecek KDV	25.841	-	25.841
Devreden KDV	22.262	744	21.518
İş avansları	2.878	3.596	(718)
Diğer KDV	-	59.871	(59.871)
Diğer çeşitli dönen varlıklar	33.430	23.170	10.260
	<u>84.411</u>	<u>87.381</u>	<u>(2.970)</u>

Tablo 5.17: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Diğer Alacaklar ve Diğer Dönen Varlıklar Değişim Tablosu

İki dönem arasındaki Diğer Alacaklar ve Diğer Dönen Varlıklar değişim artış/azalış tutarı Nakit akış tablosun' da 127.758 TL olarak gösterilmiştir. Değişim farkları aşağıdaki gibidir.

	Fark 2015-2014
Diğer Alacaklar Değişim Tutarı	130.728
Diğer Dönen Varlıklar Değişim Tutarı	(2.970)
	<u>127.758</u>

Ticari Borçlardaki Değişim

Ticari borçlardaki artışı / azalış tutarını bulunurken; ilgili dönem itibari ile ticari borçlar kalemi ve borç senetleri reeskontu toplamı alınarak Nakit akış tablosu bakiyesine ulaşılabilir. Bu ifadeyi aşağıdaki tablo ile özetleyebiliriz.

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Farklar 2015-2014
Kısa vadeli ticari borçlar			
Ticari borçlar	486.950	450.553	36.397
Borç senetleri	-	120.000	(120.000)
	<u>486.950</u>	<u>570.553</u>	<u>(83.603)</u>

Tablo 5.18: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ticari Borçlardaki Değişim Tablosu

Diğer Borçlar ve Kısa Vadeli Yükümlülüklerdeki Değişim

Ticari borçlar dışında kalan ve finansman faaliyetlerinden kaynaklanmayan borçlardır. Tedarikçi veya müşteri sıfatı taşımayan ilişkili taraflara borçlar, alınan depozito ve teminatlar, kamu idarelerinden borçlar, diğer çeşitli borçlar örnek olarak gösterilebilir. Bu hesap kalemi ile 2015 yılındaki nakit çıkışı 88.825 TL'dir.

Diğer Duran Varlıklardaki Değişim

Gelecek aylara ait giderler ve Diğer duran varlıklar gibi yukarıdaki kalemlerde gösterilmeyen duran varlıklar bu kalemde gösterilir. İki dönem arasındaki Diğer Duran Varlıklardaki artış/azalış tutarı Nakit akış tablosu 'nda 856 TL olarak gösterilmiştir. Değişim farkları aşağıdaki gibidir.

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Fark 2015-2014
Diğer Duran Varlıklar			
Gelecek aylara ait giderler	9.963	10.819	(856)
Diğer Duran Varlıklar	95	95	-
	<u>10.058</u>	<u>10.914</u>	<u>(856)</u>

Tablo 5.19: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Diğer Duran Varlıklardaki Değişim Tablosu

Ertelenmiş Gelirlerdeki Değişim

Gerek satış sözleşmeleri dolayısıyla gerekse diğer nedenlerle, müşterilerden veya diğer kişilerden alınan avanslar gibi karşılığının tamamı veya bir kısmı, içinde bulunulan dönemde tahsil edilen veya alacak olarak tahakkuk ettirilen ancak gelecek dönemlere ait olan gelirlere ilişkin yükümlülüklerdir. İki dönem arasındaki Ertelenmiş Gelirlerdeki artış/azalış tutarı NAT' da 37.149 TL olarak gösterilmiştir. Değişim farkları aşağıdaki gibidir.

Kısa Vadeli Ertelemiş Gelirler	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014	Fark 2015-2014
Alınan Sipariş avansları	8.089	45.238	(37.149)
	<u>8.089</u>	<u>45.238</u>	<u>(37.149)</u>

Tablo 5.20: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ertelemiş Gelirlerdeki Değişim Tablosu

Ödenen Kıdem Tazminatları

İşletmenin 31.12.2015 tarihi itibari ile ödenen kıdem tazminatları tutarı NAT' da 246.635 TL olarak gösterilmiştir. Kıdem tazminatı karşılığının 31 Aralık 2015 ve 2014 tarihlerinde sona eren hesap dönemine ait hareketi aşağıdaki gibidir:

<u>Kıdem tazminatı karşılığının hareket tablosu</u>	1 Ocak- 31 Aralık 2015	1 Ocak- 31 Aralık 2014
1 Ocak itibarıyla karşılık	444.514	416.926
Hizmet maliyeti (Not 17)	231.108	158.433
Faiz maliyeti (Not 17)	12.164	13.898
Aktüeryal kayıp	160.143	-
Ödenenecek kıdem tazminatları	(81.622)	-
Ödenen kıdem tazminatları	(246.635)	(144.743)
31 Aralık itibarıyla karşılık	<u>519.672</u>	<u>444.514</u>

Tablo 5.21: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ödenen Kıdem Tazminatları Değişim Tablosu

Ödenen Vergiler

2015 yılında hesaplanan verginin, sonraki dönemde ödenecek kısmı aşağıdaki tabloda 26.302 TL olarak hesaplanmıştır.

Cari Dönem Vergisiyle ilgili kısa vadeli borçlar	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
Cari dönem kurumlar vergisi karşılığı	26.302	9.079
	<u>26.302</u>	<u>9.079</u>

Tablo 5.22: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Ödenen Vergiler Tablosu

Dönem Kârı Vergi Yükümlülüğü, “TMS 12 Gelir Vergileri Standardı” çerçevesine, göre gelir üzerinden alınan vergilerin takip eden dönemden sonraki dönemlerde vergi idaresine ödenecek olan kısmı bu kalemden gösterilir. Aşağıdaki dipnot açıklamasına göre işletmenin geçen dönemden gelen "Cari Vergi Yükümlülüğü" 9.079 TL vergi yükümlülüğü ile bu dönem ilk üç dönem geçici vergiye göre hesaplanan ve ödenen "Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar" tutarı 51.083 TL'dir. NAT' da bu iki kalemin toplamı olan 60.162 TL dönemin "Ödenen Vergileri" ne ait nakit çıkışı olarak gösterilmiştir. Dönemin vergi ödemelerine ilişkin tablo aşağıdaki gibi gösterilmiştir.

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
<u>Cari Vergi Yükümlülüğü</u>		
Cari dönem kurumlar vergisi karşılığı	77.385	41.150
Eksi : Peşin ödenen vergi ve fonlar	51.083	32.071
	<u>26.302</u>	<u>9.079</u>

Tablo 5.23: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Cari Vergi Yükümlülüğü Tablosu

Maddi Duran Varlık ve Maddi Olmayan Duran Varlık Alımı Amacıyla Yapılan Ödemeler

İşletme 2015 yılı Maddi Duran Varlık alımları için 359.015 TL, MODV alımı için ise 16.900 TL nakit çıkışı gerçekleşmiştir. Bu tutar toplamı nakit akış tablosunda 375.915 TL olarak gösterilmiştir.

Alınan Krediler -Kredi Geri Ödemeleri-Ödenen Faizler

İşletmenin 6.228.251 TL kredi yükümlülüğü 2015 yılında nakit çıkışı olarak NAT' da gösterilmiştir. Dipnot açıklaması aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
<u>Finansal Borçlar</u>		
a) Banka Kredileri	-	6.228.151
b) Finansal kiralama işlemlerinden doğan borçlar	84.292	-
Toplam Finansal Borçlar	<u>84.292</u>	<u>6.228.151</u>

Tablo 5.24: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Kredi Geri Ödemeleri Tablosu

NAT' da 2015 yılı kredi geri ödemesi aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

2015 yılı alınan krediler	991.365
2015 yılı toplam kredi geri ödemeleri	<u>(7.219.516)</u>
2015 yılı toplam kredi nakit çıkışı	6.228.151

Kredilere ilişkin ödenen faiz toplamı 2015 yılı için 299.978 TL'dir. Kredi faiz ödemesi aşağıdaki tablo ile gösterilmiştir.

	1 Ocak - 31 Aralık 2015	1 Ocak - 31 Aralık 2014
Banka kredileri faiz giderleri	299.978	953.547
Diğer finansman giderleri	-	21.233
Toplam faiz giderleri	<u>299.978</u>	<u>974.780</u>

Tablo 5.25: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Finansman Giderleri Tablosu

Alınan Sermaye Avansları ve Sermaye Artırımına İlişkin Nakit Girişleri

İşletmenin Alınan Sermaye Avansı ile ilgili nakit artış/azalış tablosu aşağıda verilmiştir.

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
Sermaye avansı (*)	-	510.000
	-	510.000

Tablo 5.26: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Alınan Sermaye Avansları Tablosu

(*)Sermaye avansı, Şirket'in ana ortağı olan X Yatırım Ortaklığı A.Ş' den yıl içerisinde nakden almış olduğu 510.000 TL tutarındaki avanstan oluşmaktadır. Şirket, 25 Temmuz 2014 tarihinde sermaye artırımı için SPK' ya başvurmuş olup, 2015 yılında avansın tamamı bu sermaye artırımında kullanılmıştır.

Şirket'in 31 Aralık 2015 ve 2014 tarihlerindeki ödenmiş sermaye yapısı aşağıdaki gibidir:

Ortaklar	31 Aralık 2015	%	31 Aralık 2014	%	Fark 2015-2014
X Yatırım Ortaklığı	4.599.713	42,90%	299.980	49,83%	4.299.733
Halka açık olan kısım	5.235.139	48,83%	290.867	48,32%	4.944.272
X London Branch	886.848	8,27%	-	48,32%	886.848
Gerçek Kişiler	-	0,00%	11.153	1,85%	(11.153)
Nominal Sermaye	10.721.700	100	602.000	100	10.119.700

Tablo 5.27: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Sermaye Artırımına İlişkin Nakit Girişleri Tablosu

İşletmenin sermaye artırımından dolayı 9.358.034 TL nakit girişi olmuştur. Aşağıdaki tabloda dönem içi sermaye hareketi tablo ile anlatılmıştır.

Dönembaşı Sermaye	602.000
Dönemsonu Sermaye	(10.721.700)
	<hr/>
Sermaye Artışı Fark	10.119.700
Sermaye Avansı	(510.000)
İç Kaynaklardan Sermaye artışı	(251.666)
	<hr/>
Nakit Artışı Net	9.358.034

X Sanayi ve Ticaret A.Ş' nin bilanço aktif ve pasifi ve dipnotlar incelenerek aşağıdaki 31.12.2015 dönem Nakit Akış Tablosu oluşturulmuştur.

Dönem Sonu Nakit Mevcudu

İşletmenin dönem sonu nakit ve nakit benzerleri aşağıdaki gibidir.

	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
	<hr/>	<hr/>
Kasa	1.588	2.426
Bankadaki nakit	1.763.475	48.970
Vadesiz mevduatlar	774.752	48.970
Vadesi üç aydan kısa vadeli mevduatla	988.723	-
	<hr/>	<hr/>
	1.765.063	51.396

Tablo 5.28: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Dönem Sonu Nakit Mevcudu Tablosu

	TUTAR
Net dönem karı	355.697
Amortisman ve itfa payları	281.881
Kıdem tazminatı karşılığı	243.272
Kullanılmamış izin yükümlülüğünde değişim	(16.398)
Faiz gideri	299.978
Şüpheli alacak karşılığı	97.995
Reeskont giderleri	6.762
Vergi gideri	79.143
Ticari alacaklardaki değişim	198.009
Stoklardaki değişim	(1.809.119)
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki değişim	78.334
Peşin ödenmiş giderlerdeki değişim	87.399
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim	(127.758)
Ticari borçlardaki değişim	(83.603)
Diğer borçlar ve kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişim	(88.825)
Diğer duran varlıklardaki artış	856
Ertelenmiş gelirlerdeki artış	(37.149)
Ödenen kıdem tazminatları	(246.635)
Ödenen vergiler	(60.162)
Maddi duran varlık alımı amacıyla yapılan ödemeler	(359.015)
Maddi olmayan duran varlık alımı amacıyla yapılan ödemeler	(16.900)
Alınan krediler	991.365
Kredi geri ödemeleri	(7.219.516)
Ödenen faizler	(299.978)
Sermaye arttırımına ilişkin nakit girişleri	9.358.034
Toplam	1.713.667

Tablo 5.29: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015 Düzeltmeler Tablosu

X SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
31 ARALIK 2015 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT
ENDİREKT (NET /DOLAYLI) YÖNTEM NAKİT AKIŞ TABLOSU
(Tüm tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem 1 Ocak 31 Aralık 2015	Önceki Dönem 1 Ocak 31 Aralık 2014
İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakit akımları			
Net dönem karı		355.697	45.416
Amortisman ve itfa payları	8-9	281.881	287.921
Kıdem tazminatı karşılığı	12	243.272	172.331
Kullanılmamış izin yükümlülüğünde değişim	12	(16.398)	(12.079)
Konusu kalmayan karşılıklar	6	--	(13.616)
Faiz gideri	20	299.978	974.780
Şüpheli alacak karşılığı	17	97.995	29.770
Reeskont giderleri		6.762	24.646
Vergi gideri	22	79.143	13.802
Giderleştirilen yapılmakta olan yatırımlar	8	--	11.840
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler öncesi faaliyet karı		1.348.330	1.534.811
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler			
Ticari alacaklardaki değişim	4	198.009	(660.535)
Stoklardaki değişim	6	(1.809.119)	(1.816.848)
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki değişim	12	78.334	7.915
Peşin ödenmiş giderlerdeki değişim	7	87.399	(7.151)
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim	5-14	(127.758)	(11.880)
Ticari borçlardaki değişim	4	(83.603)	(49.246)
Diğer borçlar ve kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişim	5-14	(88.825)	4.337
Diğer duran varlıklardaki artış	14	856	(4.199)
Ertelenmiş gelirlerdeki artış		(37.149)	38.104
Ödenen kıdem tazminatları	12	(246.635)	(144.743)
Ödenen vergiler	22	(60.162)	(48.283)
Faaliyetlerden kullanılan nakit		(740.323)	(1.157.718)
Yatırım faaliyetlerinden elde edilen nakit akımları			
Maddi duran varlık alımı amacıyla yapılan ödemeler	8	(359.015)	(315.844)
Maddi olmayan duran varlık alımı amacıyla yapılan ödemeler	9	(16.900)	(10.250)
Yatırım faaliyetlerinden kullanılan net nakit		(375.915)	(326.094)
Finansman faaliyetlerinden elde edilen nakit akımları			
Alınan krediler		991.365	7.667.023
İlişkili taraflara diğer borçlardaki değişim	3	--	1.215
Kredi geri ödemeleri		(7.219.516)	(5.910.729)
Ödenen faizler		(299.978)	(974.780)
Alınan sermaye avansları	15	--	510.000
Sermaye artırımına ilişkin nakit girişleri		9.358.034	--
Finansman faaliyetlerinden elde edilen net nakit		2.829.905	1.292.729
Nakit ve nakit benzerlerindeki artış		1.713.667	(191.083)
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri		51.396	242.479
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri		1.765.063	51.396

Tablo 5.30: X Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2015-2014 Endirekt Yönteme Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu

Kaynak: Kamuyu Aydınlatma Platformu, Finansal Tablolar, <https://www.kap.org.tr> s.5, (Erişim:15.11.2016)

X SANAYİ VE TİCARET A.Ş		
DİREKT (BRÜT /DOLAYSIZ) YÖNTEM NAKİT AKIŞ TABLOSU		
(Tüm tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir)		
		1 Ocak 31 Aralık 2015
A. İŞLETME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		(740.323)
1. Esas Faaliyet Gelirlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		13.336.635
<i>a) Satışlardan sağlanan nakit girişleri (+)</i>	<i>12.668.322</i>	
<i>Net Satış Gelirleri</i>	<i>12.507.462</i>	
<i>Ticari Alacakalar(Satış kaynaklı) Artışlar(-)/ Azalışlar(+)</i>	<i>198.009</i>	
<i>Alınan Sipariş Avans.Değ.Artışlar(+)/Azalışlar(-)</i>	<i>(37.149)</i>	
<i>b) Gelirlerden sağlanan nakit girişleri (+)</i>	<i>668.313</i>	
2. Esas Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		(13.840.028)
<i>a) Satılan mal ve hizmet maliyetleri ve stok değişimlerine ilişkin nakit çıktıları(+)</i>	<i>11.971.962</i>	
<i>Satışların Maliyeti</i>	<i>10.283.794</i>	
<i>Stoklardaki Değişim Artışlar(-)/ Azalışlar(+)</i>	<i>1.809.119</i>	
<i>Ticari Borçlar (Satış kaynaklı) Artışlar(-)/Azalışlar(+)</i>	<i>83.603</i>	
<i>Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektiren Giderler(-)</i>	<i>(204.554)</i>	
<i>b) Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıktıları (+)</i>	<i>1.868.066</i>	
<i>Genel Yönetim Giderleri</i>	<i>1.054.401</i>	
<i>Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri</i>	<i>890.992</i>	
<i>Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektiren Giderler(-)</i>	<i>(77.327)</i>	
Esas Faaliyet Sonucu Sağlanan Net Nakit Akışı (1-2)	(503.393)	(503.393)
3. Diğer Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit Girişleri +	--	
4. Diğer Gider ve Zararlardan Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)		(281.743)
<i>a) Esas Faaliyet Diğer Giderler</i>	<i>288.505</i>	
<i>b) Reeskont Faiz Giderleri</i>	<i>(6.762)</i>	
5. Finansman Giderlerinden Kaynaklanan Nakit Çıktıları (-)	(299.978)	(299.978)
6. İşletme Faaliyetleriyle İlgili Varlık ve Yabancı Kaynaklardaki Değişikliklere İlişkin Nakit Akışları (+) (-)		325.810
<i>(a) Varlık Artışları (-)</i>	<i>(463.218)</i>	
<i>Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim</i>	<i>(127.758)</i>	
<i>Diğer borçlar ve kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişim</i>	<i>(88.825)</i>	
<i>Ödenen kıdem tazminatları</i>	<i>(246.635)</i>	
<i>(b) Varlık Azalışları (+)</i>	<i>137.408</i>	
<i>Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki değişim</i>	<i>49.153</i>	
<i>Peşin ödenmiş giderlerdeki değişim</i>	<i>87.399</i>	
<i>Diğer duran varlıklardaki artış</i>	<i>856</i>	
7. Dönem Kar Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüklerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)		18.981
<i>(a) Önceki Dönem Karından Ödenen (+)</i>	<i>79.143</i>	
<i>(b) Geçici Vergiler(+)</i>	<i>(60.162)</i>	
B. YATIRIM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		(375.915)
2. Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)	(375.915)	
<i>(b) Maddi Duran Varlık Alışları (+)</i>	<i>(359.015)</i>	
<i>(c) Maddi Olmayan Duran Varlık Artışları (+)</i>	<i>(16.900)</i>	
C. FİNANSMAN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI		2.829.905
1. Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)	10.349.399	
<i>(a) Kısa Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit(+)</i>	<i>991.365</i>	
<i>(c) Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit (+)</i>	<i>9.358.034</i>	
2. Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıktıları (-)	(7.519.494)	
<i>(a) Kısa Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)</i>	<i>(7.519.494)</i>	
D. KUR FARKLARININ NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNE ETKİLERİ (+), (-)		--
E. NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDE MEYDANA GELEN NET ARTIŞ (+) (AZALIŞ) (-)		1.713.667
F. DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU		51.396
G. DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU		1.765.063

Tablo 5.31: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015 Dönemi Direkt Yönteme Göre Hazırlanmış Nakit Akış Tablosu

5.3. Dikey Yüzde ve Yatay Analizi Yönteminin Uygulanması ve Yorumlanması

Mali tabloların analizinde kullanılan tekniklerden biri de dikey yüzde yöntemidir. Dikey yüzde analizi ile mali tablolarda bulunan kalemlerin toplam içindeki yüzde oranı gösterilir. Bu yöntemle, mali tablolarda ortaya çıkan değişmeler daha açık bir şekilde ifade edilir. Her bir mali tablo kaleminin bulunduğu grup toplamı içindeki yüzde payı ile mali tablo toplamı içindeki yüzde payı hesaplandığından anlaşılması daha kolay olur. Nakit akış tablosun da dikey yüzdeler analizinin anlamlı sonuç verebilmesi için, nakit girişleri ve nakit çıkışları sınıflandırılarak nakit kullanım yerlerine dağılımı incelenecektir.

Dikey Yüzdeler Tablo 5.32’de işletmenin endirekt yönteme göre hazırlanmış nakit akış tablosunu, kendi içerisinde nakit girişleri ve nakit çıkışları şeklinde sınıflandırılmış olarak gösterilecektir. Tablo 5.33’de ise dönem içi toplam nakit girişlerinin (dönem başı nakit mevcudu hariç) genel tablo düzeyinde dağılımı ve dikey analizi ele alınacaktır. Her bir hesap kalemi, dönem içi toplam nakit girişine bölünerek nakit girişlerinin dönem içindeki dağılımı elde edilip dikey yüzde analizi uygulanacak, iki dönem arasındaki farkın önceki döneme bölünmesi ile karşılaştırmalı tablolar analizi (yatay analiz) yapılacaktır.

2015

Nakit Girişleri	31.12.2015	%
<i>Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Nakit Girişi</i>	1.712.928	14%
İşletme Sermayesinde Değişikler Öncesi Faaliyet Karı (+)	1.348.330	11%
Ticari İşlemlerdeki ve Diğer Alacaklardaki Artış(-)	198.009	2%
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki değişim	78.334	1%
Peşin ödenmiş giderlerdeki değişim	87.399	1%
Diğer duran varlıklardaki artış	856	0%
<i>Yatırım Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit Girişi</i>	--	0%
Maddi Duran Varlık Çıkışları Net Değeri	--	0%
<i>Finansman Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit Girişi</i>	10.349.399	86%
Sermaye arttırımına ilişkin nakit girişleri	9.358.034	78%
Alınan Krediler	991.365	8%
<i>Toplam Nakit Girişi</i>	12.062.327	100%
<i>Nakit Çıkışları</i>		
<i>Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışı</i>	(2.453.251)	24%
Stoklarda azalış(+)	(1.809.119)	17%
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim	(127.758)	1%
Ticari borçlardaki değişim	(83.603)	1%
Diğer borçlar ve kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişim	(88.825)	1%
Ertelenmiş gelirlerdeki artış	(37.149)	0%
Ödenen kıdem tazminatları	(246.635)	2%
Ödenen vergiler	(60.162)	1%
<i>Yatırım Faaliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışı</i>	(375.915)	4%
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlık Alımları (-)	(375.915)	4%
<i>Finansman Faaliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışı</i>	(7.519.494)	73%
Kredi geri ödemeleri	(7.219.516)	70%
Ödenen Faizler	(299.978)	3%
<i>Toplam Nakit Çıkışı</i>	(10.348.660)	100%
<i>Nakit Açığı / Fazlası</i>	1.713.667	

2014

Nakit Girişleri	31.12.2014	%
<i>Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Nakit Girişi</i>	1.585.167	16%
İşletme Sermayesinde Değişikler Öncesi Faaliyet Karı (+)	1.534.811	16%
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki değişim	7.915	0%
Diğer borçlar ve kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişim	4.337	0%
Ertelenmiş gelirlere artış	38.104	0%
<i>Yatırım Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit Girişi</i>	--	0%
Maddi Duran Varlık Çıkışları Net Değeri	--	0%
<i>Finansman Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit Girişi</i>	8.178.238	84%
Alınan krediler	7.667.023	79%
İlişkili taraflara diğer borçlardaki değişim	1.215	0%
Alınan sermaye avansları	510.000	5%
<i>Toplam Nakit Girişi</i>	9.763.405	100%
<i>Nakit Çıkışları</i>		
<i>Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışı</i>	(2.742.885)	28%
Ticari alacaklardaki değişim	(660.535)	7%
Stoklarda azalış(+)	(1.816.848)	18%
Peşin ödenmiş giderlerdeki değişim	(7.151)	0%
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim	(11.880)	0%
Ticari borçlardaki değişim	(49.246)	0%
Diğer duran varlıklardaki artış	(4.199)	0%
Ödenen kıdem tazminatları	(144.743)	1%
Ödenen vergiler	(48.283)	0%
<i>Yatırım Faaliyetlerinden Kaynaklanan Nakit Çıkışı</i>	(326.094)	3%
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlık Alımları (-)	(326.094)	3%
<i>Finansman Faaliyetlerinden Kaynaklanan Nakit Çıkışı</i>	(6.885.509)	69%
Kredi geri ödemeleri	(5.910.729)	59%
Ödenen Faizler	(974.780)	10%
<i>Toplam Nakit Çıkışı</i>	(9.954.488)	100%
<i>Nakit Açığı / Fazlası</i>	(191.083)	

Tablo 5.32: X Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2015-2014 Nakit Akışlarının Kaynak ve Kullanım Yerlerine Göre Sınıflandırılması

X SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
31 ARALIK 2015 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT
ENDİREKT (NET /DOLAYLI) YÖNTEM NAKİT AKIŞ TABLOSU
(Tüm tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem	Önceki Dönem	Dikey	Dikey	Yatay Analizi
		1 Ocak 31 Aralık 2015	1 Ocak 31 Aralık 2014	Yüzde 2.015 %	Yüzde 2014 %	
İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakit akımları		355.697	45.416	3	0	
Net dönem karı		355.697	45.416	3	0	
Amortisman ve itfa payları	8-9	281.881	287.921	2	3	(2)
Kıdem tazminatı karşılığı	12	243.272	172.331	2	2	41
Kullanılmamış izin yükümlülüğünde değişim	12	(16.398)	(12.079)	(0)	(0)	36
Konusu kalmayan karşılıklar	6	--	(13.616)	--	(0)	(100)
Faiz gideri	20	299.978	974.780	2	10	(69)
Şüpheli alacak karşılığı	17	97.995	29.770	1	0	229
Reeskont giderleri		6.762	24.646	0	0	(73)
Vergi gideri	22	79.143	13.802	1	0	473
Giderleştirilen yapılmakta olan yatırımlar	8	--	11.840	--	0	(100)
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler öncesi faaliyet karı		1.348.330	1.534.811	11	16	
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler						
Ticari alacaklardaki değişim	4	198.009	(660.535)	2	(7)	(130)
Stoklardaki değişim	6	(1.809.119)	(1.816.848)	(15)	(19)	(0)
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki değişim	12	78.334	7.915	1	0	890
Peşin ödenmiş giderlerdeki değişim	7	87.399	(7.151)	1	(0)	(1.322)
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim	5-14	(127.758)	(11.880)	(1)	(0)	975
Ticari borçlardaki değişim	4	(83.603)	(49.246)	(1)	(1)	70
Diğer borçlar ve kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişim	5-14	(88.825)	4.337	(1)	0	(2.148)
Diğer duran varlıklardaki artış	14	856	(4.199)	0	(0)	(120)
Ertelenmiş gelirlerdeki artış		(37.149)	38.104	(0)	0	(197)
Ödenen kıdem tazminatları	12	(246.635)	(144.743)	(2)	(1)	70
Ödenen vergiler	22	(60.162)	(48.283)	(0)	(0)	25
Faaliyetlerden kullanılan nakit		(740.323)	(1.157.718)	(6)	(12)	
Yatırım faaliyetlerinden elde edilen nakit akımları						
Maddi duran varlık alımı amacıyla yapılan ödemeler	8	(359.015)	(315.844)	(3)	(3)	14
Maddi olmayan duran varlık alımı amacıyla yapılan ödemeler	9	(16.900)	(10.250)	(0)	(0)	65
Yatırım faaliyetlerinden kullanılan net nakit		(375.915)	(326.094)	(3)	(3)	
Finansman faaliyetlerinden elde edilen nakit akımları						
Alınan krediler		991.365	7.667.023	8	79	(87)
İlişkili taraflara diğer borçlardaki değişim	3	--	1.215	--	0	(100)
Kredi geri ödemeleri		(7.219.516)	(5.910.729)	(60)	(61)	22
Ödenen faizler		(299.978)	(974.780)	(2)	(10)	(69)
Alınan sermaye avansları	15	--	510.000	--	5	(100)
Sermaye artırımına ilişkin nakit girişleri		9.358.034	--	78	--	100
Finansman faaliyetlerinden elde edilen net nakit		2.829.905	1.292.729	23	13	119
Nakit ve nakit benzerlerindeki artış		1.713.667	(191.083)	14	(2)	
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri		51.396	242.479			(79)
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri		1.765.063	51.396			3.334

Tablo 5.33: X Sanayi ve Ticaret A.Ş 2015-2014 Nakit Akış Tablosunun Dikey Yüzde ve Yatay Analizi

İşletmelerin dönem sonu nakdinin yatırım ve finansman faaliyetlerinden değil daha çok esas faaliyetlerinden elde edilen nakitten oluşması istendiğini göz önünde bulundurursak bu oran 2015 yılında %14 ve 2014 yılında %16 'dır.

İşletme 2014 yılında nakit girişlerinin %79' lük kısmını alınan kredilerle sağlarken 2015 yılında nakit girişlerini %78'ini sermaye artırımına ilişkin finansman faaliyetlerinden elde edilen nakitten sağlanmıştır. İşletmenin finansman maliyetlerini düşürmesi açısından iç kaynaklardan finansman sağlaması olumlu bir durumdur. 2015 yılında finansman faaliyetlerinden elde edilen kaynağın %73'ü kredi geri ödemelerinde kullanılmıştır. Stok alımları için ise %17 tutarında nakit kullanılmıştır.

İşletmenin dönem başından gelen 51.396 TL pozitif nakdin, dönem içinde esas faaliyetlerden sağlanan nakit açığı ile yatırım faaliyetlerinden meydana nakit açığını kapatmak da yetersiz kaldığı görülmüştür.

İşletmenin yatay analizini incelediğimizde, 2015 yılında 2014 yılına göre faiz giderlerinde %69 bir düşüş olmuştur. Faiz giderinin bu nedenli azalmasının nedeni, işletmenin dış kaynaklardan borçlanmaya gitmeden, sermaye artırımını yaparak kredi maliyetlerinden kaynaklanan finansman yüküne katlanmak istemediğini ifade edebiliriz.

Konusu kalmayan karşılıklardaki %100 düşüş 2014 yılında ayrılan 13.616 TL stok değer düşüklüğü hareketinden kaynaklanmaktadır. Şirket karşılık ayırdığı bu stokları elden çıkarmıştır.

Şüpheli alacak karşılığı 2015 yılında 2014 yılına göre %229 artmıştır. Şirketin 2015 yılında 97.995 TL karşılık ayırmış olduğu alacağı oluşmuştur.

NAT' da görülen reeskont giderleri alacak reeskontundan kaynaklanmaktadır. 2015 yılında 2014 yılına kıyasla %73 düşüş olmuştur. Bu durum işletmenin 2015 yılı vadeli alacaklarının 2014 yılına göre daha kısa vadeli olduğunu ifade etmektedir.

Peşin ödenmiş giderlerdeki düşüşün nedeni stok alımı için verilen sipariş avanslarıdır. 2014 yılında verilen avansların bir kısmı 2015 yılında ilk madde ve malzemeye dönüştüğünü ifade edebiliriz.

Diğer alacak ve kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişimin NAT' da 127.758 TL olarak artmasının nedeni işletmenin KDV alacaklarının artması ve gümrüklere verilmiş olan depozito teminatlar ve bankalara verilen depozito ve teminatlardan kaynaklanmaktadır.

Ertelenmiş gelirlerdeki düşüşün nedeni mal satışı için alınan avanslardır. 2014 yılında verilen avansların bir kısmı 2015 yılında satışı dönüştüğünü ifade edebiliriz.

Finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarının yatay analizi incelediğinde bu kalemin toplam yatay analiz değişikliği 2015 yılında 2014 yılına kıyasla %119 'dur. Bu artışın nedeni önceki yıla göre %100 sermaye artışından kaynaklanmaktadır. Bu artışa karşılık 6.528.129 TL kredi geri ödemesi yapılmıştır.

5.4. Faaliyet Bölümlerine Göre Nakit Akış Analizi

İşletmenin faaliyet bölümlerine göre hazırlanmış nakit akış tablosu, likiditesini, kârlılığını ve değer yaratma potansiyelinin ayrı ayrı gösterme açısından önemli bir tablodur. İşletmelerin dönem sonu nakdinin yatırım ve finansman faaliyetlerinden değil daha çok işletme faaliyetlerinden elde edilen nakitten oluşması istenir. Borsa'da işlem gören sermayesinin %48,83'lük bölümü halka açık olan X Sanayi ve Ticaret A.Ş' nin 2015 ve 2014 Faaliyet Bölümlerine Göre Nakit Akış Analizi yapılacaktır.

Nakit akış tablosunun birinci ana kalemi oluşturan faaliyetlerden kullanılan nakit miktarına baktığımız da bu kalemin 740.323 TL negatif olduğu görülmektedir. Bu kalem işletmenin dönem faaliyetlerinden elde ettiği nakit girişlerinin dönem faaliyetleri için kullandığı nakit ihtiyacını karşılamadığını gösterir. İşletme olağan faaliyetlerini sürdürebilmek için nakit ihtiyacına gerek duymaktadır.

İşletmenin değerlendirilmesi gereken bir faaliyet bölümü yatırım faaliyetlerinden doğan nakit hareketleridir. Yatırım faaliyet analizi ile minimum maddi duran varlık

yatırımlarının cari dönem amortisman giderlerine eşit olup olmadığı tespit edilmeye çalışılır. Yatırım faaliyetlerinde kullanılan nakit, maddi duran varlık finansmanın, faaliyetlerden elde edilen kaynaklarla mı, yoksa borç kaynaklarıyla mı sağlandığını ifade etmektedir. Firmanın amortisman gideri büyüklüğü 281.881 TL'dir. Toplam net yatırım nakit miktarı ise 375.915 TL'dir. Firma dönem amortisman giderine yakın yatırımda bulunmuştur. İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakit akışı ve yatırım faaliyetlerinden elde edilen nakit akış toplamı aşağıdaki gibidir.

$$(740.323) + (375.915) = - 1.116.238 \text{ TL}$$

Nakit akış tablosunda üçüncü bölüm, finansman faaliyetlerinden elde edilen nakit hareketidir. İşletme önceki iki bölümde nakit açığının finansmanı için 9.358.034 TL sermaye artırımının da bulunmuştur. 2015 yılı döneminde 991.365 TL kredi almıştır. İşletme önceki iki bölümde negatif (1.116.238) TL nakit açığını kapatarak 6.528.129 TL kredi geri ödemesinde bulunmuştur. Sonuç olarak Finansman faaliyetlerinden elde edilen nakit 2.829.905 TL pozitifdir. Nakit ve nakit benzerlerinde 1.713.667 TL nakit fazlası oluşmuştur.

5.5. Nakit Akış Rasyoları' nın Hesaplanması ve Yorumlanması

5.5.1. Nakit Akışlarındaki Etkinlik ve Yeterlilik Oranlarının Yorumlanması

1-) Nakit Akış Yeterliliği Oranı (NAYO)

$$\begin{aligned} \text{NAYO} &= \frac{\text{İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit}}{(\text{Uzun Dönem Borç Ödeme} + \text{Varlık Satın Alma} + \text{Ödenilen Kar Payı})} \\ &= \frac{(740.323)}{7.595.431} = -0,10 \end{aligned}$$

İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakdin, uzun vadeli borçları, maddi duran varlıkları ve kâr payı ödemeleri için yeterli olup olmadığını ölçen bu oran, negatif 0,10 olarak hesaplanmıştır. İşletme dönem faaliyetlerinden elde ettiği nakdi, stratejik yatırım faaliyetlerine yatıramamıştır.

2-) Satışların İFEEN' e Dönüşü Oranı

$$\begin{aligned} \text{Satışların} \\ \text{İFEEN'e} \\ \text{Dönüşü} \\ \text{Oranı} &= \frac{\text{İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit} \times 100}{\text{Satışlar}} = \frac{(740.323)}{12.507.462} \times 100 = -5,92 \end{aligned}$$

Etkinlik rasyolarından satışların İFEEN' e dönüşü rasyosu satışların “işletme faaliyetlerinden elde edilen nakit” tutarına katkısını göstermektedir. Satışların İFEEN'e dönüşü negatif %5,92, yani her 100 TL'lik net satış %5,92 liralık nakit yaratamamıştır.

3-) Faaliyet Göstergesi Oranı (FGO)

$$FGO = \frac{\text{İFEEN}}{\text{Faaliyet Karı/Faaliyet Zararı}} = \frac{(740.323)}{658.083} = -1,12$$

Dönem faaliyetlerinin nakit yaratma kapasitesini gösterir. İşletme faaliyet kârı işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit çıkışlarını karşılayamamaktadır. Bu durum işletmenin nakit sıkıntısı içinde olduğunu göstermektedir.

4-) Varlıkların Nakit Yaratma Gücü Oranı

$$\text{Varlık Nakit Yaratma Gücü Oranı} = \frac{\text{İFEEN}}{\text{Toplam Varlıklar}} = \frac{(740.323)}{16.756.513} = - 0,04$$

Bu rasyo varlıkların nakit yaratma yeteneğini göstermektedir. Yapılan analizde İşletme varlıklarının nakit yaratma yeteneği negatif 0,04 olarak hesaplanmıştır. İşletme 2015 yılında toplam varlıkları kadar nakit yaratamamıştır.

5.5.2. Yatırımlarla İlgili Nakit Akış Oranlarının Yorumlanması

1-) Varlık Nakit Yaratma Gücü Oranı (VSAO)

$$VSAO = \frac{\text{İFEEN}}{\text{Varlık Satın Alma İçin Ödenilen Nakit}} = \frac{(740.323)}{375.915} = - 1,97$$

İşletme esas faaliyetlerinden nakit sağlayamadığı için varlık alımlarını borçlanma yoluyla yapmıştır. Örnek işletmemizde bu oran negatif 1,97'dir. İşletme faaliyetinden yarattığı nakit negatiftir. Bu nedenle, işletmenin MDV VE MODV alımlarını işletme faaliyetlerinden elde ettiği nakit ile yapamadığını göstermektedir.

2-) Yatırım Yenileme Oranı

$$YYO = \frac{\text{Duran Varlık Yatırımları}}{\text{Duran Varlık Amortismanları}} = \frac{375.915}{281.881} = 1,33$$

Yatırım yenileme oranı, işletmenin amortisman ile yıllık olarak ayırmış olduğu yatırımların 1,33 katı kadar yeni yatırımda bulunduğunu göstermektedir. Uzun dönem nakit beklentisi açısından bu oranın yüksek olması beklenmektedir.

5.5.3. Finansal Yönetimle İlgili Nakit Akış Oranlarının Yorumlanması

1-) Nakit Borç Karşılama Oranı (NBKO)

$$NBKO = \frac{(\text{İFEEN} - \text{Kar payları})}{\text{Toplam borçlar}} = \frac{(740.323)}{1.747.707} = -42\%$$

Bu rasyoda İFEEN tutarından kâr payı ödemesi düşülmüştür. İşletmenin cari dönem itibari ile kâr payı ödemesi bulunmamaktadır. Bunun nedeni İFEEN' in hesaplanmasında kâr payı ödemesinin nakit çıkışı olarak yer almaması ve finansman faaliyetlerinden dolayı bir nakit çıkışı olarak değerlendirilmesidir. Bu durumda negatif -%42 lük bir rasyo işletmenin esas faaliyetlerinden elde ettiği nakit ile toplam borçlarını ödeyemediğini göstermektedir.

2-) Borç Karşılama Oranı

$$\text{Borç Karşılama Oranı} = \frac{\text{Toplam borçlar}}{\text{İFEEN}} = \frac{1.747.707}{(740.323)} = - 2,36$$

Mevcut nakit düzeyi ile borçlarını kaç yılda geri ödeyebileceğini gösteren bu oran işletmede negatif 2,36 olarak hesaplanmıştır. İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakit ile borçlarını geri ödeyememektedir.

5.5.4. Sermaye ve Kâr Payı İle İlgili Nakit Akış Oranlarının Yorumlanması

1-) Ortaklar İçin Nakit Yaratma Oranı (NYO)

$$\text{NYO} = \frac{\text{İFEEN}}{\text{Öz sermaye}} = \frac{(740.323)}{15.008.806} = -5\%$$

Bu oran ortakların İFEEN' den nakit olarak kazancını ifade eder. İşletme esas faaliyetlerinden elde ettiği nakit ile ortakların işletmeye yatırdığı toplam fonların negatif %5'ini nakit olarak geri çeviremediğini göstermektedir.

2-) Ortaklar ve Alacaklılar İçin Nakit Yaratma Oranı

$$\text{NYO} = \frac{\text{İFEEN}}{(\text{Toplam borç} + \text{Öz sermaye})} = \frac{(740.323)}{16.756.513} = -4\%$$

İşletme faaliyetlerinden elde edilen nakit, negatif %4' ü kadar alacaklılar ve ortakların işletmeye yatırdığı toplam fonları nakde çevirememiştir.

3-) Nakit Kâr Payı Karşılama Oranı

Bu oran işletme 2015 yılında kâr payı dağıtmadığı için hesaplanmamıştır.

$$\text{NKDO Amortismanlar} = \frac{281.881}{1.765.063} = 0,16$$

Amortismanlar toplam net nakit miktarının %16'sı kadardır.

$$\text{NKDO İşletme Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit} = \frac{(740.323)}{1.765.063} = -0,42$$

$$\text{NKDO Yatırım Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit} = \frac{(375.915)}{1.765.063} = -0,21$$

$$\text{NKDO Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit} = \frac{2.829.905}{1.765.063} = 1,60$$

Faaliyet bölümlerine göre her bir faaliyetin toplam net nakit artış / azalışa göre oranı, -0,42, -0,21 ve 1,60 kat olarak hesaplanmıştır. Toplam net nakit artış ve azalışa tek olumlu yüksek katkısı olan bölüm, finansman faaliyetleridir. Diğer ilk iki bölüm nakit kullanan bölümler olmuştur.

5.6. Cari Oran ve Nakit Durumu (Para Pozisyonu) Oranlarının Yorumlanması

Bu bölümde bilanço oranlarından “Cari Oran ve Nakit Akış Oranları” ile firmanın nakit yeterliliği değerlendirilecektir.

1- Cari Oran

$$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}} = \frac{10.192.833}{875.141} = 11,65$$

İşletmenin 2015 yılı dönen varlıkları ile 2015 yılı kısa vadeli borçlarını ödeyebilecek nakit yeterliliğe sahip olduğunu göstermektedir.

2-) Nakit Durumu (Para Pozisyonu) Oranları

$$\text{i) } \frac{\text{Nakit ve Nakit Benzerleri}}{\text{Kısa Süreli Yabancı Kaynaklar}} = \frac{1.765.063}{875.141} = 2,02$$

Oranın 2,02 olması işletmenin nakit ve nakit benzerleri ile kısa vadeli borçlarını ödeyebilecek durumda olduğunu göstermektedir.

$$\text{ii) } \frac{\text{Nakit ve Nakit Benzerleri}}{\text{Varlıklar Toplam}} = \frac{1.765.063}{16.756.513} = 11\%$$

$$\text{iii) } \frac{\text{Nakit ve Nakit Benzerleri}}{\text{Satışlar}} = \frac{1.765.063}{12.507.462} = 14\%$$

İşletmenin varlıklarının %11' i, satışlarının ise 14%'ünü nakit ve nakit benzerleri olarak elde tutmaktadır. Şirket kısa ve uzun vadeli yükümlülüklerini karşılayabilecek durumdadır.

5.7. Serbest Nakit Akışı' nın Hesaplanması ve Yorumlanması

Serbest nakit akışını tespit etmek için aşağıdaki formül kullanılır.

Serbest Nakit Akışı = İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit - Firmanın ana kapasitesini korumak ve devam ettirmek için gerekli olan yeni yatırımlara ilişkin nakit çıkışları - Hisse senedi sahiplerine kâr dağıtımı

$$\text{Serbest Nakit Akışı} = (740.323)-(375.975)$$

$$= -364.408$$

X Sanayi ve Ticaret A.Ş' nin 2015 yılı için yaratmış olduğu serbest nakit mevcudu negatif 364.408 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu durum işletmenin kullanıma hazır nakit miktarının bulunmadığını ifade etmektedir.

Bilanço oranlarından cari oran 11,65 ve nakit akış rasyosu 2,02 oranlarına göre firma kısa vadeli borçlarını ödeyebilecek nakit yeterliliğe sahip olarak görünmektedir. Ancak nakit akış tablosundan alınan verilerle yapılan serbest nakit akış analizinde firmanın işletme ve yatırım faaliyetlerinden nakit yaratamadığı, sorunu sermaye artırımını yoluyla çözüme yoluna gittiği tespit edilmiştir. Firmanın uzun dönemde nakit sıkıntısı çekmemesi için işletme ve yatırım faaliyetlerinden nakit yaratması gerekmektedir. Serbest nakit tutarı ne kadar büyükse yönetim esnekliği yönünden o kadar faydalıdır. İşletme yönetiminin borç geri ödemeye ve kâr payı ödemeye hazır o kadar fazla nakdi var demektir. Serbest nakit akışlarının negatif olması işletmenin geleceği ile ilgili beklentileri de negatif yönde değiştirmektedir.

SONUÇ

Ülkemizde 1990' lı yıllara kadar önemi pek anlaşılmayan nakit akış tablosunun gereği ve vazgeçilmezliği rekabetçi ekonomik ortamda günden güne daha fazla ortaya çıkmıştır. Son yıllarda dünyadaki genel eğilime uygun olarak ülkemizde de Türk Ticaret Kanunu ve ilgili mevzuatta yapılan düzenlemelerle muhasebe standartlarını bir bütün olarak ele alan düzenlemeler yapılmaya ve yaygın olarak belirli büyüklükteki işletmelere zorunlu hale getirilmeye başlanmıştır. Dünya'da nakit akış düzenlenmesinin önemi, "IAS 1 Finansal Tabloların Sunuluş Standardı" nda "genel amaçlı finansal tablolar" arasında sayılmasıyla, daha da artmıştır.

Son yıllarda yaşanan ekonomik krizler nakit yönetimi ve likidite kontrolünün önemini daha da arttırmıştır. Günümüzde işletmelerin varlığını sürdürebilmesinde, nakit yönetimi daha da önemli bir role sahip olmuştur. İşletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri, kârlı olmaları kadar ihtiyaç duyulan nakdi yaratabilmeleri ve muhafaza edebilmelerine de bağlıdır. İşletmelerin ekonomik kayıplara uğramasının en yaygın nedenleri yeterince kârlı oldukları halde ihtiyaç duyulan nakdi yaratmamaları ve nakit dışı varlıklarını değerinin altında elden çıkarmak zorunda kalmaları şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Nakit problemi olan veya nakit yönetiminde verimsiz uygulamaları olan işletmeler başarısızlık ve iflas riski ile karşı karşıya kalabilirler. Global piyasalarda yoğun rekabet koşulları altında faaliyet gösteren işletmeler, nakit varlıklarını çok iyi planlamalı ve kontrol etmelidir.

"TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluş Standardı" finansal tablolarla ilgili şekil standardını belirlemiştir. Standart bir şekil standardı olup, diğer standartlara temel teşkil etmiştir. Bilanço, gelir tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu ile ilgili düzenlemeler bu standartla yapılmıştır. "TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluş Standardı" nın amacı, diğer standartların uygulanmasına imkân verecek raporlamaya ilişkin genel esasları belirlemektir. Standart, finansal tabloları genel amaçlı ve özel

amaçlı finansal tablolar olarak düzenlemiştir. Nakit tablosu genel amaçlı finansal tablolar arasında yer almaktadır. Ülkemizde “TFRS 1 Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulamasına İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı” ile finansal tabloların hazırlanması ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca nakit akış tablosu ile ilgili olarak “TMS 7 Nakit Akış Tablosu Standardı” yayınlanmıştır.

“TMS 7 Nakit Akış Tablosu Standardı” işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışlarının raporlanmasında direkt (brüt) ya da endirekt (net kâr) yöntemine göre raporlanabileceğini belirtmiştir. “TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı” ise, Türkiye’de raporlamada esas itibarıyla direkt yöntemin uygulanmasını benimsemiştir. Ancak ülkemizde uygulamada endirekt (net kâr) yönteminin daha çok daha yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu yöntemin tercih nedeni, endirekt (net kâr) yönteminin özel bir muhasebe yazılımı gerektirmeden, dönem sonunda belirli sayıda fakat yaklaşık sonuç veren hesaplamalarla, işletmeler yönünden daha kolay hazırlanabilir yapısıdır. Türkiye’de Borsa İstanbul (BİST)’da işlem gören sanayi, ticaret ve hizmet işletmelerinin finansal tabloları incelendiğinde, işletmelerin yüzde 97’sinin endirekt (net kâr) yöntemini kullandığı tespit edilmiştir. Direkt (brüt) yöntemin yalnızca yüzde 3 oranında kullanılmasının nedeni, entegre muhasebe yazılım programı gerektirmesi ve nakit akış tablolarının muhasebe sistemine entegre edilerek kullanılmasından kaçınılmasıdır. Ancak, bu durum kanımızca yeterince sağlıklı ve kapsamlı yönetim bilgisi üreten nakit akış tabloları hazırlanmasına engel oluşturmaktadır.

Bu çalışmada kimya sektöründe Borsa İstanbul’a kayıtlı (halka açık) bir Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin 2015 ve 2014 yıllarına ait “TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı”na göre hazırlanmış nakit akış tabloları incelenmiştir. Analiz tekniklerinden; “karşılaştırmalı tablolar (yatay) analizi”, “yüzde yöntemi ile (dikey) analizi”, “rasyo analizi” ve “serbest nakit akış analizi” yöntemleri uygulanmıştır.

Çalışmanın amacına uygun olarak, son yıllara kadar yeterince önem verilmeyen nakit akış tablosunun, işletmelerin mevcut ve gelecek durumlarının analizinde, diğer analiz teknikleri ile birlikte kullanıldığında işletme hakkında karar almalarında daha isabetli analiz sonuçlarına temel oluşturabileceği bir örnek üzerinde uygulanarak ortaya konulmuştur.

Çalışmada, nakit akış tablosunda yer alan verilerle işletmenin bilanço ve gelir tablosuna ek olarak işletmede oluşan nakit giriş ve çıkışlarının ayrıntılı olarak analizinin yapılmasının vazgeçilmez olduğu, finansal tablo kullanıcılarına bilanço ve gelir tablosunun ortaya koyduğu bilgilerin ötesinde gerekli ve can alıcı bilgiler ortaya koyabildiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Bilanço ve gelir tablosundan elde edilen verilerin, finansal raporlama standartlarına uygun hazırlanmış nakit akış tablosu ile birlikte analiz edilmesi durumunda işletmenin mali durumunun ve performansının Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre daha sağlıklı bir analizinin yapılabildiği anlaşılmaktadır.

Uluslararası finansal raporlama standartlarına uygun nakit akış tablolarının hazırlaması ve analizi yoluyla, işletmelerin geleceğe yönelik yatırım ve finansman kararlarının alınmasında nakit sıkıntısına düşüp düşmeyeceği hakkında önemli bilgiler elde edildiği ve işletmenin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kararların alınabildiği görülmektedir. Ülkemizde ise işletme yönetimlerinin nakit akış tablosunun hazırlanmasına ve analizine yeterince önem vermedikleri ve ekonomik hayatımızda işletmenin devamlılığı yönünden yaygın olarak yaşanan olumsuz örneklerin birçoğu incelendiğinde, yönetim kararlarında bu tablolardan yararlanılmamasının önemli bir etken olduğu gözlemlenmektedir.

KAYNAKLAR

Acar Pınar ve Özdemir Umut Evin, **Uluslararası Mali Standartlar**, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2002.

Akdoğan Nalan, **TMS-7 Nakit Akış Tabloları Standardının Uygulama Esasları ve Örnek Bir Uygulama**, Tesmer Eğitim ve Staj Merkezi Yayın No:63, Ankara, 2005.

Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**, 13 Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2010.

Akdoğan Nalan ve Sevilengül Orhan, **Türkiye Muhasebe Standartları İle Uyumlu Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması**, İstanbul: İSMMMO, 13.Baskı, Yayın No:7, 2007.

Akdoğan Nalan ve Tenker Nejat, **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**, İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları, 1997.

Akgüç Öztin, **Mali Tablolar Analizi**, 9.Baskı, İstanbul: Avcıol Basım-Yayın, 1995.

Akgüç Öztin, **Finansal Yönetim**, İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 1998.

Akgüç Öztin, **Mali Tablolar Analizi**, 15.Baskı, İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 2013.

Akgün Melek, **"İşletmelerde Etkinlik ve Nakit Çevirme Süresi Analizi:Çimento Sektöründe 1995-2001 Dönemi"**, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:60, 2002.

Aksoy Tamer, **Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi**, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:71, Nisan-Mayıs-Haziran, 2005.

Aktaş Metin, **"İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında hisse senedi getirileri ile ilişkili olan finansal oranların araştırılması"**, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt :37, Sayı/No:2, 2008.

Altınok Derviş, **"Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar"**, Vergi Dünyası, Sayı: 352, Aralık 2010.

Arat Emin, **Finansal Analiz Aracı Olarak Oranlar**, İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı, 2005.

Argun Doğan ve İbiş Cemal, **Mali Tablolar Analizi Uygulamaları**, Yayın No:42, İstanbul: İSMMMO Yayınları, 2004.

Argun Doğan, İbiş Cemal ve Demir Volkan, **Mali Tablolar Analizi Uygulamaları**, İstanbul: İSMMMO, 5.Baskı, Yayın No: 62, 2008.

Aslan Sinan, **Finansal Muhasebe**, İstanbul: Umut Kitap Basım Yayın Dağıtım, 2015.

Ataç Kürşat, **Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**, Vergi Dünyası, Sayı: 280, Aralık 2004.

Ataman Başak ve Gökçen Gürbüz, **Türkiye Finansal Raporlama Stadartları Uygulamaları**, İstanbul, Türkmen Kitabevi, 2011.

Atmaca Metin ve Çelenk Hakan, "**Uluslararası Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi İle Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma**", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak 2011.

Başar Banu Ayşe ve Azgın Nurcan, **İşletme Performansının Ölçülmesinde Nakit Akış Analizlerinin Esasları ve Borsa İstanbul Perakende Sektöründe Bir Araştırma**, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:23, 2016.

Başar Banu, **İşletmelerde Nakit Akış Bilgilerinin Raporlanması ve Değerlendirilmesi**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları Yayın No: 215, 2010.

Bayazıtlı Ercan, "Nakit Akış Tabloları ve Uygulama Önerileri" IV. Oturum, **Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu II**. İzmir, 5-9 Kasım 1997.

Bayraktar Hande Tortop, "**Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**", Vergi Dünyası, Sayı: 376, Aralık 2012.

Bekçi İsmail ve Özdemir Ozan, "**Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci ve ve Türkiye Muhasebe Standartlarına Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma**", Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt 11, No 2, 2006.

Bekçioğlu Selim ve Köroğlun Çağrı, **UMS-21,TMS-21 Kur Değişim Etkileri Standardına göre Finansal Tabloların Çevrimi ve Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi**, Mali Çözüm Dergisi Sayı:86, Mart-Nisan, 2008.

Bektöre Sabri ve Çömlekçi Ferruh, **Mali Tablolar Analizi**, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı Yayınları, Yayın No:71, 1989.

Belge Gökhan, "**Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**", Vergi Dünyası, Sayı: 340, Aralık 2009.

Bozdemir Enver, Sermaye "**Şirketlerinde Bağımsız Denetimin Zorunluluğuna İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Güncel Gelişmeler**", Mali Çözüm Dergisi, Sayı:113, Temmuz-Ağustos 2013.

Büyükışık Emre, **Nakit Akım Tablosu**, Vergi Dünyası, Sayı: 200, Nisan 1998.

Civan Mehmet, **TMS-7 Nakit Akış Tabloları Standardı Uygulama Rehberi**, Ankara: Tesmer Yayın No:70, 2007.

Çaldağ Yurdakul, **Denetim ve Raporlama Finansal Tablolar ve Analiz Teknikleri**, 5.Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2007.

Çetiner Ertuğrul, **İşletmelerde Mali Analiz**, Ankara: Gazi Kitapevi , 7.Baskı, 2010.

Çiftçi Yavuz ve Sarioğlu Levent, «**Nakit Akış Tablosu ile İlgili Türkiye'deki Düzenlemeler ve Uluslararası Uygulamalarla Karşılaştırılması**,» Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt 10, No: 1-2, 2007.

Demir Mehmet ve Kısayürek Mustafa.M, "**Nakit Akım Tablosunun Hazırlanmasında Direkt-Endirekt Yöntem Tartışması**", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:30, Nisan 2006.

Demir Volkan ve Bahadır Oğuzhan, **SMMM Staja Başlama ve SMMM Yeterlilik Sınavlarına Hazırlık için Muhasebe**, İstanbul: İSMMMO Yayınları, Yayın No: 108, 2008.

Durmuş Hayri Ahmet ve Arat Emin Mehmet, **İşletmelerde Mali Tablolar Tahlili İlkeler ve Uygulamalar**, İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı, Yayın No:521/755, 2000.

Elaldı Nejat, **Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**, Vergi Dünyası, Sayı: 256, Aralık 2002.

Erol Cengiz, **Nakit Akım Yaklaşımı Yöntemi İle Kredi Değerlendirmesi**, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği, Yayın No:167, 1991.

Erol Mikail, **Nakit Kavramı Bağlamında Nakit Yönetimi ve Nakit Yönetiminde Nakit Akış Analizinin Yönetim Aracı Olarak Kullanılması**, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Eylül 2003.

Fırat Alparslan ve Şahin Muhammed, **Kamu Gözetim Kurumu Uzmanları Derneği, Kamu Gözetim Kurumu Uzmanları Derneği, Türkiyede Bağımsız Denetimin Gözetimi ve Denetim FaaliyetlerininGelişimiveTarihçesi**, http://www.kgkuzder.org.tr/upload/files/Turkiyede_Bagimsiz_Denetimin_Gelisimi.pdf , (Erişim:10.12.2016)

Gökçen Gürbüz, **Genel Muhasebe İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı Uygulamaları**, İstanbul: Beta Basım, 2011.

Gözlüklü Burçin, "**Türkiye Muhasebe Standartları Setinin Oluşturulması Sürecinde Gelinek Nokta**", Vergi Dünyası, Sayı:308, Nisan 2007.

Gücenme Ümit, **Mali Tablolar Analizi**, Bursa: Marmara Kitabevi Yayınları, 1.Baskı, 1996.

Gücenme Ümit, **Mali Tablolar Analizi ve Enflasyon Muhasebesi**, 5.Baskı, Aktüel Yayınları, 2005.

Güvemli Oktay, **İşletmelerde Nakit Akış Planlaması**, İstanbul: Çağlayan Kitabevi, 1.Baskı, 1977.

İşeri Müge ve Chambers Nurgül, **Üretim ve Perakende Ticaret Sektörlerinin Nakit Dönüşüm Süreçlerinin İrdelenmesi**, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:62, Ocak Mart 2003.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu: Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi, http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Finansal_Tablo_Ornekleri_20.5.2013.pdf , (Erişim: 25 Eylül 2016)

Kamuyu Aydınlatma Platformu, **Finansal Tablolar**, <https://www.kap.org.tr> , (Erişim: 15.11.2016)

Karasu Rauf, "**Yeni Bir Düzenleyici ve Denetleyici Kurum: Kamu Gözetimi ve Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu**", Amme İdaresi Dergisi, Cilt:47, Sayı:1, Mart, 2014.

Karğın Mahmut ve Aktaş Rabia, "**Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Raporlanmış Nakit Akış Tablosu ve Analizi**", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 52, Ekim 2011.

Keleş Yusuf, "**Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**", Vergi Dünyası, Sayı: 246, Aralık 2000.

Kamuyu Aydınlatma Platformu, <https://www.kap.org.tr/tr/bist-sirketler>, (Erişim: 09.06.2017)

Kışhalı Yunus, "**Tekdüzen Hesap Sistemi ve Çözümlü Muhasebe Problemleri**", İstanbul: Beta Basım, 2011.

Kocaer Şenol, "**Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**", Vergi Dünyası, Sayı: 316, Aralık 2007.

Kocamaz Hilal, "**Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada ve Türkiye'de Oluşum ve Gelişim Süreci**", Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Sayı:2, 2012.

Korkmaz Kaan, "**Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**", Vergi Dünyası, Sayı: 244, Aralık 2001.

Köroğlu Murat ve Boyraz Fazıl, "**Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**", Vergi Dünyası, Sayı:328, Aralık 2008.

Kamu Gözetimi ve Muhasebe Standartları Kurumu, <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti>, (Erişim: 25 Eylül 2016).

Muhasebe Sistemi Genel Tebliği, <http://www.ismmmo.org.tr/html.asp?id=3997>, (Erişim: 13 Haziran 2017)

Nakit Akış Tabloları Standardına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7).

Lazol İbrahim ve Çabuk Adem, "**Mali Tablolar Analizi**", Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 11.Baskı, 2011.

Memiş Mehmet Ünsal ve Güner, Mehmet Fatih, "**Avrupa Birliği Müktesebatına Uyum Sürecinde Muhasebe ve Denetim Alanında Yapılan Düzenlemeler**", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:20, Sayı:2, 2011.

Önal Yıldırım, "**Nakit Yönetiminin Önemi ve İşleyişi:-Türkiye Örneği**", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:4, 1996.

Önce Saime, "**Finansal Tablolar Analizi**", 1.Baskı, Ankara: Anadolu Üniversitesi, Yayın No: 2996, Ocak 2013.

Özdemir Serkan, "**Nakit Akış Tablosunun Hazırlanmasında Yöntem Tartışmaları ve TMS 7 Standardı Şartlarına Uygun Brüt (Dolaysız) Yönteme Göre Örnek Bir Uygulama**", Mali Çözüm Dergisi, Eylül-Ekim 2014.

Özdin Ali, **Dönem Sonunda Düzenlenmesi Gereken Mali Tablolar**, Vergi Dünyası, Sayı: 292, Aralık 2005.

Özerhan Yıldız ve Yanık Serap, **Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı Türkiye Muhasebe Standartları Türkiye Finansal Raporlama Standartları**, Ankara: MU-DEN, 2.Baskı, s.65, 2012.

Sağlam Necdet ve Yolcu Mehmet, **Türkiye Denetim Standartları' na Göre Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi ve Raporlanması**, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2014.

Sağlam Necdet, Yolcu Mehmet ve Eflatun Osman, **UFRS-(UMS-TFRS-TMS) Uygulama Rehberi**, Ankara: Hipotez Yayınları, 2012.

Sakarya Şakir, **"Nakit Yönetiminde Nakit Dönüş Süresi Analizinin Kullanılması : İMKB'deki Kobi'ler Üzerine Ampirik Bir Çalışma"**, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 13, Sayı:2, 2008.

Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ Seri XI No:25, <http://www.spk.gov.tr/apps/teblig/displayteblig.aspx?id=178>, s.40-41, (Erişim: 30 Temmuz 2016)

Sanlı Nail ve Özbirecikli Mehmet, **Türkiye'de Denetim Mesleğinin Gelişim Süreci: Geçmişten Geleceğe Bir Araştırma**, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Sayı: 38, Kasım 2012.

Sayılgan Güven, **İşletme Finansmanı**, Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.

Şensoy Necdet, **Nakit Akış Tabloları**, İstanbul: Yaylım Yayıncılık, 2002.

T.C Resmi Gazete, Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160319-7.pdf>, (Erişim: 10.12.2016).

Toroslu M.Vefa, **TMS 7 Nakit Akış Tabloları**, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Sayı:67, Temmuz 2009.

Uçma Tuğba ve Köroğlu Çağrı, **TMS-7'ye Göre Nakit Akış Tablosu**, Mevzuat Dergisi, Sayı:92, Ağustos 2005.

Uğur Oktay, **Nakit Akım Tablosu Amaçları Hazırlanışı Yorumu**, Vergi Dünyası, Sayı:239, Temmuz 2001.

Üstünel Bülent, **Mali Tablolar**, İstanbul: Denet Yayıncılık ,1995.

Yalkın Yüksel Koç, Demir Volkan ve Demir Defne, **Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Türkiye'de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi**, http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/malicozum_kongreozel/16%20yuksel%20koc%20yalkin.pdf, (Erişim: 30 Temmuz 2016).

Yanar Gülşen, **"Türkiye Muhasebe Standardı-3 Nakit Akış Tabloları"**, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:66, Ocak-Şubat-Mart 2004.

Yılmaz Hüseyin, **"İşletme Finansı Kararlarının Etkinliğini Artırmada Serbest Nakit Akımı Analizi: Kuramsal Bir Tartışma"**, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:41, Ocak 2009.

Yılmaz Hüseyin, **İşletmelerin Finansal Yönetiminde Nakit Akış Rasyo Analizi**, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi, Cilt 14, Sayı 1, 1999.

Yükçü Süleyman ve İçerli Yılmaz, **Etkin Bir Nakit Yönetim Aracı Olarak Dinamik Bütçe Önerisi**, Muhasebe Ve Denetime Bakış Dergisi, Sayı:9, Mayıs 2003.

Yüzel Tülay ve Kurt Gülizar, **Nakit Dönüş Süresi, Nakit Yönetim ve Karlılık : İMKB Şirketleri Üzerinde Ampirik Bir Çalışma**, İMKB Dergisi, Sayı:22, Nisan-Mayıs-Haziran 2002.